

Izpit iz znanja slovenščine
na visoki ravni

Zbirka testov

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FILOZOFSKA
FAKULTETA

ODDELEK
ZA
SLOVENISTIKO

CENTER
ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI/TUJI
JEZIK

IZPITNI
CENTER
2006

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Izpit iz znanja slovenščine
na **visoki** ravni

Zbirka testov

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Ljubljana 2006

Vsebina

Uvod: O zbirki testov	3
Osnovne informacije o izpitih iz znanja slovenščine	4
Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni	6
Vsebina izpita iz znanja slovenščine	
na visoki ravni	7
I. Branje oz. razumevanje zapisanih besedil	8
II. Poslušanje oz. razumevanje govorjenih besedil	15
III. Poznavanje slovničnih struktur	19
IV. Tvorjenje pisnega besedila	22
V. Govorno sporazumevanje	35
Ocenjevanje	37
Spričevalo	37
Objava rezultatov	37
Vprašanja, ki jih kandidati najpogosteje postavljajo	39
Vzorčni testi	43
Izpitna pola 1	45
Izpitna pola 2	63
Izpitna pola 3	83
Rešitve testov	105
Prepisi govorjenih besedil	109
Viri	115

Uvod: O zbirki testov

Kako je sestavljena zbirka

Pred vami je zbirka testov iz znanja slovenščine na visoki ravni s podrobnim opisom izpita in njegovega poteka ter posameznih nalog v njem. Zbirka je nastala z namenom, da bi kandidatom za izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni olajšali pripravo na izpit. Sestavljena je iz štirih delov. V uvodnem delu na kratko predstavljamo zbirko testov, njen namen in cilje. V tem delu se boste seznanili z glavnimi informacijami o izpiti iz znanja slovenščine na osnovni, srednji in visoki ravni. Gre za informacije o tem, na katerem programu temeljijo izpiti, komu so namenjeni, kdo so možni kandidati za izpite, kako so izpiti mednarodno primerljivi itd.

V drugem delu zbirke podrobno predstavljamo izpit na visoki ravni in njegove posamezne dele. V tem delu so predstavljeni tudi različni tipi izpitnih nalog, ki so običajno vključene v izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni. Vse predstavljene izpitne naloge v tem delu zbirke so rešene in služijo kot vzorčne naloge. Spremljajo jih podrobne razlage o tem, kaj posamezna naloga preverja in kako jo je treba reševati, kako se točkuje oz. ocenjuje ipd. Ta del zbirke je razdeljen na pet podpoglavij, v vsakem pa je predstavljen eden od sestavnih delov izpita iz znanja slovenščine na visoki ravni, in sicer razumevanje zapisanih besedil (branje), razumevanje govornih besedil (poslušanje), poznavanje slovničnih struktur (slovnica), tvorjenje pisnega besedila (pisanje) in govorno sporazumevanje (ustni del izpita). Za ilustracijo smo v ta del vključili tudi pisne sestavke kandidatov, ki so izpit že opravljali, z ocenami in njihovimi utemeljitvami. Vključena je tudi utemeljitev ocene primera ustnega dela izpita, ki je posnet na cedeju (posnetek 1).

Tretji del smo namenili vprašanjem, ki jih kandidati najpogosteje postavljajo, ko se odločajo za opravljanje izpita.

Četrti del je praktičen: sestavljajo ga trije vzorčni testi – pisni deli izpitov iz znanja slovenščine na visoki ravni (branje, poslušanje, slovnica in pisanje; govornega dela zaradi specifične narave nismo mogli vključiti, primer ustnega dela izpita pa, kot že rečeno, predstavljamo na cedeju). Ta del je namenjen vadenju; če kandidat reši teste pod podobnimi pogoji, kot to velja za pravi izpit (če npr. upošteva časovno omejitev za vsak del posebej), si bo morda lahko lažje predstavljal, kakšen je »resnični« izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni.

Na koncu so rešitve vseh nalog (razen nalog za pisanje), kjer lahko kandidati preverijo, kako so reševali teste.

Zbirki nalog je dodan cede. Prvi posnetek na njem je primer ustnega dela izpita. Ostali posnetki pa prinašajo besedila, ki so namenjena poslušanju oz. vadenju razumevanja govornih besedil v treh vzorčnih testih.

Komu je namenjena ta zbirka

Ta zbirka testov z opisom izpitnih nalog je v prvi vrsti namenjena kandidatom za izpite iz znanja slovenščine na visoki ravni, to je vsem, katerih prvi jezik ni slovenščina, potrebujejo pa **javno veljavno listino o znanju slovenščine** kot drugega oz. tujega jezika, tj. spričevalo, ki ga lahko uporabljajo za zasebne, zlasti pa tudi za uradne namene, npr. za opravljanje poklica in podobno.

Prav tako bodo zbirko lahko uporabljali tudi drugi uporabniki izpita, to so izvajalci izpitov, učitelji, ki vodijo tečaj priprave na izpit, in tudi tisti, ki bi radi pomagali kandidatom (sorodniki, prijatelji), ko se pripravljajo na izpit.

Poudariti je treba, da so izpiti iz znanja slovenščine na visoki ravni namenjeni odraslim; temu je prilagojena tudi ta zbirka.

Kaj je cilj zbirke

Zbirka nalog je namenjena intenzivnejši pripravi na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni: ponuja vse informacije, potrebne ob prijavi na izpit, predstavlja posamezne izpitne naloge in izpit v celoti. S tem gradivom bomo skušali kandidatom čim bolj natančno predstaviti izpit – da si bodo tudi sami lahko predstavljali, kako izpit dejansko poteka, kaj natančno se preverja, kakšna je raven težavnosti in kateri tipi nalog se uporabljajo za preverjanje znanja slovenščine. Gradivo tako ponuja možnost spoznati izpit v celoti in njegove posamezne dele ter naloge, na drugi strani pa tudi to, kaj se od kandidatov na izpitu pričakuje, kako naj odgovarjajo na vprašanja, kaj in kako se točkuje oz. ocenjuje, nenazadnje pa bodo imeli kandidati tudi možnost vaditi in se tako konkretnije pripraviti na pravo izpitno situacijo. Prav seznanjenost s to situacijo in s posameznimi nalogami zagotovo olajša opravljanje izpita in vodi k boljšim rezultatom.

Seveda pa se morajo kandidati zavedati, da dejstvo, da so se pripravljali na izpit s pomočjo te zbirke, še ni jamstvo, da bodo izpit tudi v resnici opravili.

Osnovne informacije o izpitih iz znanja slovenščine

Javno veljavna listina in izpit iz znanja slovenščine

Javno veljavne listine se izdajajo vsem, ki uspešno opravijo zunanje preverjanje znanja z določenega področja oz. izpit. V našem primeru gre za spričevalo o znanju slovenščine kot drugega/tujega jezika, ki je dokaz, da je kandidat uspešno opravil izpit iz znanja slovenščine po javno veljavnem izobraževalnem programu za odrasle *Slovenščina za tujce*.

Tako spričevalo je mogoče uporabiti za uradne namene, saj je **javno veljavno**, to pomeni priznано na ravni države.

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni je mogoče opravljati na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete univerze v Ljubljani, ki je po sklepu Vlade RS (UL 47/1994) tudi pooblaščen za izdajo javno veljavne listine o znanju slovenščine kot drugega/tujega jezika.

Zato velja previdnost: potrdila in spričevala, ki jih izvajalci jezikovnih tečajev izdajajo na podlagi udeležbe na tečaju, **ne veljajo** kot javno veljavne listine.

Program *Slovenščina za tujce*

Javno veljavni izobraževalni program *Slovenščina za tujce* (javno je dostopen na spletni strani www.acs.si/programoteka), na katerem temeljijo izpiti iz znanja slovenščine, je tristopenjski izobraževalni program za odrasle, ki imajo končanih najmanj šest razredov osnovne šole. Program določa standarde znanja, ki naj bi jih posamezniki dosegali, da bi si lahko pridobili javno veljavno listino o znanju slovenščine kot drugega/tujega jezika. Stopnje, ki jih določa in natančno opisuje program, so osnovna, srednja in visoka, vse pa upoštevajo govorca in raven njegove samostojnosti pri sporazumevanju v slovenščini.

Izpitni katalog, ki je pomemben del programa, opredeljuje ravni znanja slovenščine, izpitne cilje, določa pa tudi, kako je izpit sestavljen in kakšne so njegove vsebine, poleg tega pa natančno opredeljuje tudi merila za ocenjevanje.

Vse to bomo natančneje poskušali predstaviti v nadaljevanju.

Mednarodna primerljivost

Program *Slovenščina za tujce* je tudi mednarodno primerljiv: na šeststopenjski lestvici Skupnega evropskega jezikovnega okvira, to je poseben dokument, ki ga je v začetku 90. let zasnoval Svet Evrope, natisnjen pa je bil leta 2001, je osnovna raven primerljiva s tretjo stopnjo (B1), srednja s četrto (B2), visoka pa s peto stopnjo (C1).

Motivi za opravljanje izpitov

Zahteve po znanju slovenščine so običajno uradno določene (v zakonih, raznih predpisih, določajo jih delodajalci ipd.), vendar so kandidati kljub temu včasih v dilemi, na kateri ravni bi morali opravljati izpit, saj imajo na voljo tri: osnovno, srednjo in visoko raven. Morda bo pri odločitvi v pomoč podatek, da večina kandidatov, ki opravljajo izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni, izpit opravlja za potrebe opravljanja svojega poklica. In če na kratko pogledamo številke zadnjih let: od leta 2001 do vključno 2005 je izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni opravljalo približno 700 kandidatov, velika večina (okoli 85 %) zaradi zaposlitve v R Sloveniji.

Predlagamo, da se kandidati za izpite o tem, na kateri ravni naj bi opravljali izpit, pogovorijo z osebo, ki jih pošilja na izpit.

Prijava na izpit

Na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni se lahko prijavi vsak, ne glede na to, ali se je prej izobraževal po programu *Slovenščina za tujce* in ali je obiskoval kakšen tečaj. Kandidat za izpit se mora prijaviti najmanj 10 dni pred razpisanim rokom, in to tako, da izpolni prijavnico. Stroške izpita poravnava do izpitnega roka, na katerem obvezno predloži potrdilo o plačilu.

Podatki, ki jih je obvezno treba vpisati na prijavnico, so ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, natančen naslov, na katerega želi kandidat prejeti pošto, raven izpita in usmeritev (gl. v nadaljevanju), datum izbranega izpitnega roka in podatek, katerič kandidat opravlja izpit, datum in podpis (na sliki na naslednji strani so označeni z zvezdico (*)).

Kandidat za izpit na visoki ravni se ob prijavi odloči za usmeritev na izpitu, in sicer lahko izbira med družboslovno in naravoslovno usmeritvijo. Usmeritev se nanaša na pisno in govorno sporazumevanje; to pomeni, da bo tema, na katero bo kandidat pri produktivnih delih izpita, tj. tvorjenju pisnega besedila in govornem sporazumevanju,

napisal esej in pripravil prezentacijo na ustnem delu izpita, s področja družboslovja oziroma naravoslovja – odvisno od kandidatovega izbora. Ob prijavi kandidat glede na usmeritev, ki jo je izbral, tudi izžreba temo za ustni del izpita, na katero pripravi kratko prezentacijo. Več o tem na straneh 35 in 36.

Kandidati usmeritev na izpitu najpogosteje zbirajo glede na svoje poklicno področje, saj ga najbolje poznajo, vendar to ni nujno. Kandidati se za usmeritev lahko odločijo tudi

glede na svoj interes. Poudarimo naj, da usmeritev ne zahteva specializiranega poznavanja določenega področja.

Izpiti na visoki ravni se izvajajo na Izpitnem centru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer se tudi pripravlja vse izpitno gradivo. Za izpit na visoki ravni so na leto štiri izpitni roki in se razpišejo decembra za naslednje koledarsko leto. Podatki o tem so objavljeni na spletnih straneh Centra za slovenščino (www.centerslo.net).

Primer izpolnjene prijavnice:

UNIVERZA V LJUBLJANI		IZPIT IZ ZNANJA SLOVENŠČINE	
FILOZOFSKA FAKULTETA			
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO			
CENTER ZA SLOVENŠČINO KOT DRUGI/TUJI JEZIK			
IZPITNI CENTER		PRIJAVNICA	

PODATKI O KANDIDATU/KANDIDATKI (Prosimo, pišite s tiskanimi črkami!)			
Ime in priimek*, spol	JANA NOVAK		moški ☐ ženski ☒
Rojstni podatki*	18. 12. 1965	POSTOJNA	SLOVENIJA
	(rojstni datum)*	(kraj)*	(država)*
Materni jezik	SLOVENSKI		
Izobrazba	VII.	PEDAGOŠKA FAKULTETA	
	(stopnja)	(vrsta šole)	
Delo, ki ga opravljate	IZGOVITELJICA		
Način učenja slovenščine (obkrožite lahko več možnosti)	1. v okolju (družina, šola, služba) 1. tečaj v Sloveniji 2. samostojno 2. tečaj zunaj Slovenije 3. individualni pouk ☒ 4. tečaj → Število tečajnih ur: 40		

NASLOV, NA KATEREGA ŽELITE PREJETI SPRIČEVALO	
Ime in priimek*	JANA NOVAK
Ulica in hišna številka*	LJUBLJANSKA CESTA 42
Pošta in kraj*	6230 POSTOJNA
Država*	SLOVENIJA

PODATKI O IZPITU			
Raven in usmeritev* (obkrožite)	osnovna	srednja	visoka: ☒ – naravoslovna usmeritev ☒ – družboslovna usmeritev
Datum izbranega izpitnega roka*	31. 3. 2005		
Izpit opravljate (obkrožite ali napišite)*	☒ prvič	drugič	tretjič
Motiv za opravljanje izpita	DELO V RS		

Datum*	2. 3. 2005	Podpis kandidata/kandidatke*	Jana Novak
--------	------------	------------------------------	------------

Podatki, označeni z znakom *, so obvezni.
Kandidat/ka s podpisom jamči za resničnost navedenih podatkov. V primeru navajanja neresničnih podatkov kandidat/ka kazensko in materialno odgovarja.

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

Opis ravni

Izpiti iz znanja slovenščine temeljijo na izobraževalnem programu *Slovenščina za tujce*. Program natančno opredeljuje tri ravni in pri opredelitvi ravni upošteva govorca in raven njegove samostojnosti pri sporazumevanju v slovenščini. Govorci slovenščine na visoki ravni so glede na program *Slovenščina za tujce* povsem neodvisni pri uporabi slovenščine, tako pri govornem kot pisnem sporazumevanju o vsakdanjih in manj vsakdanjih temah, obvladajo tudi strokovno izrazje (predvsem z lastnega poklicnega področja). Izpitne naloge zahtevajo precej samostojnih in ustvarjalnih dejavnosti pri rabi jezika – poleg razumevanja, uporabe znanja in interpretacije podatkov še reševanje problemov, analizo in sintezo ter vrednotenje (pri tvorjenju pisnega besedila v obliki eseja).

Z uspešno opravljenim izpitom iz znanja slovenščine na visoki ravni kandidat dokazuje, da obvlada slovenščino tako, da je njegovo sporazumevanje ustrezno v vseh situacijah, da govori naravno in tekoče, da razume najrazličnejša zapisana in govorjena besedila, samostojno napiše tudi daljša in kompleksnejša besedila, se (govorno in pisno) ustrezno in pravilno izraža in pri tem napak skoraj ne dela.

Program *Slovenščina za tujce* predvideva, da tuji govorci, ki nima nobenega predznanja slovenščine, to pomeni, da je v slovenščini začetnik, visoko raven znanja lahko doseže po približno 500 urah sistematičnega učenja (če npr. obiskuje tečaj). Vendar pa, kot je bilo že rečeno, za pridobitev javno veljavne listine udeležba na tečaju ni nujna.

Tabela 1: Sestava izpita iz znanja slovenščine na visoki ravni

	Število nalog	Vsebina nalog	Čas reševanja
I. Razumevanje zapisanih besedil	3	Kandidat prebere daljša avtentična zapisana besedila iz dnevnega časopisa in periodike (tudi poljudnoznanstvena) in odgovarja na vprašanja v zvezi z njihovo vsebino – preverja se razumevanje glavnih točk in podrobnosti v besedilih.	30 minut
II. Razumevanje govorjenih besedil	2–3	Kandidat posluša krajša in daljša avtentična govorjena besedila iz medijev in ob njih odgovarja na vprašanja ali izbira med že danimi možnostmi. Preverja se razumevanje glavnih točk v besedilu.	30 minut
III. Poznavanje slovničnih struktur	4	Kandidat izbira med danimi jezikovnimi oblikami, parafrazira, iz danih besed tvori nove besede, popravlja napake, vstavlja manjkajoče besede ipd.	40 minut
IV. Tvorjenje pisnega besedila	2	Kandidat napiše eno praktično besedilo (vodeno pisanje) in samostojno napiše daljše besedilo (esej) na izbrano (družboslovno ali naravoslovno) temo.	75 minut
V. Govorno sporazumevanje	2	Ta del izpita sestavljata: – pogovor na splošno družbeno temo, – predstavitev izžrebane (družboslovne ali naravoslovne) teme. Kandidat se na predstavitev pripravi pred izpitom: ob prijavi se odloči za družboslovno ali naravoslovno usmeritev in izžreba temo s seznama; zanjo pripravi približno od 5- do 7-minutno prezentacijo, ki jo predstavi izpraševalcu in dvema ocenjevalcema in o kateri se pogovarja z izpraševalcem.	največ 20 minut

Sestava izpita

Izpit na visoki ravni je sestavljen iz pisnega in ustnega dela: pisni deli so štirje (razumevanje zapisanih besedil, razumevanje govorjenih besedil, poznavanje slovničnih struktur in tvorjenje pisnega besedila), eden pa je ustni (govorjenje oz. govorno sporazumevanje).

Potek izpita

Kandidat, ki je prijavljen na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni, prejme nekaj dni pred razpisanim izpitnim rokom pisno vabilo na izpit, in sicer na naslov, ki ga je navedel v prijavnici. V vabilu je obvestilo o datumu, kraju in uri izpita ter o temi, ki jo bo kandidat v obliki prezentacije predstavil na ustnem delu izpita. Izpit na visoki ravni je običajno razdeljen na dva dni, ustni in pisni del se namreč izvedeta ločeno (običajno prvi dan ustni del izpita, naslednji dan pa pisni del). Kandidat, ki je prijavljen na izpit, se udeleži izpita na dogovorjenem mestu ob dogovorjenem času. Izpit se izvede, če so nanj prijavljeni najmanj trije kandidati. Pred začetkom izpita mora vsak kandidat predložiti veljavni osebni dokument s sliko in potrdilo, da je plačal izpit. Osebni dokument je potreben zaradi ugotavljanja identitete, osebne podatke pa potrebuje tudi za izdajo spričevala. Če kandidat nima osebnega dokumenta, ne more pristopiti k izpitu. Prav tako ne more pristopiti k izpitu, če poprej ni plačal izpita oz. če ne predloži potrdila o plačilu.

Ustni del poteka individualno, kandidat svojo temo predstavi pred tričlansko izpitno komisijo (podrobno o ustnem delu izpita na straneh 35 in 36). Pisni del poteka skupinsko (opravljajo ga vsi na izpit prijavljeni kandidati skupaj) in se izvaja običajno po ustnem delu. Pred začetkom pisnega dela član izpitne komisije kandidate natančno seznani z izpitnim postopkom, s pravili, ki veljajo na izpitu (če kandidat prepisuje ali kako drugače moti potek izpita, ima član komisije po enem opominu pravico kandidatu odvzeti izpitno polo in mu prepovedati nadaljnje opravljanje izpita ipd.),

s pravicami, ki jih imajo kandidati ipd. Izpit poteka po *Pravilih o izvajanju in kriterijih za izvajanje izpitov iz znanja slovenščine na osnovni, srednji in visoki ravni*, ki jih je sprejel Senat Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in so tudi javno dostopna na spletni strani Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik (www.centerslo.net).

Pisni del izpita je sestavljen iz štirih delov; sestavljajo ga razumevanje zapisanih besedil oz. branje, razumevanje govorjenih besedil oz. poslušanje, poznavanje slovničnih struktur oz. slovnica in tvorjenje pisnega besedila oz. pisanje; vsi deli so časovno omejeni (gl. tabelo 1). Za vsak del kandidat dobi posebno izpitno polo, to so listi z nalogami. Na prednjo stran izpitne pole se podpiše (gl. primere v Vzorčnih testih v nadaljevanju) in vanjo vpisuje svoje rešitve. Izpitno polo si kandidati skupaj s članom izpitne komisije najprej dobro ogledajo, pregledajo vse naloge in pri tem pojasnijo, kako jih je treba reševati. To je tudi čas, ko imajo kandidati možnost člana komisije kaj vprašati, prositi za pojasnilo v zvezi z nalogami ipd. Ko izpit začne »teči«, vprašanj ni več mogoče postavljati. Po preteku za posamezni del odmerjenega časa kandidat izpitno polo odda članu izpitne komisije, ki je navzoč pri izpitu.

Za vsak del testa je dovolj časa, saj so naloge vedno preizkušene. Važno je, da kandidati pozorno poslušajo navodila, ki jih na izpitu da član izpitne komisije, in dobro preberejo navodila k vsaki nalogi ter že rešene primere, saj jim bo to zelo olajšalo opravljanje izpita. Za vsak del je odmerjen točno določen čas (gl. tabelo 1); po izteku tega časa član komisije pobere izpitno polo, ne glede na to, ali so vsi kandidati rešili vse naloge ali ne, in razdeli izpitno polo za naslednji del.

Pisni del izpita traja v celoti okoli tri ure, pred četrtnim delom, to je pred pisanjem, je predviden krajši (10- do 15- minutni) odmor.

Vsebina izpita iz znanja slovenščine na visoki ravni

Izpit je – kot kaže tabela 1 – razdeljen na pet delov. Štirje deli so razdeljeni po posameznih dejavnostih, ki jih izvajamo, kadar se sporazumevamo, to so poslušanje, branje, pisanje in govorjenje (oz. razumevanje govorjenih besedil, razumevanje zapisanih besedil, tvorjenje pisnega besedila in govorno sporazumevanje, kot so poimeno-

vani deli izpita). V izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni pa je vključen tudi del, s katerim se preverja poznavanje slovničnih struktur slovenskega jezika. V nadaljevanju si bomo podrobneje ogledali vsak del izpita oz. podtest posebej.

I.

Branje oz. razumevanje zapisanih besedil

Izpit se ponavlja začne s podtestom branja oz. razumevanja zapisanih besedil. V tem podtestu kandidati preberejo nekaj besedil, naloge ob njih pa preverjajo, kako dobro kandidati razumejo ta besedila. Besedila, ki so vključena v ta podtest, so članki iz različnih časopisov in revij, tudi poljudnoznanstvenih, rezultati anket, ki so jim dodani različni grafični prikazi, besedila informativnih brošur itd.

Program *Slovenščina za tujce* na visoki ravni predvideva, da tuji govorci razumejo bistvo in podrobnosti v kateremkoli avtentičnem nespecializiranem besedilu ne glede na vrsto.

Branje na izpitu preverjamo s tremi različnimi nalogami, v katere so vključena daljša besedila, kakršna kandidati

najverjetneje poznajo tudi iz resničnega življenja. Preden kandidati začnejo reševati naloge, si celoten podtest ogledajo skupaj s članom izpitne komisije, ki vodi izpit in pojasni vsako nalogo posebej. Ta del izpita traja 30 minut. Tu predstavljamo pet različnih tipov nalog, ki se uporabljajo pri podtestu branja, vendar moramo poudariti, da so pri pravem izpitu **vedno uporabljene največ tri naloge**, ki si sledijo v poljubnem vrstnem redu, največkrat pa po težavnosti od lažje k težjim. Nekatere naloge so tu prikazane v celoti, pri nekaterih pa navajamo samo odlomke, kar je v naslovih tudi označeno. Navodila k nalogam so v tem delu zbirke vedno navedena tako, kot veljajo za celo nalogo. Naloge so v celoti prikazane v vzorčnih testih v praktičnem delu te zbirke.

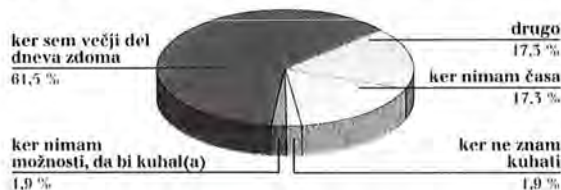
1. naloga

Preberite grafične prikaze in besedilo o prehranjevanju v menzah in glede na informacije v njih odgovorite na vprašanja tako, da izberete samo eno od štirih možnosti, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 6 točk)

Ali se kdaj med tednom prehranjujete tudi v menzah, gostilnah ali restavracijah?

Če se prehranjujete (tudi) drugje, zakaj?

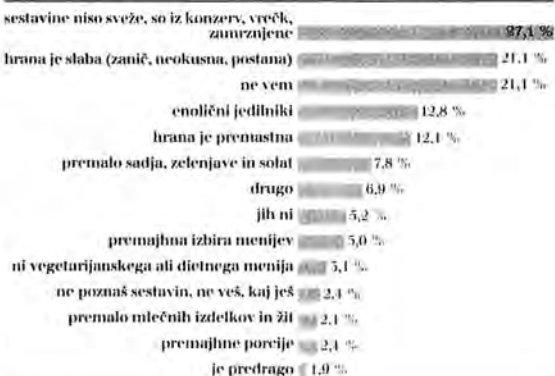

Tisti Slovenci, ki jedo tudi v študentski ali delavski menzi (37,1 odstotka), so kakovost ponudbe ocenili takole: 7,7 odstotka zelo dobra, 35,3 dobra, 30,1 zadovoljiva, 4,5 slaba, 0,6 zelo slaba, skoraj 22 odstotkov pa jih ne more oceniti ponudbe. Skoraj polovica vprašanih meni, da je hrana v bolnišnicah in domovih za starejše občane kakovostna. Slabih 22 odstotkov jih misli, da ni kakovostna, kar v 69,6 odstotka vedo iz lastnih izkušenj, drugi pa iz pripovedovanja. Prehrano v vrtcih in šolah ocenjuje največ vprašanih (34 odstotkov) kot dobro in skoraj petina kot zadovoljivo. Da je zelo dobra, je prepričan le 8,1 odstotka Slovencev, da je slaba 6,7 odstotka in da je zelo slaba 0,2 odstotka.

Katere so največje prednosti prehranjevanja v menzah?

Katere so največje slabosti prehranjevanja v menzah?

Delo Štik, telefonska raziskava, marec 2000, N= 121

0. Primer: *Koliko vprašanih se občasno prehranjuje v menzah, gostilnah ali restavracijah?*

a) Dobra polovica.

b) 62,9 %.

c) Petina.

☒ č) 37,1 %.

1. Kateri je najpogostejši vzrok za prehranjevanje zunaj doma? 1

a) Dobre gostilne, menze in restavracije.

☒ b) Odsotnost od doma večji del dneva.

c) Do hrane se pride hitro.

č) Pomanjkanje časa.

2. Koliko vprašanih je odgovorilo, da jim primanjkuje časa za kuhanje? 1

a) Skoraj dve tretjini.

b) Velika večina.

c) Slaba polovica.

☒ č) Manj kot petina.

3. Ena od dobrih strani prehranjevanja v menzah je tudi ... 1

a) velika izbira mlečnih izdelkov in žitaric.

b) enoličnost jedilnikov.

☒ c) raznolikost ponudbe.

č) možnost vegetarijanskega ali dietnega menija.

4. Slaba stran prehranjevanja v menzah je med drugim ... 1

a) hitro pripravljena hrana.

b) velika količina mesa.

☒ c) preveč maščob v hrani.

č) nizka cena obrokov.

5. Večina tistih vprašanih, ki jedo tudi v študentski ali delavski menzi, meni, da je ponudba tam ... 1

a) dobra ali zelo dobra.

☒ b) dobra ali zadovoljiva.

c) slaba ali zadovoljiva.

č) slaba ali zelo slaba.

6. Kje je po mnenju še največ vprašanih hrana dobra? 1

☒ a) V bolnišnicah in domovih za starejše občane.

b) V študentski ali delavski menzi.

c) V menzah, gostilnah ali restavracijah.

č) V vrtcih in šolah.

Ta naloga preverja, ali kandidati v besedilu razumejo glavne informacije (o čem govori besedilo) in tudi nekatere podrobnosti. Pri tej nalogi je važno, da kandidat natančno prebere zlasti vprašanja in ponujene možnosti in pri tem izbere samo eno rešitev. Strategij reševanja te naloge je več: običajno se rešuje z izločanjem najmanj verjetnih možnosti. Kandidati v besedilu iščejo odgovore na zastavljena vprašanja in besedila ne prebirajo natančno od začetka do konca. Vsak pravilen odgovor prinese eno točko, skupno pa je mogoče doseči od 6 do 8 točk. Besedila, ki so običajno vključena v to nalogo, so krajši zanimivi članki, ankete, pogosto z grafičnimi prikazi, kot je to v zgornjem primeru, krajše novice, informativna besedila ipd.

2. naloga

V besedilu »Lovilec senc« manjkajo nekatere besede in besedne zveze, ki so navedene pod besedilom (od a do i). Dopolnite besedilo tako, da bo smiselno: k številkam v spodnji tabeli navedite ustrezne črke, kot kaže primer. Dve ponujeni besedni zvezi sta odveč. (1 točka za odgovor, skupaj 7 točk)

Lovilec senc

Dvaintridesetletni ____ (0) ____ E. Gallagher sledi sencam. Začelo se je lani. Opustil je grafite ____ (1) ____ označevati sence košev za smeti, hidrantov, prometnih znakov, zapuščenih koles, vsega, ____ (2) ____ . Bele risbe pridejo najbolj do izraza ponoči, v svetlobi uličnih svetilk, ____ (3) ____ , ki jih je prizadela atomska katastrofa. Umetnikova dela so minljiva, ____ (4) ____ , vendar je avtor vseeno zadovoljen. ____ (5) ____ so ga nenehno preganjali policisti in ga kaznovali s kaznimi ali prisilnim socialnim delom. Tega se mu ____ (6) ____ ni treba več bati: zdaj lahko riše po asfaltu, ____ (7) ____ , tudi policistom tik pred nosom.

Manjkajoče besedne zveze (dve sta odveč):

- a) kar meče senco na ulice
- b) ko ga naredi
- c) ko se zdijo kot izmaličeni predmeti
- č) kolikor hoče
- d) Kot slikarja grafitov
- e) kot slikarju senc
- f) in začel z belo kredo
- g) newyorški ulični umetnik (primer)
- h) saj jih spere prvi dež ali sneg
- i) Z umetnikom E. Gallagherjem

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
g	f	a	c	h	d	e	č

Pri tej nalogi je treba urediti besedilo, v katerem manjkajo besede in besedne zveze, v smiselno in pravilno celoto. Besede ali besedne zveze, s katerimi je treba dopolniti besedilo, so navedene pod besedilom in so označene s črkami. Črke pred ustrezno rešitvijo je treba vpisati v posebno tabelico, kot kažejo rešitve v primeru zgoraj. Kandidat mora

biti pozoren na to, da v tabelo pod ustrezno številko vpiše pravilno črko. Da bi bila naloga težja, sta namreč dve besedi oz. besedni zvezi v stolpcu odveč (v zgornjem primeru b in i). Vedno je smiselna in pravilna samo ena rešitev. Za vsako pravilno rešitev kandidat dobi eno točko, skupno pa je pri tej nalogi mogoče zbrati od 6 do 10 točk. Naloga od kandidatov zahteva natančno branje in razumevanje besedila pa tudi poznavanje slovničnih struktur (zato je tak tip naloge včasih vključen tudi v podtest poznavanje slovničnih struktur). Najboljša strategija reševanja te naloge je sprotno branje besedila in reševanje naloge, pri čemer naj kandidat upošteva tako smisel besedila kot tudi slovnično pravilnost, med danimi besednimi zvezami pa naj poišče najbolj ustrezno oz. izloči tiste, ki ne ustrezajo nobenemu od omenjenih kriterijev. Predlagamo, da si kandidati pri reševanju te naloge pomagajo tako, da si »porabljene« besede in besedne zveze iz stolpca označijo (morda prečrtajo), da z njimi ne izgubljajo časa pri iskanju naslednje rešitve. Vsako navedeno možnost je namreč mogoče uporabiti le enkrat. Besedila, vključena v to nalogo, so večinoma kratki članki iz različnih časopisov in revij, ki prinašajo zelo pestro vsebino z najrazličnejših področij.

3. naloga (odlomek)

V besedilu »Mobilne komunikacije« poiščite odgovore na spodnja vprašanja, kot kaže primer. (od 1 do 3 točke za odgovor, skupaj 10 točk)

0. Primer: *Kakšne mobilne telefone (glede na velikost) si želijo uporabniki?*

Majhne telefone z velikimi zasloni.

1.	Kakšne povezave bodo zahtevali vse večji tehnološki izzivi?	2
	<i>Združevanje izdelovalcev mobilnih telefonov in izdelovalcev računalnikov.</i>	
2.	Katere telefonske storitve bodo v prihodnosti uporabljali najzahtevnejši uporabniki?	3
	<i>Komuniciranje, plačevanje in snemanje videoposnetkov z eno napravo.</i>	
3.	Kakšen vnos podatkov omogočajo multimedijски telefoni?	1
	<i>Prek tipkovnice, s svinčnikom in glasom.</i>	

Mobilne komunikacije

Izzivi mobilnikov prihodnosti: pametni telefoni

RAZVRSTITEV TELEFONOV					
Tip naprave	Pametni telefoni, telefoni Wap	Osebni asistent (PDA)	Osebni računalniki 3G	Tabletke 3G	Multimedijske naprave 3G
Vnašanje podatkov	tipkovnica	tipkovnica, svinčnik, glas	tipkovnica, glas	tipkovnica, svinčnik	tipkovnica, svinčnik, glas
Oblika	malo večji od sedanjih mobilnih telefonov	majhen in ozek	postajali bodo manjši in krajši	velikost časopisa (148 x 210 mm)	večji od pametnih telefonov, s tipkovnico, kamero, videozaslonom
Zmogljivost	nizka	nizka	srednja	nizka	srednja
Zaslon	večbarven	majhen in večbarven	večbarven z visoko ločljivostjo	večbarven	večbarven, majhen, jasen
Grafika	osnovna	da	da	da	da
Video	nekaj animacij	da	da	ne	da
Avdio	da	da	da	ne	da
Na trgu	2000–2005	2000–2006	2004	2004	2005–2010

Pred vrati je tretja generacija mobilnih sistemov. Pred izdelovalci je odprtih veliko vprašanj in prav tako tudi veliko tehnoloških ovir. Prvo vprašanje je, kako veliki naj bodo mobilniki. Uporabniki si želijo čedalje manjše mobilnike, ki pa morajo imeti čim večje zaslone. Bodo torej mobilniki prihodnosti – pametni telefoni – po lastnostih in velikosti podobni sedanjim ali pa bodo čedalje bolj podobni osebnim računalnikom ali vsaj dlančnikom? Pred leti se je med izdelovalci mobilnih telefonov in izde-

lovalci osebnih računalnikov začela tekma za prevlado na trgu. Pokazalo se je, da so tehnološki izzivi tako veliki, da bo za uspešno nastopanje na trgu treba združiti moči in znanje. Prihodnji trg bo nedvomno zahteval več različnih naprav za različne uporabnike. Nekateri bodo hoteli samo klasično telefonirati in občasno pregledovati osebna sporočila, obogatena z grafičnimi slikami, najbolj zahtevni pa bodo želeli komunicirati, plačevati in celo snemati videoposnetke s pomočjo ene naprave.

Naloga preverja razumevanje glavnih informacij, ki jih posredujejo daljša besedila, namenjena širokemu krogu bralcev, na kakršna uporabniki slovenščine vsak dan lahko naletijo v revijah, časopisih, v informativnih zloženkah in drugih tiskanih medijih. Besedila, ki so izhodišče za ta tip naloge, so večinoma daljši članki, ki predstavljajo kakšno zanimivo vsebino, novost ipd. Naloga običajno sprašuje po glavnih informacijah v besedilu, včasih pa zahteva tudi naštevanje (drugo vprašanje v nalogi). Vprašanja so poleg tega pogosto postavljena tako, da odgovorov ni mogoče enostavno prepisati iz besedila (gl. prvo vprašanje zgoraj), lahko pa se tudi zgodi, da je treba informacije iskati na različnih mestih v besedilu. Kandidat svoj odgovor vpiše na za to določeno mesto (gl. rešene primere zgoraj). Pri tem je važno, da napiše samo tisto, po čemer zares sprašuje vprašanje, torej samo bistveno informacijo. Ne prepisuje naj celih stavkov, saj to povečuje možnost za napake. Od kandidatov se nikakor ne zahteva, da naj bi odgovarjali v celih stavkih. Število točk, ki jih je možno doseči pri posameznem odgovoru, je odvisno od tega, koliko informacij zahteva vprašanje – drugo vprašanje zgoraj npr. od kandidata zahteva, naj napiše vse storitve, ki jih bodo uporabljali zahtevni uporabniki mobilnikov. V besedilu so navedene tri in kandidat mora izpisati vse tri. Pri posameznem odgovoru v tovrstnih nalogah je mogoče doseči od 1 do 3 točke, skupno pa je mogoče pri tej nalogi doseči do 12 točk.

4. naloga (odlomek)

Glede na informacije v besedilu »Ribiči najbolj ogroženi«, ki je na drugi strani, označite, ali so spodnje trditve pravilne ali napačne ali o njih v besedilu ni podatka, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

0. Primer: Avtor v članku piše o sladkovodnem ribolovu.

	res je	ni res	ni podatka	
1.				1
	res je	ni res	ni podatka	
2.				1
	res je	ni res	ni podatka	
3.				1
	res je	ni res	ni podatka	
4.				1
	res je	ni res	ni podatka	

Ribiči najbolj ogroženi

Ni nevarnejšega poklica od ribolova na morju, zagotavljajo poznavalci. Po podatkih organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) v povprečju vsak dan izgubi življenje več kot 70 morskih ribičev. Približno 97 % od 15 milijonov ribičev, kolikor jih je zaposlenih na svetu, pluje po morju v ladjah, ki so krajše od 24 metrov, kolikor bi po mednarodnih konvencijah morale meriti. Zaradi prevelikega izkoriščanja morja v bližini obale ponekod ni več dovolj rib, zato morajo ribiči pluti na odprto morje, in to pogosto za daljši

čas in na ladjah, ki so načeloma namenjene le delu v vodah, ne preveč oddaljenih od kopnega.

Med poglavitnimi vzroki za pogostnost nesreč s smrtnim izidom poznavalci omenjajo pomanjkanje mednarodne zakonodaje. Pomanjkanje izkušenj z ribolovom na odprtem morju in znanja o temeljnih stvareh, kot so navigacija, napoved vremena in komunikacija na morju, ravno tako privede do nesreč, v katerih umirajo ribiči.

Naloga preverja, ali kandidat prepozna temo besedila, ali razume in zna povzeti glavne vsebinske točke in tudi podrobnosti v besedilu. Kandidatova naloga je, da iz informacij, ki jih prinaša besedilo, ugotovi, katere od navedenih trditev so pravilne (*res je*), katere napačne (*ni res*), o katerih pa v besedilu ni nobenega podatka (*ni podatka*) in ustrezno rešitev obkroži. Najboljša strategija za reševanje te naloge je, da si kandidati najprej pozorno preberejo trditve in šele nato preberejo besedilo, saj se tako lahko bolj osredotočijo na tiste informacije, po katerih sprašuje naloga. Pravilna je vedno samo ena možnost in je vredna eno točko. Skupno naloga prinaša od 6 do 10 točk. V to nalogo so običajno vključeni nekoliko daljši članki, novice, zanimivosti, obvestila, pogosto pa je besedilo ponazorjeno tudi z grafičnimi prikazi (npr. rezultati anket ipd.).

5. naloga (odlomek)

Odlomke besedila »Satelitske šole« opremite z naslovi, ki so navedeni v stolpcu spodaj (od a do g). K številki besedila pripišite črko najbolj verjetnega naslova, kot kaže primer. En naslov je odveč. (1 točka za pravilen odgovor, skupaj 6 točk).

- a) Neenakost med spoloma
- b) Sateliti nad Burkino Faso
- c) Žalostna statistika
- č) Življenje v pomanjkanju (primer)

Satelitske šole

č Zahodnoafriška Burkina Faso je ena od petih najrevnejših držav na svetu. Skoraj polovica trinajstmilijonskega prebivalstva živi pod mejo revščine, saj ima država malo naravnih bogastev in nerodovitno zemljo.

c Le 42 % prebivalcev ima dostop do pitne vode, samo 29 % do sanitarij. Petina otrok se rodi s podpovprečno telesno težo, 35 % otrok, mlajših od pet let, trpi zaradi podhranjenosti. V povprečju vsaka ženska rodi šest otrok. Mnogo otrok je prisiljenih delati: kar 50 % otrok, mlajših od 15 let, dela na plantažah, v rudnikih, kamnolomih ...

a Deklice so tako kot v drugih afriških državah v slabšem položaju kot dečki. Če ima družina denar za šolanje, pošlje v šolo sinove, naloga hčera pa je skrb za mlajše otroke, gospodinjska dela in čimprejšnja poroka (že pri 14 letih). Unicefov cilj v Burkinu Faso je zmanjšati revščino, zavzema pa se tudi, da bi imele deklice enake možnosti kot dečki.

Gre za nalogo povezovanja, ki od kandidata zahteva, da poveže naslove in odlomke besedila ali cela krajša besedila. Naslovi so zbrani v stolpcu in označeni s črkami. Odgovor – črko, s katero je označena ustrezna rešitev – se vpiše bodisi pred ustrezen odlomek besedila tako kot zgoraj bodisi v posebno tabelico, v kateri so s številkami označeni posamezni odlomki besedila. Vedno je smiselna in pravilna samo ena rešitev. Da bi bila naloga nekoliko težja, sta en

ali dva naslova odveč (v zgornjem primeru npr. naslov pod črko b). Za vsako pravilno rešitev dobi kandidat eno točko, skupno pa je pri tej nalogi mogoče zbrati od 6 do 8 točk. Naloga od kandidatov običajno zahteva razumevanje glavnih točk v besedilu, povzemanje ali tudi iskanje nekaterih podrobnosti v besedilu. Dobra strategija pri reševanju te naloge je, da kandidat najprej prebere naslove, nato pa v besedilih skuša najti informacije, ki ustrezajo naslovu. Izbrane – uporabljene naslove sproti prečrta, tako da ne motijo nadaljnjega izbiranja. Namesto kratkih naslovov (kot v primeru zgoraj) se pogosto pojavljajo nekoliko daljši povzetki odlomkov oz. besedil.

6. naloga

V spodnjem odlomku horoskopa so nekatere fraze podčrtane. Vsaki od njih med besednimi zvezami, navedenimi v desnem stolpcu (od a do g), poiščite tisto, ki lahko smiselno nadomesti podčrtano frazo. Črke vpišite v spodnjo tabelo tako, kot kaže primer. Dve ponujeni besedni zvezi sta odveč. (1 točka za odgovor, skupaj 5 točk)

Oven: Na obrazu vam bo pisalo (0), da se trenutno počutite odlično. Tako se boste tudi vedli, zato se bodo drugi v tem času z vami lahko pogovarjali prav o vsem.

Bik: Aprilski biki boste morali ta teden dobro razmisliti, kako do denarja. V dvomesečnem obdobju, ki je pred vami, boste zategnili pas (1). Če ste rojeni maja, vam bo trda predla (2).

Tehtnica: Veliko boste naredili za večjo stalnost svojih prihodkov. Tudi v ljubezni se boste premaknili z mrtve točke (3) in osvežili odnos ali izstopili iz samskega stanu.

Škorpion: Pri delu boste uživali in se odlično razumeli s sodelavci. Obiski si bodo podajali kljuko (4) in popestrili vaše družabno življenje.

Vodnar: Ne izgubljajte časa in opravite čimveč, dokler so vam zvezde naklonjene. Prijatelji bodo na vaši strani (5).

Besedne zveze (dve sta odveč):

- a) boste imeli hude težave
- b) boste napredovali
- c) *navzven se bo videlo (primer)*
- č) vas bodo podpirali
- d) ne boste upoštevali mnenja drugega
- e) se boste marsičemu odpovedali
- f) bodo prihajali drug za drugim
- g) boste zelo pazljivi

0.	1.	2.	3.	4.	5.
c	e	a	b	f	č

Naloga preverja poznavanje slovenske frazeologije oziroma se z njo ugotavlja, koliko kandidati razumejo in znajo drugače povedati oz. parafrazirati slovenske frazeme. Navadno so frazemi del besedila in so v njem podčrtani, zraven pa so ponujene njihove razlage oz. parafraze, med katerimi izbirajo kandidati. Lahko pa je naloga zastavljena obrnjen: kandidati v seznamu frazemov poiščejo tiste, ki ustrezajo v besedilu podčrtani besedni zvezi, in sicer tako po smislu kot tudi po slovnični pravilnosti. Pogosto so namreč kot ena od možnosti »podtaknjene« slovnično pravilne razlage, ki pa niso smiselne, in nasprotno (v prvem primeru zgoraj bi bile glede na slovnično pravilnost sicer možne skoraj vse ponujene možnosti, vendar »zategniti pas« pomeni odpovedati se čemu, tako da je smiselna rešitev samo e). Prav tako je v ponujenem seznamu običajno najmanj ena razlaga frazemov odveč (v zgornjem primeru sta odveč parafrazi pod črkama d in g). Pravilna in smiselna je torej vedno samo ena rešitev, naloga pa običajno prinese od 5 do 6 točk. Naloga je običajno vključena v podtest branja, lahko pa se zgodi, da kandidati naletijo nanjo pri poznavanju slovničnih struktur.

Tu smo za ponazoritev navedli šest različnih tipov nalog za branje, še enkrat pa naj poudarimo, da so **v testu branja vedno največ tri naloge.**

II. Poslušanje oz. razumevanje govorjenih besedil

Izpit se ponavlja nadaljuje s podtestom poslušanje. V tem delu kandidati poslušajo različna besedila, posneta na cede, naloge v izpitni poli pa preverjajo, koliko razumejo takšna govorena besedila. Program *Slovenščina za tujce* za govorce na visoki ravni predvideva, da razumejo katerokoli avtentično, nespecializirano besedilo, namenjeno poslušanju, in znajo povzeti njegovo bistvo in glavne točke. Govorci na tej ravni lahko sledijo daljšim intervjujem, poročilom, reportažam in diskusijam.

Vse to se na izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni preverja z **dvema ali tremi različnimi nalogami**, ki poskušajo posnemati situacije, ki smo jih navajeni pri vsakodnevnem sporazumevanju (npr. odgovarjamo na vprašanja, ugotavljamo, ali je nekaj, kar je kdo povedal, res ali ne ipd.).

Vsako posneto besedilo kandidati slišijo dvakrat zapored, ponovitev pa označuje poseben zvočni signal. Kandidati si pred poslušanjem ogledajo naloge in vprašanja, tako da se lahko med poslušanjem osredotočijo samo na tisto, kar od njih zahteva naloga. Če želijo, si lahko informacije s posnetka zapisujejo na poseben list za zapiske, ki ga dobijo od člana izpitne komisije, ki vodi izpit. Posnetek traja v celoti (skupaj s ponovitvami) okoli 20 minut, ta del izpita pa v celoti traja 30 minut; preostanek časa je namenjen prepisovanju z listov za zapiske (če so si kandidati med poslušanjem seveda nanje kaj zapisali) in ponovnemu pregledu vseh odgovorov. Besedila, ki so vključena v ta podtest, so razne krajše in daljše radijske novice, nasveti, ankete, pogovori z zanimivimi osebnostmi, krajša in daljša poročila, reportaže ipd.

V nadaljevanju so prikazani posamezni tipi nalog. Naloge večinoma ne navajamo v celoti, temveč samo njihove dele (odlomke), kar je v naslovih tudi označeno, navodila pa so tu predstavljena za celo nalogo. Prav tako govorena besedila tu niso posneta, temveč prepis posnetkov sledi neposredno odlomku naloge. V tem delu prikazujemo le tip naloge in ponujamo nekaj predlogov, kako jih reševati. Naloge za poslušanje so v celoti prikazane v vzorčnih testih v praktičnem delu te zbirke (od str. 43 dalje), besedila za vadenje teh nalog pa so posneta na cedeju.

1. naloga (odlomek)

Pozorno poslušajte dve radijski novici in glede na informacije, ki jih boste slišali, v spodnji tabeli označite, ali so navedene trditve pravilne (res je) ali napačne (ni res), kot kaže primer. Besedili boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: *Sejem Narava in zdravje bodo odprli ta teden.*

res je

ni res

1.	Planinska zveza Slovenije se je na sejmu predstavila že lani.	1
	res je ni res	
2.	Hoja v hribe postaja vse bolj priljubljena.	1
	res je ni res	
3.	V gorah so letos reševalci posredovali več kot 400-krat.	1
	res je ni res	
4.	Planinci se pogosto ponesrečijo, ker so neustrezno opremljeni.	1
	res je ni res	

Prepis besedila:

Pozorno poslušajte dve radijski novici in glede na informacije, ki jih boste slišali, v spodnji tabeli označite, ali so navedene trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedili boste slišali dvakrat.

Na sejmu Narava in zdravje, odprt bo ves prihodnji teden na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču, se bo po večletnem premoru predstavila tudi Planinska zveza Slovenije, ki postaja vse pomembnejši dejavnik turizma. V slovenske gore zahaja vse več ljubiteljev gora, žal tudi takih, ki se na pot odpravljajo premalo izkušeni, brez primerne opreme in celo bolni. Kot je na današnji novinarski konferenci Planinske zveze Slovenije povedal načelnik gorske reševalne službe Dušan Polajnar, je v 220 reševalnih akcijah letos sodelovalo 476 reševalcev. Smrtno se je ponesrečilo 18 ljudi. Najpogostejši vzroki so bili padec ali zdrs, nepoznavanje terena, neprimerna oprema in bolezen. V letošnji planinski sezoni se je število obiskovalcev gora povečalo za skoraj 20 odstotkov.

Naloga preverja, ali kandidat prepozna glavno temo besedila in ali razume in zna povzeti tudi glavne vsebinske točke. Kandidatova naloga je, da na podlagi poslušanega besedila ugotovi, katere od navedenih trditev so glede na informacije v besedilu pravilne (*res je*) in katere napačne (*ni res*), in jih ustrezno obkroži. Pravilna je vedno samo ena možnost in je vredna eno točko. Skupno naloga prinaša od 8 do 10 točk.

V to nalogo so običajno vključene krajše novice, radijska poročila, pogovori z zanimivimi ljudmi, ki pripovedujejo o sebi in svojem delu, ankete na določeno temo, v kateri sodeluje več govorcev, ali krajša besedila o dogodkih in ljudeh (odlomki radijske oddaje s slovenskega radia Na današnji dan ipd.). Posnetek je precej dolg (s ponovitvijo traja od 6 do 8 minut), zato si je treba marsikaj tudi zapomniti. Kandidatom zato priporočamo, da si med to nalogo ne delajo zapiskov na poseben list za zapiske, ki ga dobijo na začetku izpita, temveč nalogo rešujejo sproti. Trditve si ogledajo že pred poslušanjem, tako da se lahko osredotočijo na tiste informacije, po katerih sprašuje naloga.

2. naloga (odlomek)

Pozorno poslušajte dve besedili in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer. Besedili boste slišali dvakrat. (1 ali 2 točki za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: *Kdo je bil Jernej Kopitar?*

Slavist, filolog in publicist.

1.	Kaj je Kopitar študiral na Dunaju?	2
----	------------------------------------	----------

Pravo in naravoslovje.

2.	Kam je bil Kopitar vključen v zadnjih letih življenja?	1
----	--	----------

V vse pomembnejše evropske znanstvene akademije./Bil je član vseh pomembnejših evropskih znanstvenih akademij.

Prepis besedila:

Pozorno poslušajte dve besedili in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer. Besedili boste slišali dvakrat.

21. avgusta leta 1780 se je v Repnjah pri Vodicaх nad Ljubljano rodil slavist, filolog in publicist Jernej Kopitar. Gimnazijo in dveletni študij na liceju je končal v Ljubljani, na Dunaju pa je študiral pravo in naravoslovje. Najprej je bil cenzor slovanskih in novogrških knjig, leta 1844 pa je napredoval do kustosa in dvornega svetnika. V zadnjih letih življenja je bil član vseh pomembnejših evropskih znanstvenih akademij. Njegove zgodovinske in preradne zamisli so izhajale iz prvin, ki so nastale že v Zoisovem krogu, Kopitar jih je le razširil in prilagodil političnemu položaju.

Naloga preverja razumevanje glavnih informacij, ki jih posredujejo kratka besedila, na kakršna uporabniki slovenščine lahko vsak dan naletijo predvsem pri poslušanju radia. Besedila, ki jih vključujemo v to nalogo, so večinoma novice, obvestila in reportaže o različnih prireditvah, dogodkih, zanimivostih ali ljudeh, odlomki pogovornih oddaj z zanimivimi gosti ipd. Naloga sprašuje po informacijah v besedilu; najpogosteje se vprašanja začenjajo s kaj, kje, kdaj, zakaj, kam ipd., včasih zahtevajo tudi naštevanje (kot npr. 1. vprašanje). Kandidat svoj odgovor vpiše na za to določeno mesto (gl. rešene primere zgoraj). Pri tem je važno, da napiše samo tisto, po čemer zares sprašuje vprašanje, torej samo bistveno informacijo. Ne prepisuje naj celih slišanih stavkov, saj to povečuje možnost za napake. Od kandidatov se nikakor ne zahteva, da naj bi odgovarjali v celih stavkih. Vsak odgovor pri nalogi prinese od 1 do 3 točke (2 ali 3 zlasti pri naštevanju).

3. naloga (odlomek)

Pozorno poslušajte pogovor in glede na informacije, ki jih boste slišali, izberite enega od treh odgovorov, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 6 točk)

0. Primer: Nika Vipotnik je ...

- a) igralka.
- b) kitaristka.
- ☒ c) pevka.

1. Španske pesmi bo predstavila ... 1

- ☒ a) v Mariboru.
- b) v Gradcu.
- c) okoli novega leta.

2. Glasbenica se trenutno ukvarja ... 1

- a) z enim projektom.
- b) z dvema projektoma.
- ☒ c) s tremi projekti.

Prepis besedila:

Pozorno poslušajte pogovor in glede na informacije, ki jih boste slišali, izberite pravilno rešitev, kot kaže primer. Pogovor boste slišali dvakrat.

Operna sopranistka Nika Vipotnik je študirala na Visoki šoli za glasbeno in igralsko umetnost v Gradcu. Že pred 15 leti je ustvarjala kot svobodna umetnica, tako vztraja še zdaj. Na malem odru mariborskega SNG bo pela prav nocoj španske pesmi ob spremljavi kitarista Matjaža Stošiča. Gospa Vipotnik, posvečate se trem projektom, z dvema gostujete po Sloveniji.

Res je. Prvi je nocojšnji, jaz mu rečem kar španski projekt. Drugi, parodistični koncert opernih arij, je zaživel okoli novega leta. Za prihodnjo sezono pa pripravljam eksperimentalno predstavo s svojo hčerko: človekov čustveni svet želiva predstaviti v gib in glasovni izraz, brez besedila.

Ta naloga preverja, ali kandidati v besedilu razumejo glavne informacije in tudi nekatere podrobnosti. Pri tej nalogi je pomembno, da kandidat natančno prebere vprašanja ali, kot v zgornjem primeru, začetke povedi in ponujene možnosti odgovorov oz. nadaljevanj povedi že pred poslušanjem besedila, ob poslušanju pa nato izbere samo eno rešitev, ki je v skladu z informacijami, ki jih je slišal. Strategij reševanja te naloge je več: običajno se rešuje z izločanjem najmanj

verjetnih možnosti, pri čemer pa je treba biti zelo pozoren, saj se vse ponujene možnosti ponavadi sicer pojavljajo kje v besedilu, a niso odgovori na dano vprašanje (kot v prvem primeru zgoraj). Kandidat naj bo pozoren tudi na to, da se v možnih odgovorih pojavljajo parafrazirane formulacije iz besedila (pri drugem vprašanju npr. ukvarjati se, v besedilu posvečati se). Vsak pravilen odgovor prinese eno točko, skupno pa je mogoče doseči od 6 do 8 točk. Besedila, ki so običajno vključena v to nalogo, so pogovori, obvestila, ankete, informativna besedila z veliko podatki, novice ipd.

Kandidati naj pozorno poslušajo člana izpitne komisije, ki vodi izpit, in sledijo njegovim navodilom. Kdor slabše sliši, naj prosi za premestitev v sprednje dele učilnice, bliže članu izpitne komisije in predvajaniku. Če kandidat česa ne razume, lahko za pojasnilo prosi na začetku tega dela izpita, ko ima za to priložnost. Ko član izpitne komisije vključi predvajanik, vprašanj ni več mogoče postavljati, saj je treba pozorno poslušati posnetek. Posnetka član izpitne komisije do konca podtesta ne ustavlja. Na cedeju so posneti tudi navodila k posameznim nalogam in primeri. Kandidati naj bodo posebej pozorni na primere, ki so v izpitni

poli že rešeni. Odgovarjajo naj tako, kot zahteva navodilo k nalogi. Kandidatom svetujemo, naj se ne ustavljajo predolgo pri posameznem vprašanju, da ne bi zamudili informacij za naslednje odgovore. Naloge si na posnetku sledijo neposredno ena za drugo. Dobro je, da si kandidati takoj, ko končajo eno nalogo, ogledajo vprašanja k naslednji nalogi. Za to je med posameznimi posnetimi besedili enominutna pavza. Ko se posnetek odvrtil do konca, imajo kandidati še približno 10 minut časa, da odgovorijo na preostala vprašanja in po potrebi še enkrat pregledajo celoten podtest.

III.

Poznavanje slovničnih struktur

Tretji pisni del izpita iz znanja slovenščine oz. podtest je poznavanje slovničnih struktur. Z nalogami v tem delu izpita se preverja, kako dobro kandidati poznajo, in predvsem, ali znajo pravilno uporabljati različne slovnične strukture slovenskega jezika. Preverja se raba ustreznih skladenjskih struktur, ustreznost rabe najrazličnejših samostalniških, pridevniških in glagolskih oblik, obvladanje tvorbe novih besed, poznavanje predlogov in ustrezne vezave s skloni ter zmožnost prepoznavanja in popravljanja napak. Slovnično znanje se ne preverja s poznavanjem pravil, ampak zgolj z ustrezno rabo v nalogah, kot je razvidno tudi iz

primerov, predstavljenih v nadaljevanju. Slovnica se ne preverja v izoliranih povedih, ampak vedno v besedilih. Besedila, ki so izhodišče za slovnične naloge, so krajša besedila, ki prinašajo zanimivosti iz vsakdanjega življenja; njihova tematika je torej zelo različna.

Ta del izpita traja 40 minut, sestavljen pa je iz največ štirih nalog. Tako kot pri ostalih delih izpita tudi tu kandidate opozarjamo, naj natančno preberejo navodila k posamezni nalogi in nalogo rešujejo tako, kot kaže primer ob nalogi.

1. naloga (odlomek)

V besedilu med štirimi možnimi izberite pravilno obliko tako, da obkrožite črko pred njo, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 12 točk)

Mnogi ljudje imajo pred ___(0)___ poklicne kariere pomisleke. Strah ___(1)___ je najpogostejši in najmočnejši med posamezniki, ki so živeli ___(2)___ za službo. Torej pri tistih, ki jim v času poklicne aktivnosti ___(3)___ pridobiti ali obdržati prijateljev, ki si niso ___(4)___ ustvariti družine in harmoničnega partnerstva, ki se niso razumeli s ___(5)___.

0. Primer:	a) koncu	b) koncem	c) konec	č) konca	
1.	a) pri upokojitvi	b) po upokojitvi	c) za upokojitev	č) pred upokojitvijo	1
2.	a) še	b) ampak	c) samo	č) tudi	1
3.	a) niso uspeli	b) ni uspelo	c) neuspešni	č) neuspel	1
4.	a) lahko	b) zmogli	c) morali	č) treba	1
5.	a) sodelavci	b) sodelavcev	c) sodelavcih	č) sodelavce	1

Kandidat mora pri tej nalogi izmed štirih ponujenih možnosti izbrati eno, ki je edina pravilna in smiselno dopolnjuje besedilo ter jo je zato mogoče vstaviti na prazno mesto v povedi. Namen naloge je preveriti poznavanje slovničnih struktur, zato večinoma vse dane možnosti pomensko ustrezajo. Kandidati se morajo tako osredotočiti na pogosto samo minimalne razlike med danimi možnostmi (na končnice). Uspešna strategija reševanja te naloge je izločanje manj verjetnih možnosti. Kandidati morajo biti pozorni tudi na to, da jih ne zavedejo oblike, ki bi bile ustrezne in pravilne v njihovem prvem jeziku, niso pa pravilne (v danem kontekstu) v slovenščini (v slovenščini sicer te oblike obstajajo). Besedila, vključena v to nalogo, so običajno krajša informativna besedila in članki na različne teme. Pravilen odgovor prinese eno točko, skupaj je mogoče pri tej nalogi doseči od 8 do 12 točk.

2. naloga (odlomek)

V besedilu »Mobilni telefoni morajo biti izključeni« manjkajo nekatere besede – vezniki. Dopolnite besedilo tako, da bo smiselno in pravilno. V stolpec na desni vpišite po eno besedo, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

Mobilni telefoni morajo biti izključeni

0. Primer:	<i>Elektronskih pripomočkov se na letalu ne sme uporabljati, _____ so lahko nevarni.</i>	<i>ker/saj</i>	
1.	Mobilni telefoni lahko motijo različne senzorje, _____ jih je treba sploh popolnoma izključiti.	<i>zato</i>	1
2.	»Pred kratkim se je zgodilo, _____ je nekdo med prtljago pustil vključen telefon.	<i>da</i>	1
3.	Klic je sprožil napravo, _____ v spodnjem delu letala	<i>ki</i>	1
4.	zaznava dim _____ ogenj,« je povedal predstavnik Adrie.	<i>in/ali/ oziroma</i>	1

Pri tem tipu naloge so v besedilu izpuščeni vezniki (kot v zgornji nalogi) ali predlogi. Kandidatova naloga je, da besedilo smiselno dopolni z manjkajočimi vezniki ali predlogi. Pri tem mora biti pozoren na to, da vstavljena beseda ustreza tako po pomenu, kot (pri predlogih) tudi na to, katere končnice imajo besede, ki tej besedi sledijo, zato da bo odgovor tudi slovnično pravilen. Pri tej nalogi se lahko zgodi, da je na enem praznem mestu možnih (pravičnih) rešitev več – vse rešitve so sestavljenci naloge že predvideli in ocenjevalci to tudi upoštevajo (npr. 4. primer zgoraj). Kandidat naj zapiše samo eno možnost (in ne več), ki se mu zdi najbolj pravilna, to od njega zahtevajo tudi navodila. Pravilen odgovor prinese eno točko, skupaj od 6 do 10 točk.

3. naloga

V spodnjem besedilu so izpuščene nekatere besede – pridevniki. Iz besed, ki so namesto njih navedene v oklepajih, tvorite manjkajoče besede in jih vpišite v stolpec na desni, kot kaže primer. Ne pozabite na ustrezne končnice. (2 točki za odgovor, skupaj 14 točk)

1.	Najznamenitejši koprski (Koper) vodnjak je na Prešernovem trgu, _____ ki mu domačini pravijo Muda. Ime je trg dobil po istoimenskih	<i>koprski</i>	2
2.	(mesto) vratih, ki so bila nekdaj z mostom povezana s kopnim	<i>mestnih</i>	2
3.	in so bila glavna (promet) zveza s celino.	<i>prometna</i>	2
4.	Vodnjak odlikuje (plastika) razgibanost v prostoru in	<i>plastična</i>	2
0. Primer:	<i>bogata (kamnosek) obdelava. Zgradba vodnjaka _____ spominja</i>	<i>kamnoseška</i>	
5.	na most, na njem pa visijo trije stari koprski (barok) grbi.	<i>baročni</i>	2
6.	Okoli vodnjaka so postavljeni stebri, povezani z (jeklo) verigo.	<i>jekleno</i>	2
7.	Sicer pa ga bogatijo številni (kamen) okraski, napisi itd.	<i>kamniti</i>	2

Pri tej nalogi je treba v besedilo zapisati pridevnike v ustrezni obliki, ki jih kandidat običajno tvori iz samostalnikov (lahko pa tudi glagolov), v besedilu zapisanih v oklepaju. Naloga preverja zmožnost za tvorjenje besed v slovenščini, za kar morajo kandidati poznati temeljne besedotvorne postopke. Poleg tega se od kandidatov tudi pričakuje, da bodo besedo zapisali z ustrezno končnico glede na sobesedilo. Vsaka pravilna rešitev je vredna dve točki: eno kandidat dobi, če ustrezno tvori pridevnik, eno pa za pravilno končnico, skupaj je mogoče pri nalogi doseči od 10 do 14 točk.

4. naloga (odlomek)

V besedilu o BSE je v vsaki vrstici največ ena napaka. Popravite besedilo, kot kažeta primera: če je v vrstici napaka, jo označite, v desni stolpec pa vpišite pravilno obliko. Če v vrstici ni nobene napake, naredite kljukico, kot kažeta primera. V besedilu je še šest napak. (2 točki za popravljeno napako, 1 točka za vrstico brez napak, ki jo odključate; skupaj 15 točk)

0. Primer:	BSE, parkljevka in slinavka so nadloge,	✓	
0. Primer:	ki so dobršen del evropski živaloreje postavile	evropske	
1.	na glavo. Poraba govejega mesa se je občutno	✓	1–2
2.	zmanjšalo tudi v Sloveniji, čeprav teh bolezni	zmanjšala	1–2
3.	pri nas ni in možnosti, da bi se	✓	1–2
4.	preselile k nas , so zelo majhne. Strah pred	nam	1–2
5.	njimi pa je predvsem med uporabniki zelo veliko .	velik	1–2

Naloga preverja poznavanje slovničnih struktur, običajno oblikoslovja in skladnje, le redko tudi pravopisa. Od kandidatov naloga zahteva, da v besedilu, ki je zapisano z nekaj napakami, te napake poiščejo, jih označijo in jih ustrezno popravijo (zato to nalogo imenujemo tudi lektoriranje). Da bi bila naloga težja, pa morajo s kljukico označiti tudi vrstice, v katerih ni nobene napake (primeri 0, 1 in 3 zgoraj). Da bi kandidatom nekoliko olajšali delo, je v navodilu k nalogi napisano, koliko napak je (poleg primera) še v besedilu (običajno jih je 6 ali 7). Pri tem je pomembno vedeti, da je v eni vrstici vedno največ ena napaka. Kandidate opozarjamo, naj napako obvezno označijo v samem besedilu in v za to namenjen prostor napišejo svojo (pravilno) rešitev ter naj ne pozabijo označiti tudi vrstic brez napak. Dobra strategija reševanja te naloge je natančno branje in usmeritev pozornosti zlasti na sklonske in druge končnice ter skladijske strukture. Označena in popravljena napaka prinese dve točki, odključana vrstica brez napake eno, z eno točko pa je točkovana tudi pravilno označena napaka, četudi ni pravilno popravljena. Skupno pa je pri tej nalogi mogoče doseči od 14 do 18 točk.

V podtestu poznavanje slovničnih struktur bodo kandidati lahko naleteli tudi na nalogo, ki preverja poznavanje slovenske frazeologije (gl. 6. nalogo pri razumevanju zapisanih besedil na strani 14). Prav tako je možno, da bo naloga, kot je npr. 2. naloga pri razumevanju zapisanih besedil (urejanje besedila), prirejena za slovnico. Ker smo oba tipa nalog že predstavili, na tem mestu na to samo opozarjamo.

S podtestom poznavanje slovničnih struktur se preverja zgolj raba ustreznih slovničnih oblik v konkretnem besedilu, ne pa eksplicitno poznavanje slovničnih pravil.

IV.

Tvorjenje pisnega besedila

V podtestu pisanja se preverja, ali kandidati znajo po navodilih pisati praktična besedila (to nalogo imenujemo tudi vodeno pisanje) in ali znajo ob izbrani temi in iztočnicah samostojno tvoriti daljše besedilo esejskega tipa. Na tem mestu je treba še enkrat poudariti, da se kandidati ob prijavi na izpit odločijo za družboslovno oziroma naravoslovno usmeritev na izpitu; ta izbira se (poleg prezentacije na ustnem delu izpita) nanaša prav na pisanje eseja.

Program *Slovenščina za tujce* predvideva, da znajo kandidati na visoki ravni napisati kakršnokoli besedilo za praktično rabo (npr. življenjepisa, zasebno ali uradno pismo, prošnjo, pritožbo, ponudbo ipd.) kot tudi daljše sestavke, v katerih znajo temo razviti in jo izpeljati z opisom, razlago, dokazom, utemeljitvijo itd. Pri pisanju misli ustrezno povezujejo med seboj in v celoto in se tako izogibajo ponavljanju, pravilno uporabljajo tudi kompleksnejše skladenjske strukture, poleg tega pa upoštevajo tudi pravopisna pravila (raba velike začetnice, raba končnih ločil, raba vejice).

Pisanje na izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni se preverja z dvema različnima nalogama. Pri prvi kandidati

napišejo krajše (okoli 80 besed dolgo) praktično besedilo, pri drugi pa daljši sestavek oziroma esej (dolžina besedila je od 150 do 180 besed) na izbrano temo. V izpitni poli sta za esej vedno predvideni dve temi, ki se nanašata na izbrano naravoslovno oz. družboslovno usmeritev, obravnavata pa aktualna vprašanja z omenjenih področij. Podtest pisanja je časovno najdaljši, saj je tudi najbolj zahteven (kandidat mora samostojno napisati dve besedili); traja 75 minut, pred tem delom izpita pa je predviden tudi krajši (10- do 15-minutni) odmor. Kandidati si lahko, preden začnejo »na čisto« pisati svoja besedila v izpitno polo, na list za zapiske, ki ga dobijo na začetku pisnega izpita, pripravijo koncept, oporne točke ali besedili tudi v celoti zapišejo. Pri tem naj bodo pozorni na to, da jim za prepisovanje v izpitno polo ne bo zmanjkalo časa. Tudi pri tem delu izpita kandidate opozarjamo, naj natančno preberejo navodila, sledijo v njih danim iztočnicam in so pri pisanju pozorni tako na vsebino, obliko in zgradbo kot tudi na uporabljeno besedje in slovnično pravilnost. Poleg tega naj bodo kandidati pozorni tudi na svoj rokopis in naj pišejo čitljivo.

1. naloga: Praktično besedilo

V nadaljevanju navajamo pet primerov praktičnih besedil z napakami vred, kot so jih po navodilih, ki jih navajamo spodaj, zapisali kandidati na izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni. Vsa besedila so ocenjena, njihove ocene pa so utemeljene. Vsa v izvirnih besedilih uporabljena imena in drugi osebni podatki so za potrebe te zbirke spremenjeni.

Odzvali ste se na spodnji oglas in zimski dopust preživeli v Hotelu Ribič v Bohinju, vendar ste bili hudo razočarani. Na drugo stran napišite pritožbo organizatorju (npr. Kompas d. d.). Besedilo naj bo dolgo približno 80 besed. Pazite na ustrezno obliko (pošiljatelj, naslovnik ...). Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, slovnično pravilnost in besedje. Vse podatke v besedilu si lahko izmislite. Prosimo, pišite čitljivo. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

Hotel RIBIČ ****

Lega: Ribčev Laz ob glavni cesti; gondolska vzpenjača na Vogel 4 km; smučarski avtobus
Nastanitev: dvoposteljna soba: kabelska TV, telefon, sef, mini-bar; kopalnica (kad ali prha, WC, sušilec za lase); balkon; možnost dodatnega ležišča
Prehrana: samopostrežni zajtrk, večerja (4 meniji, delno strežena in bife)
Cena vključuje: večerjo za dobrodošlico, vstop v bazen in trimski kabinet, parkirni prostor, shrambo za smučarsko opremo
Hotelska ponudba: dve restavraciji, aperitivni bar; klubska soba; pokrit bazen (4 x 16 m), savna, solarij, internetni kotiček
Dodatna ponudba (ob predhodnem naročilu): otroška posteljica (doplačilo); diskoteka (100 m); možnost bivanja 3 noči v vseh terminih
Živali: niso dovoljene
Cena 3-dnevnega aranžmaja: 160 €/osebo

Pri tej nalogi mora kandidat upoštevati navodila, ki ga vodijo pri pisanju. Paziti mora tako na predvideno vsebino (o čem piše, kaj je namen sporočila – pritožba; iztočnice v navodilih – bogata hotelska ponudba, cena) kot tudi zgradbo (kam bo npr. zapisal ime in naslov pošiljatelja, kam ime in naslov naslovnika, kako bo začel in zaključil besedilo, datum in podpis) in dolžino besedila. Besedila, nastala pri tej nalogi, se ocenjujejo s skupno oceno od 1 (negativno) do 5 (odlično). Pri skupni oceni se upoštevajo vsebina, oblika in zgradba (ali je besedilo napisano tako, kot zahtevajo navodila, ali je razviden namen pisanja, ali je zgradba primerna, ali so misli povezane v logično celoto), jezikovna pravilnost (npr. slovnične in nekatere pravopisne napake) in besedni zaklad (ali je kandidat uporabil besede, ki ustrezajo vsebini in tematiki, vrsti besedila, ali so uporabljene besede slovenske, ali je besedni zaklad obsežen ali kandidat le ponavlja besede). Za vsako večjo napako se odbijajo točke, kar pa seveda znižuje oceno.

1. primer

Irena Jarc
Ul. Zupaničeva 10
1230 Domžale

29. 01. 2005

Kompas d.d.
Ul. Dunajska 20
1000 Ljubljana

Zadeva: Pritožba

Spoštovani!

V hotelu Ribič sem preživela 3 dni, in sicer od 25 do 27 januarja. Na žalost, moram sporočit, da z vašo ponudbo nisem zadovoljna

Zgodilo se je naslednje:

- čistilka je zelo slabo pospravljala sobo;
- hrana v hotelski restavraciji ni bila sveža;
- sušilec za lase je bil pokvarjen;
- včasih ni bilo vroče vode.

Gleže na višeeomenjene nevshečnosti zahtevam denarno odškodnino. Prosim za razumevanje in v upanju na vaš odgovor vas lepo pozdravljam!

I. Jarc

Besedilo je vsebinsko ustrezno, primerno dolgo in dobro organizirano, kandidat je upošteval vse iztočnice in izčrpno podal informacije, namen je jasno izražen (zahteva po denarni odškodnini). Uporabljeno besedje ustreza nalogi, je pa nekaj pomanjkljivosti v zapisu besed (*zadovolna*, *glege*), ena beseda ni slovenska (*višeeomenjene*). V besedilu sta po ena slovnična in nekaj pravopisnih napak (*moram sporočit*, ni pik v datumu in na koncu druge povedi). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno odlično (5).

2. primer

KOMAPS DD
Cankarjeva cesta 125
10100 Ljubljana

29. 01. 2005

Predmet: Pritožba organizatorju počitnicah v hotelu Ribič v Bohinju

*Spoštovani,
v organizaciji vaše firme, Kompas d.d, je naša družina šla na počitnice v hotel Ribič v Bohinju.
Tamo smo bili od 13.-16. januarja 2005. Poleg visoke cene 3-dnevnega aranžmaja katera je znašala 160 € po osebi, nismo bili zadovoljni s postrežbo v hotelu. Večerje za dobrodošlico ni bilo, hrana postrežena za zajtrk je bila slaba, in celo večerja je pogosto bila hladna. V kopalnici sušilec za lase ni delal in rjuhe niso menjali vsak dan.*

Upam da boste v prihodnosti izboljšali vašo ponudbo ker s takim načinom dela boste zgubili veliko število turistov.

Lep pozdrav

Srečko Dolgan

*Srečko Dolgan
Čikoviči 40
51215 Kastav
Hrvaška*

Besedilo je vsebinsko ustrezno, primerno dolgo in dobro organizirano, kandidat je upošteval vse iztočnice in izčrpno podal informacije, namen je sicer jasan (pritožba), vendar ne v vseh podrobnostih (ni npr. jasno, ali pričakuje kakšen odgovor, morda povrnitev odškodnine ipd.). Oblikovno je besedilo nekoliko neobičajno (pošiljatelj naslov je naveden pod besedilom). Uporabljeno besedje ustreza nalogi, je pa uporabljenih nekaj neslovenskih besed in struktur (*tamo, po osebi*). V besedilu je nekaj slovničnih napak, zlasti pri besednem redu (*organizatorju počitnicah, večerja je pogosto bila slaba, rjuhe niso menjali, vašo ponudbo* (namesto svojo), *ker s takim načinom dela boste zgubili*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zelo dobro (4).

3. primer

Zvonko Premk
Ljubeljska 7
4290 Tržič

Kompas d.d
4241 Bled
Prešernova 7

Zadeva: Pritožba organizatorju zimskega dopusta v hotelu Ribič v Bohinju.

*Spoštovani,
1. Delez vegeterijanske hrane v večerji je bil premajhen.
2. Parkirn prostor ni bil ustrezno osvetljen.*

3. Obe restavraciji sta bili zavzeti in le včasih je bilo prostih mest.
4. V klubski sobi nisem našel ustreznega špornega časopisa
5. Diskoteka je bila v nočnih urah preglasna

V pričakovanju odgovora vas lepo pozdravljam

10. 1. 2004

Tržič

Zvonko Premk

Besedilo sicer v glavnih točkah ustreza nalogi, vendar namen ni povsem jasen (glede na naslov gre sicer za pritožbo, vendar ni jasno, kaj pisec pritožbe natančno želi). Poleg tega je besedilo zgrajeno dokaj neobičajno: pritožbe se v slovenščini navadno začenjajo z neko uvodno mislijo, ki naslovniku pove, kaj je namen pisanja (avtor ni nikjer napisal, da je bil na počitnicah, kdaj je bil tam itd.). Besedje je sicer ustrezno glede na namen, vendar je v besedilu nekaj napak v zapisu besed (*delez*, *vegeterijanske*, *parkirn*, *špornega*), beseda *zavzeti* je sicer slovenska, a se ne uporablja v takem kontekstu, v besedilu so slovnične in pravopisne pomanjkljivosti (v *večerji*, *je bilo prostih mest*, v alinejnih zapisih enkrat pike so, drugič jih ni). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno dobro (3).

4. primer

Spoštovani gospod organizator

Odzvala sem se vašem oglasu in sem si zimskega dopusta preživela v hotelu Ribič v Bohinju, ampak sem bila zelo razočarana.

Vzrok pritožbe je to da:

- *v oglasu je bila informacija, da bom bija nastanjena v dvoposteljni sobi in da bom imala v kopalnici sušilec za lasi, vendar sušilec ni delal sem morala si kupiti lastni sušilec.*
- *Imala sem samo 1 meni, čeprav je v oglasu pisalo da bo jih imala 4.*
- *V ceni je bil vključen vstop za bazen, ampak sem si ga plačala.*
- *Prostora za parkiranje nije bilo.*

Lepo vas prosim da naj si pogledete mojo pritožbo in izrazite svoje mnenje.

Lep pozdrav E. J

29. 01. 05

Besedilo je sicer napisano kot pritožba, vendar ni jasno, ne kdo je naslovnik ne kdo pošiljatelj, saj teh podatkov kandidat nikjer ni navedel. Zato besedilo najbrž ne bi doseglo svojega namena (naslovnikov odgovor na pritožbo); s tem v zvezi je nenavadno tudi, da avtor pričakuje mnenje o svoji pritožbi. Besedje sicer ustreza namenu (pritožba), vendar se kaže nepoznavanje osnovnih izrazov (*bija*, *sem si preživela*, *imala*, *nije*). V besedilu so temeljne slovnične in pravopisne napake (*za lasi*, *bo jih imala*, *naj si pogledate*, *sušilec ni delal sem morala si kupiti*), uporabljane so neslovenske strukture (*odzvala sem se vašem oglasu*, *bom bila nastanjena*, *sem morala si kupiti*, *vstop za bazen*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zadovoljivo (2).

5. primer

Naslovnik
Kompas d.d
Turistična agencija
Hudovernikova 9
Ljubljana

Pritožba

Pošiljatelj
Torkar Jadranka
XXXX
Ljubljana

Jaz (Jadranka Torkar) sem v upanju da boste izkreno in delovno razumeli mojo pritožbo, kot bi jo vsako profesionalno podjetje razumelo.

V ponudbi ste napisali da je zajtrk samopostrežni, ampak ste spregledali naj nas obvestite da isti poteka le do devetih ur.

Zaradi tega smo izpustili prvega zajtrka. V kopalnici ni bilo vedno tople vode, tudi ni bila brezhibno urejena kot se pričakuje od hotela s petimi zvezdicami.

Glazba v diskoteki je bila preglasna, toda ni smo mogli spati do pozno v noči.

Vpam, da ne boste dobili še naprej takšne opombe ker cenim da ste resno in odgovorno podjetje.

25. 01. 2004

Zahvaljujem se razumevanju
(podpis)

Iz zgornjega besedila je kljub eksplicitnemu navedku, da gre za pritožbo, namen le težko razbrati, saj je v njem zelo veliko napak, in to na ravni vsebine (nikjer ni navedeno, kdaj in kje je avtor preživel počitnice, ni jasno, kaj avtor sploh želi s svojim pisanjem), zgradbe (misli so nejasno izražene in slabo povezane; nejasna sta npr. uvodni stavek v pritožbo in zaključek besedila, zadnji del besedila je sploh nepovezan), uporabljene so nenavadne in nepravilne strukture (*boste delovno razumeli, ste spregledali naj nas obvestite da isti poteka le do devetih ur, glazba je bila preglasna, toda ni smo ..., cenim, da ste resno podjetje, zahvaljujem se razumevanju*), veliko je tudi slovničnih napak in napak v zapisu besed (*izkreno, do devetih ur, smo izpustili prvega zajtrka, glazba, ni smo, do pozno v noči*). Zaradi vseh naštetih pomanjkljivosti je bilo besedilo ocenjeno z negativno oceno (1).

2. naloga: Esej

Pri drugi nalogi morajo kandidati izbrati eno od dveh ponujenih tem glede na izbrano usmeritev in v skladu z navodili napisati samostojno besedilo. Tu navajamo za vsako usmeritev samo po eno temo (družboslovna tema je Šola za avtomate, naravoslovna pa Čas norih krav – kaj jesti?), prav tako samo po eno temo za vsako usmeritev navajamo v nalogah v vzorčnih testih. **Naj pa še enkrat poudarimo, da na pravem izpitu kandidati pri vsaki usmeritvi vedno izbirajo med dvema temama, ki se nanašata na izbrano usmeritev (dve temi za družboslovno in dve za naravoslovno usmeritev).** Zavedamo se namreč nujnosti, da imajo kandidati vsaj minimalno izbiro in da se lahko za pisanje odločajo glede na interes, poznavanje teme ipd. V nadaljevanju navajamo deset primerov: pet besedil, ki so jih kandidati napisali ob prvi, družboslovni temi, in pet, ki so jih napisali ob drugi, naravoslovni. Ta besedila smo izbrali zaradi primerljivosti med ocenami; besedila so namreč ocenjena, njihove ocene pa utemeljene.

Izberite eno od spodaj opisanih tem in na izbrano temo napišite besedilo, dolgo od 150 do 180 besed (približno eno stran). Upoštevajte vse dane iztočnice. Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, besedje in slovnično pravilnost. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

1. tema: Šola za avtomate

Ni še tako dolgo, ko smo gulili prve šolske klopi, in danes jih – naši otroci. Spomini na šolo bi morali biti lepi. So res? Nezdavi ritem šolarjev s pripadajočo televizijo, kokakolo in pečenim krompirčkom. Družina, ki se funkcionalno izgublja. Razslojeni starši, ki garajo za vsakdanji kruh, ali bogataši, ki jim ni nikoli ničesar dovolj. Otroci avtomati! Ki morajo

ugajati staršem in dihati po merilih pedagogov. Po ustaljenem kalupu, da je z njimi čim manj dela. Učitelji, ki jim je družba vzela ugled in spoštovanje. In potem ... Raziskave kažejo in strokovnjaki modrujejo, da je vedno več otrok nasilnih, nekolegialnih, asocialnih. Kje je izhod?

Kaj pa vi menite o navedeni problematiki? Se tudi vam zdi, da so otroci agresivni in tekmovalni, ker jih tako vzdiga šola? Kakšne so vaše izkušnje? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

2. tema: Čas norih krav – kaj jesti?

Trg govejega mesa v Evropi razpada. Jedci se izogibajo zrezkov in rulad, menze so govedino pregnale s svojih jedilnikov. Je to razumna preventiva ali neupravičena histerija? O boleznih norih krav se je že leta 1992 diskutiralo v strokovnih revijah, v zadnjem času pa je o tem vse več pisanja in govora v javnih medijih. V svetu se vsak dan pojavi kakšna nova kužna bolezen, toda: ali je to dejansko lahko razlog, da nas vsakič zajame panika? Ali pa je čas, da zares postanemo vegetarijanci?

Kaj o navedeni problematiki menite vi? Kako ravnate sami? Kaj jeste? Se zavedate tveganja, se prepuščate histeriji? Imate kakšen predlog, kako do rešitve? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

Kandidat mora natančno prebrati navodila k tej nalogi. Pri izbiri teme naj se odloči glede na svoj interes, poznavanje področja ipd., izbere naj tisto od obeh tem, o kateri bo lahko lažje in več napisal. Ko izbere eno od navedenih tem, naj natančno sledi vsem iztočnicam, zapisanim ob njej. Besedilo se ocenjuje s skupno oceno od 1 (negativno) do 5 (odlično). Pri ocenjevanju se upoštevata vsebina besedila (upoštevanje iztočnic, navajanje konkretnih primerov, utemeljevanje), zgradba besedila (primeren začetek in konec besedila, logična povezanost misli med seboj in v celoto), uporabljeno besedje (primernost temi, slovenske besede, obsežnost besednega zaklada) in jezikovna pravilnost.

Družboslovna usmeritev

1. primer

Šola za avtomate

Razvoj družbe je vedno večji. To zelo vpliva na ljudi. Vse je usmerjeno k materialnemu dobičku, kar zelo obremenjuje vse sestavne dele naše družbe, predvsem družino, ki postopoma spreminja svojo identiteto in način življenja.

Podjetja se medsebojno borijo za preživetje na trgu in za večji tržni delež, kar ima za posledico več dela za zaposlene. Delovni čas se je zvišal, namreč, osem delovnih ur več ni dovolj za uspešno in pravočasno izvajanje delovnih nalog. Zaposleni pa so naši straši, naši učitelji, prijatelji, sosedje in naši otroci bodo v bližnji prihodnosti, še več zaposleni. Kar zamislite si otroka, ki lačen sedi v stanovanju in pričakuje starše, naj mu bi pripravili kosilo, potem pa ga starši pokličejo po telefonu in mu sporočijo, da se opravičujejo, ampak ne morejo priti domov še tri ure, zaradi izrednih poslovnih dogodkov. Otrok odpre hladilnik, vzame pločevinko s tuno in kokakolo, usede se pred televizijo in poišče nogometno tekmo ali risanko polno nasilnežev. Več ali manj mu ni mar, ker staršev še ni, namreč, v šoli je dobil slabo oceno iz vedenja in najmanj mu je zdaj potrebno njihovo čekanje. Šola je zelo težka, saj učence pripravlja na takšne družbene spremembe. Uči se jih tekmovalnosti, pomembnosti materialnega in določanju družbene hierarhije. Nekateri to zelo dobro prenesejo, nekaterim pa povzroči psihične težave, zaradi velike naloge, ki jih še v življenju čaka.

Saj ljudje nismo avtomati, čeprav nas sistem za to pripravlja. Medsebojno smo različni, imamo občutke in različne osebnosti. Ne dovolimo našim otrokom, da izgubijo zavest o osnovni ljudski vrednoti – ljubezni do življenja.

Besedilo je vsebinsko ustrezno in ustrezno dolgo (celo nekoliko predolgo), kandidat upošteva vse iztočnice v navodilu, misli so podane izčrpno in so logično povezane med seboj in v celoto. Slovnico je besedilo pravilno, uporabljene so tudi zapletene strukture, nekaj je le manjših slovničnih pomanjkljivosti (*več ni dovolj, najmanj mu je zdaj potrebno, uči se jih odločanju, ki jih še v življenju čaka*) in napačnih besed (*razvoj je vedno večji, še več zaposleni, hijerarhija, ljudski* namesto *človeški*). Besedje je sicer bogato in raznoliko. Besedilo je bilo ocenjeno z oceno odlično (5).

2. primer

ŠOLA ZA AVTOMATE

Moj mož in jaz nimava otrok, ampak sem, kot zdravnica, pogosto v stiku s problemom vzgoje otrok. Ta problem je zelo stara tema o kateri razpravlja množica ljudi: starši, profesorji, učitelji, pedagogi, duhovniki in zdravniki.

Nekoč je bila najpomembnejši vzgojni pripomoček palica. Otrokom je bilo prepovedano marsikaj, šolski sistem je tudi bil drugačen kot danes. Na kmetijah so starši imeli veliko otrok ker so jih potrebovali kot delovno silo. Medtem, takrat so starši, v glavnem, bili doma s svojimi otroki, niso vsak dan šli v službo. Ko je otrok prišel iz šole domov, dočakala ga je mati z nasmehom in toplim kosilom. Otroci niso bili pod vplivom televizije, kokakole in pečenih krompirčkov kot danes, nekoč so se več družili medseboj in s starši.

Moderni čas je otrokom prinesel svobodo. Za otroke ni več prepovedi, ni več represij, tudi ni več skrivnosti.

Vseeno, ko pogledam na ulice, sem velikokrat presenečena. Pogosto se vidijo droga, alkohol, prezgodnje nosečnosti, nasilje in asocialno ponašanje med mladimi ljudmi.

Menim da je za dobro vzgojo otrok najpomembnejša družina, ne bi lahko rekla da otroke vzgaja samo šola. Družina mora biti stabilna in čustveno zdrava, v njej materialne vrednote ne smejo biti na prvem mestu. Otrok mora biti zaželen in ljubljen oseba, mora imeti svoj prostor pod soncem še preden je rojen. Otrok mora biti oseba, ki živi svoje življenje, ne avtomat ki ugaja staršem in diha po merilih pedagogov. S druge strani, družba mora spoštovati učitelje in njihovo delo, vrniti jim ugled kakšen so imeli nekoč.

Mladi so zrcalo naše družbe. Še vedno sem prepričana da so boljši kot odrasli. Najpomembnejše vprašanje je kako naj jim mi, odrasli, govorimo o vrednotah v katere smo sami prenehali verjeti.

Besedilo vsebinsko ustreza nalogi in je zelo dolgo (predolgo), misli so smiselno povezane (razen v delu *Medtem, takrat so starši ...*), namen je dosežen. V besedilu so nekatere slovnične strukture napačno uporabljene (*medtem, takrat so starši ...*, *ne bi lahko rekla, s druge strani*), precej je tudi napačno uporabljenih besed, tako da je razvidno nepoznavanje nekaterih osnovnih izrazov (*dočakala ga je, ponašanju, čustveno zdrava, spoštovati, kakšen* namesto *kakršnega*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zelo dobro (4).

3. primer

1. tema Šola za avtomate

Naši spomini na šolo, na družino, na otroške dneve so lepi. Kakršni pa bojo spomini naših otrok! To je vprašanje za nas starše, za družbo, za učitelje. Navedena problematika je aktualna vse povsod, v razvitih in nerazvitih državah. Jaz sem mati dvoma otrokoma, katera hodita v srednjo šolo, čeprav kot zdravnica to problematiko srečam pri veliko otrok. Menim da je navedena problematika naše vsakdanje, in da nemoremo narediti nekaj konkretnega. Raziskave inštitutov dajejo podatke, ampak starši, šola in učitelji morejo konkretno delovati.

Menim da otroci niso agresivni zaradi vzgoje v šoli. O tem bi morali vsi dobro premisliti. Kaj je naše

otroke dalo pred televizorje z pečenim krompirčkom v roki? Ali risanke velikokrat niso primer za agresivnost? Za kaj naši otroci nimajo navado da prosti čas skrajšajo z dobro knjigo, in nimajo preveč zani-manja za šolo in izobrazbo? Za ta vprašanja bi mogli vsi dobro premisliti. Sodobni ritem življenja dovoli malo časa za družino. Konkretno ostane mi malo časa za družino. Moj poklic zahteva veliko časa, ampak vseeno mi je družina zelo pomembna, in za otroke si vedno morava jaz in moj mož najti dovolj prostega časa. Velikokrat pridem domov iz službe utrujena, ampak če otroci potrebujejo moj nasvet, mojo pomoč jim pomagam. Otroci imajo svoje probleme in potrebujejo pomoč starših, učiteljev. Tudi moja otroca sta imala probleme v šoli, pri prvi ljubezni. Naša družina se odkrito pogovarja in velikokrat pridemo do rešitve, katera bo za vse bolj ali manj dobra, ampak sprejemljiva.

Izhod za boljše življenje naših otrok je v staršah, družini, šoli in družbi. Če bi vsi storili samo malo, čeprav živimo v težkem obdobju, otroci bojo resno otroci

Besedilo je vsebinsko ustrezno in namen je jasen, vendar so misli zelo preprosto podane (uporaba enostavnih povedi) in nekoliko slabše povezane, zaključek ni izpeljan do konca, misli se ponavljajo (premalo časa za družino) in so včasih nejasne (ni jasen npr. smisel povedi *Raziskave inštitutov dajejo podatke, ampak starši, šola in učitelji morejo konkretno delovati.*). Besedje je ustrezno glede na vsebino, vendar je pogosto nespretno uporabljeno (ponavljanje besede *problematika* v prvem delu); kaže se tudi nepoznavanje osnovnih izrazov (*naše vsakdanje, moremo narediti, morejo delovati, bi mogli, dovoli malo časa, imala*). Precej je slovničnih napak (napačno sklanjanje samostalnikov *otrok* in *starši*, *dvoma otrokoma*, *nimajo navado*, *za ta vprašanja bi mogli vsi dobro premisliti*, *vseeno mi je družina zelo pomembna*) in napak v zapisu (*z pečenim krompirčkom*, *za kaj v pomenu zakaj, težkem*, *ni pike na koncu*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno dobro (3).

4. primer

Šola za avtomate

Delam v šoli že devet leti. Ta tema je zelo zanimiva. Navedena problematika obstaja dolgo. problemi, ki jih prinašajo šolstvo, državni sistem in mi tudi, ki delamo v šolah so stari. Recimo, mi smo končali šolo pri dobrih učiteljih. Moramo vedeti mejo in možnost vsakega otroka. Ne pričakovati preveč. Če smo drugačni, lahko otrok zapusti šolo. Moramo tehtati svoje besede z njimi. Mislim da starši ne zaupajo učiteljem, ne vedo kakšne so obveze otroka v šoli. Starši se morajo pogosto pogovarjati z učitelji, zaupati jim, in ne soditi prezgodaj. Če otrok ima težave v komunikaciji, ali s kakšno oceno, moramo prijaviti ravnatelju šole. Psihologinja in socialna delavka so zelo pomembne v šoli. Nahajam se v novem okolju. Opazujem, da so otroci preveč sproščeni. Starši jim dovolijo vse. Država potrebuje strokovne delavce in kriterij je višji. Starši nimajo časa za otroke zaradi službe, začnejo skrbiti kadar je prepozno. Izhod je v prijatelju, ljubezni, sproščenosti, ter polno moči. Izhod je v družinah. V Sloveniji je družina najpomembnejša. Kljub hitrem življenju okoli nas, imam učence, ki želijo biti svoji. Oni imajo svoje želje, in občutim da mi zaupajo. Izhod je v lepih rečeh in potrpežljivosti. Moramo imeti več kulturnih dogajanj. Glasba ima velik vpliv na lastnike. Priredimo jim pravo glasbo. Začnimo se pogovarjati.

Namen besedila je sicer še mogoče razbrati, vendar so misli razdrobljene, slabo razvite in ne dovolj povezane v celoto, tako da so možni nesporazumi (npr. ni jasna poved *Če smo drugačni, lahko otrok zapusti šolo*; prav tako ni jasno, za kaj država potrebuje strokovne delavce in kateri kriteriji so višji, utemeljitev s konkretnimi predlogi, kje najti izhod iz situacije, je slabo povezana z glavno temo, prav tako z njo ni najbolje povezan zaključek z glasbo, v besedilu se pojavi nelogičnost: enkrat je sproščenosti pri otrocih preveč, drugič je ta izhod in nečesa). Besedilo je sicer precej dolgo, vendar so uporabljene enostavne strukture (samo enostavne povedi, stavki so zelo kratki). V besedilu sicer ni veliko slovničnih napak (*devet leti, zaupati jim, če otrok ima težave, moramo prijaviti ravnatelju, psihologinja in socialna delavka so pomembne, kljub hitrem življenju*), kaže pa se nepoznavanje osnovnih izrazov (*vedeti* namesto *znati*, *skrbiti*)

in nespretna uporaba sicer slovenskega besedja (*moramo tehtati svoje besede z njimi, opazujem, da, kadar, občutim, lastniki glasbe*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zadovoljivo (2).

5. primer

Danes je veliko tega drugačno, kot je to bilo prej ali negdaj ko sem jaz bila otrok, ko sem jaz šla v šolo. Moji starši so bili strogi in zahtevali od mene veliko, ampak so mi tudi vse dajali in delali me srečnom. Tudi sam se bojala kaj bo jo mi rekli če pridem doma s slabo oceno. Bojala sem se tudi kaj mi bo rekla učiteljica v šoli če nisem naredila domačo nalogo. Učitelji v šolah bili so avtoritet. Danes pa več ni tako! Mladi starši imajo sami problem; kako vse vskladiti? Kako odgajati in naučiti otroke? Kako prnesti denarja domov, ali kako nasploh družina funkcionira?

Ne pogovarjajo se z otroki, nimajo časa za njih. Najlažje je kupiti računalnik, naj se otrok igra na računalniku, ali pustiti otroka da gleda televizijo. Gledajo agresivne filme, ter postajajo tudi oni agresivni, zaprti, tekmovalni, asocijalni, brez fantazij, brez idej. Odgajajo se sami!

Obstajajo tudi takšni starši ki pa preveč želijo da jim otroki bodo uspešni; da so dobri učenci, da se ukvarjajo s športom, da gredo v glasbeno šolo, v šolo tujih jezik, da imajo veliko obvez. To je seveda dobro za otroke, ampak morda jim je to preveč. Morda niso sploh vprašani, kaj si oni želijo.

Kaj je gorše? Če preveč mislimo na njih, ali premalo.

Nikoli ne veš, kako bo to otrok razumel.

Žal pogosto iščejo rešenje v drogi in alkoholu. Starši se potem vprašajo »Kaj smo narobe naredili?« Takrat je že prepozno.

Kje je izhod ne vem.

Jaz še nimam svoje otroke, ampak moram reči, da me je že zdaj strah. Hotela bi ostvariti dober odnos s svojim otrokom, da mu pokažem pravo pot, da svoje interesi zadovolji, da od svojega otroka naredim človeka, ki je odgovoren proti svojih obvez, ki bo mogel in vedel, kako skrbeti za sebe in svoje življenje.

V besedilu so tako rekoč v vsaki povedi temeljne napake, tako na ravni slovničnih struktur (*prnesti denarja, jim otroki bodo uspešni, v šolo tujih jezik, jim je to preveč, niso sploh vprašani, nimam svoje otroke, svoje interesi zadovolji, od svojega otroka naredim, odgovoren proti svojih obvez*) kot besednega zaklada; veliko je tujih besed (*odgajati, obvez, gorše, rešenje, ostvariti, mogal*) in napačno zapisanih slovenskih besed (*vskladiti, asocijalni*). Misli so med sabo in z glavno temo slabo povezane ter niso utemeljene. Namena besedila ni mogoče razbrati. Zaradi vsega naštetega je bilo besedilo ocenjeno z negativno oceno (1).

Naravoslovna usmeritev

6. primer

Čas norih krav – kaj jesti?

BSL je bolezen, za katero še do danes ne poznamo zdravila. Povzroča ireverzibilne spremembe v možganih, ki v relativno kratkem času pripeljejo do tako hudih sprememb, ki so nezdružljive z življenjem. Domneva se, da je bolezen ena od različic Kreutzfeld-Jakobove bolezni, ki jo poznamo že zelo dolgo vendar se je etiološko vedno povezovala z uživanjem svežih možganov, oz. kanibalizmov nekaterih plemen, kjer je ta bolezen bila še posebej pogosta.

Zato je razumljivo ne malo presenečenje, ko so se začeli množiti primeri BSL-ja, ki naj bi jih povzročal prion najden v govejem mesu oz. predvsem v živčnih celicah goved (pozneje so se pojavile tudi domneve, da bi tudi meso ovc bilo lahko okuženo). Najbolj verjeten vir okužb goved naj bi bila kostna moka torej zmlete kosti z možganovino, ki pa je pravzaprav izvor nevarnega priona.

Odgovor na dokaj provokativno vprašanje iz naslova ni povsem enostaven. Čeprav mesta za paniko še verjetno ni pa vendar glede na to, da testi za BSL niso povsem zanesljivi in, da so še posebej ogrožena populacija otroci bi se bolj smotrno bilo pri njih uporabi govejega mesa izogniti. Saj obstajajo še vrste v prehranbenem smislu celo bolj kakovostnega mesa, ki lahko nadomesti govedino. Vegetarijanstvo torej ni nujen izhod.

Glede na prognozo bolezni, ki je žal še vedno smrtna obsodba za obolelega je razumna previdnost vsekakor na mestu.

Saj lahko živimo tudi brez govedine, mar ne?

Lep pozdrav,

podpis

Besedilo je vsebinsko ustrezno in primerno dolgo, avtor je upošteval iztočnice, misli so izčrpno podane in logično povezane, tako da je namen povsem jasen (nenavaden je sicer zaključek eseja: *lep pozdrav*). V besedilu je nekaj manjših pomanjkljivosti (pri kratiki BSL gre verjetno za lapsus, sklanjanje besede *govedo*, *bi se bolj smotrno bilo*), sicer pa je besedilo napisano pravilno, pravilno so uporabljene tudi zapletene skladienske strukture, besedni zaklad je bogat in izrazi spretno uporabljeni (razen napačno uporabljene besede *mesta za paniko ... ni*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno odlično (5).

7. primer

2. Čas norih krav – kaj jesti?

Danes, vsekakor med ljudmi vlada strah zaradi bolezni norih krav, parkljevki in marsikakšnih drugih bolezni. Ljudje so postali zelo previdni, ko kupujejo meso. Predvsem se izogibajo govejemu mesu. Celo nočejo več jesti v restavracijah ali drugih gospodinjstvih. Takšni ljudje so bolj histerični. Dejstvo je, da nihče ne ve kolikšna je v bistvu nevarnost od okužbe, ker še ni dokazov, da čez nekaj let ali desetletij ne bo prišlo do prave epidemije bolezni norih krav. V bistvu se nekateri ljudje enostavno nočejo obremenjevati s premišljevanjem o tem, kar bodo jedli. Drugi ljudje so se pač odločili postati vegetarijanci. Ampak tudi oni se lahko vprašajo, kaj jesti?

Veliko se govori o pravilni prehrani, o pravilnem vnosu mineralov, vitaminov in drugih pomembnih snovi. Poudarek je na zelenjavi, sadju in žitaricah. Ampak, kolikokrat smo se že prepričali kako navidez zelo lepo, veliko jabolko ali pomoranca sploh nima ne okusa ne vonja. Zaradi pesticidov in različnih kemičnih sredstev, zelenjava in sadje so morda tudi bolj nevarni, kot zdrava hrana. Pri nas se že prodaja gensko spremenjena hrana kot soja in koruza. O nevarnosti teh žitaric še nima dokazov in mogoče se ljudje opravičeno bojijo. Vse bolj popularna postaja tako imenovana biološko izdelana hrana. To pomeni sadje in zelenjava brez pesticidov in drugih kemičnih sredstev. Tisti, bolj pesimistični ljudje pravijo, kakor je to tudi zastrupljena hrana, zaradi kislega dežja, toplotne grede, onesnažene podtalnice itd. Poleg tega, če se odločite za nakup tako imenovane ekološke hrane, nemalo se boste presenetili, kajti ta hrana je precej dražja kot tako imenovana nezdrava hrana.

Potemtakem lahko se vprašamo kaj jemo?

Zdi se mi da pravilnega odgovora ni. Zato je boljše, če se malo sprostim.

Tudi malo previdnosti ni odveč.

Besedilo je vsebinsko ustrezno in primerno dolgo (celo predolgo), misli so podane jasno, vendar ne v vseh podrobnostih (v delu, kjer je govor o pesticidih, sadju, zelenjavi in zdravi hrani), namen je dosežen. Nekaj je napačno uporabljenih končnic (*strah zaradi parkljevki, se izogibajo govejemu mesu*) in napak pri uporabi skladienskih struktur (*nevarnost od okužbe, nemalo se boste presenetili, potemtakem lahko se vprašamo*). Besedje je raznoliko, pri njegovi uporabi je nekaj nespretnosti (*kar bodo jedli, gospodinjstvih, biološko izdelana hrana* namesto pridelana, *toplotna*

greda), nekaj besed pa je neslovenskih (*pomoranca, nima dokazov* namesto *ni dokazov*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zelo dobro (4).

8. primer

Čas norih krav

Res je, da v svetu se vsak dan pojavi nova bolezen, kužna bolezen. Res pa je tudi, da se ljudi boijo. Zelo pogosto prepozno nas informirajo. Res je, da se taki podatki skrivajo. Panično obnašanje ni rešitev. Zato pa je takšno obnašanje zelo razumivo. V današnjem času smo zelo omejeni. Na izbiri nimamo veliko. Na mojem jedilniku je različnih jedi. Tradicionalno veliko kuhamo. Kosilo in večerja nam veliko pomenita. Vedno pazimo, da za kosilo ponudimo tudi meso. Veliko uporabljamo govedine in teletine. Občasno kuhamo jedi iz svinjine. Zelo pogosto se nam kosilo začne z govejo juho. Otroci jo imajo zelo radi. Zdaj pri tej histeriji večkrat skuhamo teletino vmes govedine. Na začetku smo bili zelo pozorni zdaj pa niti ne. Vedno kopujemo mesa od naših prijateljev, ki imajo kmetijo. Smo prepričani, da oni lepo skrbijo za svoje živali. Redno preverjajo zdravstveno stanje goved.

Osebo menim, da je lažje, če ne bi sploh uporabljali mesa. Saj vegetarijanci tudi dobro živijo. Ampak sadje in zelenjava sta tudi okužena. Tako pridemo do tega, da je vse nevarno. Zato menim, da se vsak zase mora odločiti. Možnosti sta dve. Ena možnost je, da se ne uporablja meso in, da vsi postanemo vegetarijanci. Druga možnost je, da se poiščejo kmeti, ki bodo za nas odgajali kakšno žival.

Jaz sem drugo možnost že poskusila in mislim, da je zelo realna.

Besedilo ustreza vsebini in je ustrezno dolgo, vendar so misli zelo preprosto izražene (uporaba enostavnih povedi, ponavljanje iste strukture v uvodu *res je, da ...*; nelogičnost, da *na izbiri nimamo veliko, na jedilniku pa je različnih jedi*) in slabše povezane v celoto, tako da besedilo deluje nekoliko razdrobljeno. Splošni namen besedila je sicer mogoče razbrati. Besedje je omejeno na poznane teme, pogosto pa je napačno uporabljeno ali zapisano (*razumivo, vmes govedine, kopujemo, odgajali, boijo*). Precej je tudi slovničnih pomanjklivosti (*ljudi se boijo, na izbiri imamo, na jedilniku je različnih jedi, uporabljamo govedine in teletine, se nam kosilo začne z govejo juho, kopujemo mesa, goved, da se vsak zase mora odločiti*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno dobro (3).

9. primer

Človek, kot najbolj inteligentno bitje na Zemlji, je na koncu 20-ga stoletja dokazal, da vseeno ni! Gre se za to, da je človek hotel dokazati, da je zmožen podreti naravno verigo, ki pa je bla dobra več milijon let. Nastanek te bolezni, se lahko človek sam sebe krivi. Zakaj prehranjevat eno žival z živaljo istega rodu? Sam tudi nisem razumel tega, pa niti ne bom. Smo v časih, ko nas vsako desetletje preseneti kaka nova bolezen. Človeku ni blo dovolj ebole, kuge, virusa HIV zdaj smo še dali zeleno luč, za bolezen, ki pa je najnevarnejša med vsemi. Gre se za prion, ki napada možgane. Žal ni pomoči za tistega, ki zboli, za to bolezen.

Ta bolezen, se je začela pri kravah, katere so se krmile z govejo kostno moko. Trg govejega mesa se je skrčil. Skrčitev trga je seveda prizadela kmetovalce ter manjša podjetja z mlečnimi izdelki. Ljudlje so se nekako začeli, se odaljevat od govejinega mesa, ter dosti jih je, ki so se rajši odločili za sojine izdelke. A je res, potrebno, da se čistoma odrečemo mesu? Po moje ne! Saj, so zdaj tako natančni pregledi, da mislimo, da nobena žival ni spregledana. Gre, se za previdnost, ki pa nikoli ni zamen. Ljudlje bi morali biti bolj previdni pri higieni (kuga), ter pritem, da nismo vladarji sveta (BSE, HIV).

Človek, bi se že mogel zadovoljiti stem, kaj ima, ne pa izzivati naravo. Ko bo se človek naučil živeti na zemlji, ga take bolezni ne bodo presenetile, samo kaj moramo, če pa je človek bitje, ki ga vse zanima ...

Besedilo vsebinsko še ustreza nalogi, vendar ne v podrobnostih. Namen je še mogoče razbrati, vendar so utemeljitve podane nejasno, misli so pogosto slabše povezane v celoto ali so celo nerazumljive (prva poved v besedilu ni razumljiva, na začetku ni jasno, katero bolezen natančno ima v mislih avtor, ni utemeljitve, zakaj je slabo hraniti živali z živalmi istega rodu, iz besedila se ne da sklepati, da je prion povzročitelj bolezni). Precej je tudi temeljnih napak na ravni besedja (*smo v časih, govejino meso, čistoma, previdnost ni zamen, bi se že mogel zadovoljiti, kaj moramo*) in slovničnih struktur (*gre se za to, več milijon let, nastanek te bolezni se lahko človek sam sebe krivi, ki zboli za to bolezen*) ter zapisa (*bla, ljudlje*). Besedilo je bilo ocenjeno z oceno zadovoljivo (2).

10. primer

ČAS NORIH KRAV – KAJ JESTI?

V današnjem času imamo eden velik problem bomo rekli v celom svetu. Zaradi tega se vprašamo kaj jesti, ker se je pojavila zelo nevarna bolezen o kateri že vrapci čijukajo.

O bolezni norih krav se je začelo govoriti še deset let nazaj. Kaj se je to zgodilo res? Govejega mesa se izogibajo skoraj vsi predvsem otroci v šolah in v vrtiču ker je nastupila histerija med staršimi in tudi med najširšim krogom naroda. O bolezni norih krav vsak dan poslušamo na televiziji, na radiu, beremo iz časopisov, in zaradi tega smo skoraj vsi v panici.

Danes v svetu imamo zelo nevarnih bolezni kot: eids, hepatitis, in druge. Zakaj se je zgodila še ena huda bolezen?

Zaprav se vprašamo, kaj se je to zgodilo z nami. Ne vemo, kaj jesti? Živeti v histeriji ali ne? Hrana ki jo uporabljamo je genetski modificirana. To pa ni dobro za naše zdravje, tudi okolje je onesnaženo. Učitelji, in profesorji v šolah, in strokovniki na televiziji, v povčnim odajama obravnavajo to temo in predlagajo zdravo prehrano vitaminski bogato in vravnoteženo.

Mi smo srečni ker pri nami meso je še zdravo. Jaz predlagam vegetariansko prehrano ker se sama izogibam mesa sploh. Mislim kako je vegetarianska prehrana zdrava in tudi ima dobro ceno.

Danes imamo več trgovin z zdravo prehrano in tudi nekatere restavracije za vegetariance.

Po meni je to genialno.

V besedilu so v vsaki povedi napake; kaže se nepoznavanje osnovnega besedja (*eden velik problem, vrapci čijukajo, začelo, vrtič, nastupila, zaprav, strokovniki*), temeljnih slovničnih struktur (*v celom svetu, kaj se je to zgodilo res, med staršimi, med najširšim krogom naroda v panici, genetski modificirana, vitaminski bogato, pri nami, kako je vegetarianska prehrana zdrava in tudi ima dobro ceno, po meni*) in pravopisnih pravil (zapis besed *povčnim odajama, vravnoteženo, vegetarianci, eids*). Namena besedila ni mogoče razbrati, ker tudi misli med sabo niso dobro povezane niti niso povezane z glavno temo (preproste, zlasti enostavčne povedi so nanizane druga ob drugo). Zaključka ni. Besedilo je bilo ocenjeno z negativno oceno (1).

Uporabnik slovenščine na visoki ravni znanja slovenščine bi moral obvladati vsaj osnovna pravopisna pravila glede rabe vejice. Ob primerih zgoraj zbranih besedil pa je razvidno, da ni tako. Kandidati na izpitih iz znanja slovenščine na visoki ravni v svojih besedilih uporabljajo vejico mimo pravopisnih pravil slovenskega jezika, predvidevamo, da večkrat v skladu s pravopisnimi pravili svojega prvega jezika. Zaradi prepogostega kršenja tovrstnih pravil ocenjevalci pri ocenjevanju podtesta tvorjenja pisnega besedila napačne rabe vejic ne upoštevajo in zanjo ne odbijajo točk.

Pri pisnem delu izpita iz znanja slovenščine v celoti naj bodo kandidati pozorni na naslednje:

Dobro naj poslušajo člana izpitne komisije, ki vodi izpit, in sledijo njegovim navodilom. Kdor slabše sliši, naj prosi za premestitev v sprednje dele učilnice, bliže članu izpitne komisije in predvajalniku.

Ko je pri vsakem posameznem podtestu na voljo čas za ogled nalog, naj kandidat še enkrat pogleda, ali razume vse, kar naloge od njega zahtevajo. Če česa ne razume, naj vpraša takoj, ko izpit začne »teči«, za spraševanje namreč ne bo več priložnosti.

Kandidatom priporočamo, da natančno preberejo navodila k nalogam in jim sledijo. Prvi primer je pri večini nalog (razen pri pisanju besedil) rešen, da usmerja pri reševanju (kako je treba reševati naloge, kam se vpisujejo odgovori), zato naj si ga kandidati dobro ogledajo.

Za reševanje naj si kandidat vzame čas; za vsak podtest je na voljo dovolj časa, vse naloge so namreč preizkušene.

Odgovori naj bodo napisani čitljivo, saj izpitna komisija – če npr. ne bo znala prebrati kandidatovih odgovorov – kandidata ne bo mogla oceniti.

Če se kandidat pri odgovoru zmoti, naj prečrta svoj odgovor in zraven napiše pravega. Če se zmoti pri nalogah, kjer se odgovori izbirajo med dvema ali več možnostmi, naj kandidat prečrta svoj (napačni) odgovor in obkroži tisto možnost, za katero meni, da je pravilna.

Pri pisanju besedil naj si kandidat na list za zapiske, ki ga dobi na začetku izpita, pripravi osnutek besedila in ga na koncu »na čisto« prepíše v izpitno polo – pazi naj le, da mu za prepis ne zmanjka časa. Natančno naj sledi navodilom za pisanje, tudi navodilu v zvezi z dolžino besedila, ki ga je treba napisati.

Izpitne naloge naj kandidat rešuje samostojno (ne prepisuje naj od sosedov ali z od doma prinesenih listkov), ne moti naj drugih udeležencev; izpitna komisija mu namreč lahko odvzame izpitne pole in mu prepove nadaljevati izpit.

V.

Govorno sporazumevanje

Govorno sporazumevanje je zadnji podtest, ki ga bomo predstavili. Kandidati ga običajno opravljajo pred pisnim izpitom ali po njem, le izjemoma pa na isti dan. O kraju in času ustnega dela izpita so kandidati pravočasno obveščeni po pošti na naslov, ki so ga navedli v prijavnici.

Program *Slovenščina za tujce* na visoki ravni predvideva, da tuji govorci govorijo spontano in tekoče, se zavedajo svojih napak v govoru in se znajo popraviti, znajo razlagati, sporočati dejstva, izražati in utemeljevati stališča, zagovarjati svoje mnenje, povzemati, komentirati, vrednotiti in razpravljati ter znajo svoj govor dobro strukturirati.

Vse to se preverja tudi na ustnem delu izpita na visoki ravni. Ta je sestavljen iz dveh nalog: prva je kratek pogovor na izbrano splošno družbeno temo, druga pa predstavitev izžrebane teme (glede na izbrano družboslovno ali naravoslovno usmeritev), ki jo kandidat pripravi vnaprej, na izpitu pa jo predstavi v obliki 5- do 7-minutne prezentacije.

Ustni del izpita poteka tako, da izpitna komisija kandidata ob določeni uri, ko je naročen, povabi v izpitni prostor. Izpit poteka individualno in ima obliko pogovora, kandidat se pogovarja samo z enim izpraševalcem; ostala dva člana komisije pogovor in predstavitev izžrebane teme poslušata in ob tem pišeta zapisnika o tem delu izpita: zapisujeta si napake in pisno komentirata kandidatovo govorno sporazumevanje. Kandidata izpitna komisija oceni, ko ta zapusti izpitni prostor. Komisija kandidatu ne da nobene informacije v zvezi z opravljanjem izpita, ne pove mu, ali je izpit opravil ali ne. Vsaka informacija bi bila zavajajoča, saj se izpit ocenjuje kot celota, torej pisni in ustni del skupaj.

Ustni izpit traja največ 20 minut.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo, kako poteka izpit iz govornega sporazumevanja in kaj se na tem izpitu pričakuje od kandidatov.

1. naloga: Pogovor na splošno družbeno temo

Pri prvi nalogi se najprej predstavi izpraševalec in kandidata pozove, naj se na kratko predstavi tudi sam. Nato izpraševalec kandidatu ponudi serijo listkov, na katerih so različne izjave v zvezi z aktualnim družbenim dogajanjem. Izmed ponujenih listkov kandidat izbere tri, prebere izjave na njih in eno izbere. Predlagamo, da kandidat izbere tisto izjavo, za katero misli, da bi o njej najlažje izrazil svoje mnenje. Ta naloga je namenjena ugotavljanju, kako dobro se kandidat znajde v nepredvidljivih, nepripravljenih situacijah in kako zna utemeljiti in zagovarjati svoje mnenje. Zato so izjave, napisane na listkih, res zelo splošne (gl. primer spodaj) in ne zahtevajo posebnega znanja kandidatov. Od kandidata se pričakuje, da bo spontano povedal nekaj misli o izbrani izjavi oz. jo komentiral. Ob tem mu izpraševalec lahko zastavi dodatna vprašanja in pričakuje se, da bo kandidat nanje odgovoril. V primeru, da kandidat na kakšno vprašanje ne bi želel odgovoriti (morda se mu npr. zdi preveč osebno), naj to izpraševalcu raje pove, kot pa molči.

Kljub temu da so teme različne, pogovor na splošno družbeno temo pri vseh kandidatih poteka po enakem postopku, za vođenje pogovora imajo izpraševalci zelo natančna navodila. Postavljanje dodatnih vprašanj je prepuščeno izpraševalcu.

Primer izjave za pogovor na splošno družbeno temo:

Komentirajte spodnjo izjavo:

Za zdravo življenje mora poskrbeti vsak sam.

(Izjava ne odraža nujno mnenja Izpitnega centra.)

2. naloga: Predstavitev teme

Na drugo nalogo izpita se kandidat vnaprej pripravi. Kot smo že povedali, kandidat ob prijavi na izpit izbere usmeritev na izpitu. Izbira lahko med družboslovno in naravoslovno usmeritvijo, izbira pa se nanaša na temo eseja in na prezentacijo na ustnem delu izpita. Ko se odloči za usmeritev, mu v pisarni Izpitnega centra ponudijo škatlo s številkami, iz katere nato izžreba temo, ki jo bo glede na izbrano usmeritev pripravil in predstavil na ustnem delu izpita. Seznam 140 tem (za vsako področje po 70) je javno objavljen na spletni strani Centra za slovenščino (www.centerslo.net). V pisnem vabilu na izpit je tudi informacija o izžrebani temi (njen naslov), napisana pa so tudi navodila, kako naj se kandidat pripravi za ta del izpita: »Prosimo vas, da za ustni del izpita pripravite kratko, 5- do 7-minutno predstavitev spodaj navedene teme. Različne informacije poiščite v slovenskih knjigah, časopisih, revijah, na internetu in pripravite prezentacijo, ki jo boste predstavili tričlanski komisiji. Po želji lahko predstavitev opremito s slikovnim idr. gradivom.« Pričakuje se, da bo kandidat v nekaj minutah pripravljeno temo samostojno predstavil. Od njega se pričakuje prosto govorjenje in izčrpno predstavljanje dejstev, komentiranje, utemeljevanje in vrednotenje. Izpraševalec lahko kandidata prekine, če ugotovi, da ta govori na pamet ali bere iz svojih zapiskov. Prav tako izpraševalec lahko kandidata prekine, da mu postavi kakšno dodatno vprašanje v zvezi s temo ali ga prosi za dodatno pojasnilo ob temi.

Pri govornem sporazumevanju se ocenjujejo vsebina in slog predstavitve, besedje (to, ali kandidat uporablja besede, ki ustrezajo vsebini, ali uporablja slovenske besede itd.), interakcija (kako se kandidat odziva na vprašanja izpraševalca, ali ga razume in pravilno odgovarja, ali govori tekoče, ali uporablja mašila in dolge pavze, ali odgovarja zelo na kratko, z eno besedo ipd.) in jezikovna pravilnost. Pri jezikovni pravilnosti se ocenjujeta slovnična pravilnost (uporaba pravih končnic, vrstnega reda besed itd.) in pravilnost v izgovoru (ali so naglasi na pravem mestu, ali kandidat govori razumljivo itd.). Ta del izpita se ocenjuje s skupno oceno od 1 (negativno) do 5 (odlično).

Izpraševalec izpit zaključi tako, da se zahvali kandidatu in mu pove, kdaj bodo znani rezultati izpita v celoti in v kakšni obliki jih bo dobil (npr. po pošti). Komisija nikoli ne da informacije o tem, ali je bil kandidat na izpitu uspešen ali ne. Kandidata namreč oceni šele, ko ta odide iz prostora.

Kandidatom predlagamo, naj izberejo res konkretno temo in se nanjo zares dobro pripravijo, pri tem pa naj ne govorijo na pamet ali berejo. Na vprašanja izpraševalca naj odgovarjajo smiselno, naj

ne molčijo, naj ne odgovarjajo samo z da ali ne ali z drugimi kratkimi enobesednimi odgovori. V takem primeru namreč izpitna komisija kandidata ne bi mogla oceniti.

Na cedeju je posnetek ustnega dela izpita iz znanja slovenščine na visoki ravni (posnetek 1). Iz posnetka je razvidno, da izpit poteka, kot je opisano zgoraj. V nadaljevanju komentiramo oceno, ki jo je na tem delu izpita dobila kandidatka.

Ocena posnete kandidatke

Kandidatka na posnetku govori tekoče, brez prekinitev in zatikanja. V govoru je povsem samostojna, izčrpno govori o temah, razume vprašanja in nanje ustrezno odgovarja. Sporočilo povedanega je razumljivo v obeh delih: tako pri komentiranju izjave kot pri predstavitvi teme. Kandidatka je uporabila nekaj nepravilnih besed (na primer *sam*, *najdet*, *organizam*, *kadilec poškoduje vse okrog sebe*, *danas*, *s tim okužimo*, *zdravlje*, *bolezni z rakom*, *vsé to že ni dokazano*, *veliko tega*, *skroz*, *ne poznamo preveč o ti temi*, *o tom*, *su*, *paradajz* itd.). Naredila je nekaj slovničnih napak (*je nujno tudi*, *za tak nekaj*, *kaj smo vsi mislili*, *problem je*, *kaj ...*, *manjka nam časa*, *bo bila*, *rastline bo bolj odporne* itd.), nekaj pa je bilo tudi pomanjkljivosti v izgovoru, zlasti kar zadeva mesto naglasa (ne loči širokih in ozkih e-jev; mesto naglasa v besedah *narédit izpit*, *sámo*, *táko*, *urédit*, *su bile*, *uvístimo*, *preuréjen*, *narédila*, *na svetú* itd.). Ocenjena je bila s skupno oceno dobro (3).

Ocenjevanje

Vsak od podtestov je ocenjen s samostojno oceno od 1 (negativno) do 5 (odlično). Za pozitivno oceno mora kandidat pri posameznem pisnem delu testa doseči najmanj 60 % točk oz. najmanj oceno zadovoljivo na ustnem delu izpita.

Izpit v celoti se ocenjuje, kot določajo Izpitni katalog v programu *Slovenščina za tujce* (www.acs.si/programoteka) in *Pravila o izvajanju in kriterijih za izvajanje izpitov iz znanja slovenščine na osnovni, srednji in visoki ravni* (www.centerslo.net). Vsi deli izpita so enakovredni in h

končni oceni prispevajo enak delež – petino točk. Končna ocena izpita je opisna, in sicer: **odlično opravil/a (5), zelo dobro opravil/a (4), dobro opravil/a (3), zadovoljivo opravil/a (2), ni opravil/a (1).**

Kandidat je lahko pozitivno ocenjen na celotnem izpitu le, če je pozitivno ocenjen vsak posamezni del izpita. Kandidat z enim ali več negativno ocenjenih podtestov izpita ne opravi.

Spričevalo

Če kandidat izpit opravi, mu Izpitni center Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik izda spričevalo o uspešno opravljenem izpitu. Tako spričevalo je javno veljavno (prim. poglavje o javno veljavnih listinah). Primer spričevala je na naslednji strani.

Če kandidat na izpitu ni uspešen, mu Izpitni center izda poročilo o izpitu, v katerem so informacije o tem, kdaj in kje se je kandidat udeležil izpita ter kakšen uspeh je dosegel pri posameznih delih izpita.

Objava rezultatov

Kandidati za rezultate izpita izvejo najpozneje v 30 dneh od opravljanja izpita. Rezultati se v obliki že omenjenih spričeval ali poročil običajno pošiljajo po pošti, lahko pa je dogovor, da kandidati ustrezne dokumente dvignejo osebno.

Skupni rezultati kandidatov za izpite iz znanja slovenščine so vsako leto objavljeni v letnem poročilu Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, pri čemer na Centru seveda upoštevamo zakon o varovanju osebnih podatkov.

Na podlagi 54. člena
Zakona o izobraževanju odraslih
(Uradni list RS, št. 12/96)

izdaja

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FILOZOFSKA
FAKULTETA

ODDELEK
ZA SLOVENISTIKO

CENTER
ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI/TUJI JEZIK

IZPITNI
CENTER

SPRIČEVALO

O USPEŠNO
OPRAVLJENEM
IZPITU
IZ ZNANJA SLOVENŠČINE na visoki ravni

po javno veljavnem izobraževalnem programu

SLOVENŠČINA ZA TUJCE

Jana Novak

rojen/a dne 18. decembra 1965

v kraju Postojna, Slovenija

je dne 31. marca 2005

na Izpitnem centru Filozofske fakultete

opravi/a izpit z oceno zelo dobro

Zaporedna številka listine: 9999/2005

Kraj in datum: Ljubljana, 15. aprila 2005

Predstojnik/ca Centra za slovenščino
kot drugi/tuji jezik

Dekan/ja Filozofske fakultete
Univerze v Ljubljani

Vprašanja, ki jih kandidati najpogosteje postavljajo

Na kateri ravni naj opravljam izpit?

Odločitev o tem, na kateri ravni naj kandidat opravlja izpit, je prepuščena kandidatu. Za raven se kandidati odločajo glede na razlog, zaradi katerega opravljajo izpit, oz. glede na to, zakaj potrebujejo spričevalo o znanju slovenščine. Običajno izpit na visoki ravni opravljajo visoko izobraženi kandidati, ki potrjujejo o znanju slovenščine potrebujejo za opravljanje svojega poklica (npr. zdravniki, farmacevti, učitelji glasbe itd.).

Če ste visoko izobraženi in potrebujete dokazilo o znanju slovenščine za opravljanje svojega poklica, je visoka raven verjetno primerna. Kljub temu vam svetujemo, da se pri ustreznem organu najprej pozanimате, katero raven izpita morate opraviti (npr. pri delodajalcih, na zavodu za zaposlovanje ipd.).

Kdaj so izpiti?

Informacije o izpitnih rokih so objavljene na spletnih straneh Centra za slovenščino (www.centerslo.net) in v informativni zloženki, ki jo kandidati lahko dobijo na Izpitnem centru. Roki izpitov so razpisani za celo leto vnaprej (določijo in objavijo se v decembru za naslednje leto). Za zdaj so izpitni roki za izpit na visoki ravni štirje na leto (približno na tri mesece). Če se izkaže, da je kandidatov veliko oz. da bi bilo dobro izpit organizirati v kakšnem drugem časovnem obdobju, se po potrebi lahko razpiše še en dodatni izpitni rok.

Kje se lahko prijavim na izpit in kako?

Na izpit iz znanja slovenščine se lahko prijavite na Izpitnem centru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Na izpit se morate prijaviti najmanj 10 dni pred razpisanim rokom osebno na Centru ali po pošti. Ob prijavi morate izpolniti prijavnico (gl. str. 5), ki jo dobite na Izpitnem centru, na Centrovih spletnih straneh (www.centerslo.net) pa je dostopna tudi v elektronski obliki. Pri tem ne pozabite izbrati usmeritve na izpitu (družboslovne ali naravoslovne). Osebnega dokumenta za prijavo ne potrebujete. Ob prijavi boste dobili tudi zloženko, v kateri boste našli osnovne informacije o izpitu, in napotek o plačilu izpita.

Ali me lahko prijavi kdo drug?

Seveda. Na izpit vas lahko prijavi kdorkoli. Za prijavo velja, kot je opisano zgoraj: oseba, ki vas prijavlja, se mora oglasiti na Izpitnem centru vsaj 10 dni pred razpisanim izpitnim rokom tako, da za vas izpolni prijavnico. Podatki,

ki jih potrebuje ob prijavi, so vaše ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, točen naslov, raven izpita in usmeritev (družboslovna ali naravoslovna), datum izbranega izpitnega roka, podatek o tem, katerič opravljate izpit. Vašega osebnega dokumenta za prijavo ne potrebuje.

Kdaj in kako se od izpita lahko odjavim?

Če ste prijavljeni na izpit in ste izpit že plačali, pa vam izbrani izpitni rok ne ustreza, morda ste zboleli ali podobno, se od izpita lahko odjavite, in sicer najmanj tri dni pred izpitnim rokom – lahko osebno, po telefonu ali po elektronski pošti na naslov: izpitni.center@ff.uni-lj.si. V tem primeru bo vaša prijava prestavljena na naslednji izpitni rok.

Če pa se izpita ne udeležite, ne da bi se prej odjavili, vam bodo pri ponovni prijavi spet zaračunani stroški celotnega izpita. Predlagamo vam torej, da v primeru, če se ne nameravate udeležiti izpita, pokličete na Izpitni center in se odjavite od izpita.

Koliko stane izpit, kdaj in kje naj plačam izpit?

Cena izpita je določena vsako leto znova in je objavljena v ceniku Filozofske fakultete, najdete pa jo tudi na spletnih straneh (www.centerslo.net) in v informativni zloženki Izpitnega centra. O načinu plačila se boste dogovorili na Izpitnem centru.

Izpit je treba plačati do izpita, saj je plačilo izpita pogoj za pristop k izpitu. Kandidat, ki izpita ni plačal in na pisni izpit ne prinese potrdila o plačilu izpita, ne more pristopiti k izpitu.

Kdaj je pisni izpit in kdaj je ustni izpit?

Datumi izpitnih rokov so objavljeni na spletnih straneh (www.centerslo.net) in v informativni zloženki Izpitnega centra. Ker se pisni in ustni izpit običajno ne izvajata na isti dan, sta za vsak izpitni rok posebej navedena datum pisnega (ponavadi v soboto) in datum ustnega izpita (ponavadi v petek pred pisnim izpitom ali v ponedeljek po pisnem izpitu). Datumi pisnih izpitov so točno določeni in se ne prestavljajo, na ustni izpit pa so kandidati posebej povabljeni z vabilom, ki ga prejmejo nekaj dni pred predvidenim izpitnim rokom na naslov, ki so ga navedli v prijavnici. V vabilu je poleg dneva navedena tudi natančna ura in prostor, kjer bo potekal ustni izpit. Kandidati naj bodo pozorni na podatke v vabilu, saj se ustni izpit zaradi

velikega števila kandidatov lahko izvaja npr. v petek pred pisnim izpitom in v ponedeljek ter tudi še v torek po pisnem izpitu. V Izpitnem centru si, kot je pojasnjeno v informativni zloženki in na spletnih straneh, pridržujemo pravico do spremembe datuma ustnega izpita.

Kako bom obveščen, kdaj in kje imam izpit?

Na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni so kandidati povabljeni z vabilom, ki ga nekaj dni pred razpisanim izpitnim rokom prejmejo na naslov, ki so ga navedli v prijavnici. V vabilu je zapisano, katero temo je izžrebal kandidat in kako naj se ustrezno pripravi na ustni del izpita, kdaj (dan, datum in ura) in kje potekata pisni in ustni del izpita. Če vabila tri dni pred pisnim izpitom iz kakršnega koli razloga še ne bi prejeli, se po telefonu ali elektronski pošti oglasite Izpitnemu centru.

Ali v primeru odjave od izpita lahko dobim denar nazaj?

Kot že rečeno, vas bodo v primeru pravočasne odjave prestavili na naslednji izpitni rok. Po dogovoru pa je možno tudi vračilo denarja, vendar ne celotnega zneska.

Če ste izpit plačali, a se ga niste udeležili brez predhodne odjave, denarja ne boste dobili nazaj. Ob morebitni ponovni prijavi boste morali plačati celotni znesek še enkrat.

Kaj moram prinesiti s sabo na izpit / Kaj potrebujem za opravljanje izpita?

K izpitu lahko pristopi vsak, ki je na izpit prijavljen (ki je pravočasno in ustrezno izpolnil prijavnico), ki je izpit plačal in to dokaže s potrdilom o plačilu (kopija položnice oz. računa) in ki ima s sabo veljaven osebni dokument s sliko, s katerim lahko dokaže svojo identiteto. Če kandidat takega dokumenta nima, k izpitu ne more pristopiti. V primeru, če izpitna komisija posumi, da je priloženi dokument sporen (da sta kandidat na izpitu in oseba na sliki dve različni osebi), lahko zavrne kandidata oz. ga prijavi na Ministrstvo RS za notranje zadeve zaradi navajanja neresničnih podatkov – kandidat namreč kazensko odgovarja za točnost podatkov, kar potrdi tudi s svojim podpisom ob prijavi. Prav tako izpitna komisija zavrne kandidata, ki pred izpitom ne more dokazati, da je plačal izpit.

Za izpit boste potrebovali tudi ustrezno pisalo (vendar naj to ne bo navadni svinčnik). Od kandidatov se poleg tega tudi pričakuje, da bodo za predstavitev teme na izpitu iz govornega sporazumevanja s seboj prinesli gradivo, po katerem so se pripravljali, ali še bolje gradivo, s katerim bodo ilustrirali, popestrili svojo predstavitev in jo naredili bolj zanimivo (npr. slikovno gradivo, fotografije).

Kako naj se odločim za usmeritev na izpitu?

Kandidati za izpit na visoki ravni se ob prijavi na izpit odločajo za test z družboslovno oz. naravoslovno usmeritvijo. To pomeni, da bosta temi za esej in tema, ki jo boste predstavili na ustnem delu izpita, z izbranega področja. Takšno možnost kandidatom ponujamo zato, ker je praksa pokazala, da so kandidati na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni odrasli, ki so že poklicno dejavni, in bi jim s tem želeli olajšati opravljanje izpita. Za usmeritev se tudi dejansko kandidati odločajo glede na svoje poklicno udejstvovanje (večina zdravnikov npr. izbere naravoslovno usmeritev), saj to področje bolje poznajo. Vendar pa to ni nujno. Za usmeritev se lahko odločite tudi glede na svoje interese itd.

Katero temo bom predstavil/a na ustnem delu izpita na visoki ravni in kako?

Temo za predstavitev na ustnem delu izpita boste glede na izbrano družboslovno ali naravoslovno usmeritev izžrebali s seznama tem. Za vsako usmeritev je na voljo 70 tem in so javno objavljene na spletnih straneh Centra za slovenščino (www.centerslo.net). Svetujemo vam, da se na temo res pripravite, ne zanašajte se na to, da boste na izpitu lahko o izžrebani temi povedali kaj na splošno, saj se od vas pričakuje, da boste svojo predstavitev dobro in logično organizirali. Da bi se na predstavitev teme lahko ustrezno pripravili, vam svetujemo, da informacije o njej poiščete v slovenskih knjigah, časopisih, revijah, na internetu. O temi si raje napišite oporne točke kot daljši esej; če boste namreč govorili na pamet ali brali, vas bo izpraševalec verjetno prekinil z dodatnimi vprašanji. Svetujemo vam, da se pripravite na dobrih pet minut proste govorjenja, svojo predstavitev pa lahko popestrite tudi s kakšnim slikovnim gradivom.

Ali lahko na izpitu iz govornega sporazumevanja predstavim katero drugo temo, ne izžrebano?

Ne, komisija bo ocenjevala samo predstavitev teme, ki ste jo izžrebali. V nasprotnem primeru vas ne bo mogla oceniti.

Ali moram pred izpitom na tečaj slovenščine?

K izpitu lahko pristopi vsak, ne glede na to, ali je pred tem obiskoval kakšen tečaj slovenščine ali ne. Različne izobraževalne ustanove po Sloveniji organizirajo različne tečaje slovenščine, med njimi boste našli tudi take tečaje, ki pripravljajo prav na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni. Odločitev o tem, ali se boste pred izpitom udeležili katerega od tečajev ali ne, pa je vaša.

Ali sem izpit opravil/a?

Kandidati pogosto že na samem izpitu sprašujejo, ali so izpit opravili. Če opravljajo ustni izpit pred pisnim, jih zanima, ali so opravili ta del izpita oz. ali se jim sploh splača pristopiti k pisnemu izpitu in obratno. Izpitna komisija kandidatu ne daje nobenih povratnih informacij; na ustnem izpitu kandidatovo govorno sporazumevanje člani izpitne komisije skupaj ocenijo, ko kandidat zapusti izpitni prostor. Izpit se v celoti oceni na Izpitnem centru šele potem, ko dva neodvisna ocenjevalca popravita in ocenita tudi podtest tvorjenja pisnih besedil in so popravljene in ocenjene prav vse izpitne pole pisnega dela izpita ter priložena oba zapisnika ustnega dela izpita.

Kdaj bodo znani rezultati?

Rezultati izpita so znani najkasneje v 30 dneh od opravljanja izpita, k čemur zavezujejo pravila Izpitnega centra. Izpitna komisija, pred katero ste opravljali izpit, vam ne more dati informacije o uspehu na izpitu. Izpit se ocenjuje kot celota (vsi deli skupaj), kot smo navedli zgoraj. Na podlagi večkrat preverjenega in zato veljavnega rezultata Izpitni center izda ustrezen dokument.

V kakšni obliki bom dobil/a rezultate?

Vse izpitno gradivo se, kot smo omenili že zgoraj, pregleda, popravi in oceni v Izpitnem centru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik in tu se na podlagi rezultatov izdajo ustrezni dokumenti. Kandidatom, ki izpit uspešno opravijo, se izda **spričevalo o uspešno opravljenem izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni**, iz katerega je razvidna skupna ocena pri izpitu (primer spričevala je prikazan na str. 38). Če pa kandidat na izpitu ni uspešen, mu Izpitni center izda **poročilo o izpitu**, v katerem je navedeno, kdaj in kje je opravljal izpit in kakšen je bil njegov rezultat pri vsakem posameznem delu izpita. Izpitni center te dokumente pošilja po pošti (spričevala se pošiljajo priporočeno).

Če se tako dogovorite, lahko dokumente prevzamete tudi osebno na Izpitnem centru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik – v tem primeru boste potrebovali svoj osebni dokument. Lahko pa jih prevzame tudi oseba, ki ima vaše pooblastilo, overjeno pri notarju.

Informacij o izpitnih rezultatih na Izpitnem centru nikoli ne dajemo po telefonu.

Ali se za rezultate mojega izpita lahko pozanimam kdo drug?

Vsekakor. Za rezultate vašega izpita lahko izve druga oseba. Za vas lahko druga oseba tudi prevzame dokument o rezultatih, vendar le v primeru, če jo za to poobla-

stite. Tovrstno pooblastilo mora biti overjeno pri notarju, potrebno pa je zaradi spoštovanja zakona o varovanju osebnih podatkov.

Kaj lahko storim v primeru, če izgubim spričevalo?

Če ste izgubili spričevalo in potrebujete novo, lahko na Izpitnem centru dobite duplikat spričevala. To pa le v primeru, da je vaše ime zabeleženo v bazi podatkov, to pomeni, če ste izpit v resnici tudi opravljali. Izdajo duplikata spričevala je treba plačati.

Ali lahko izpitne pole po izpitu pogledam?

Seveda. Vse izpitno gradivo se v Izpitnem centru hrani še vsaj eno leto po izvedbi izpita. Če si želite boljše ogledati svoje izpitne pole, se lahko na Izpitnem centru dogovorite za obisk; lahko pa se dogovorite tudi za srečanje s strokovnim sodelavcem, ki vam bo v tem primeru tudi pojasnil ocene, ki ste jih dobili na izpitu.

Ali si lahko moje izpitne pole ogleda kdo drug?

Izpitno gradivo si seveda lahko, če želite, ogledate tudi skupaj z drugo osebo. Zaradi varovanja osebnih podatkov pa ima druga oseba lahko vpogled v vaše izpitno gradivo samo v primeru, če je v vašem spremstvu ali pa če ima vaše pooblastilo, overjeno pri notarju.

Ali lahko v primeru negativnega rezultata izpit ponavljam?

Če na izpitu niste bili uspešni, lahko izpit ponavljate. Običajno lahko izpit ponavljate že na naslednjem izpitnem roku. Vendar vam bodo v tem primeru na Izpitnem centru svetovali, ali je opravljanje na naslednjem izpitnem roku smiselno. Lahko vam bodo opravljanje že v naslednjem roku odsvetovali (npr. v primeru, če je bil vaš rezultat pri vseh delih izpita zelo slab) in vam priporočili še nekaj priprave na izpit, samostojne ali v obliki tečaja.

Število ponovitev je tako rekoč neomejeno. Vendar vam odsvetujemo, da se udeležujete izpitnih rokov enega za drugim, ne da bi se vmes za izpit tudi pripravljali.

Ali lahko v primeru negativnega rezultata ponavljam samo tisti del izpita, pri katerem sem bil/a ocenjen/a negativno?

Ne, samo enega dela izpita ni mogoče ponovno opravljati. Izpit iz znanja slovenščine deluje kot celota in je kot tak sestavljen iz petih delov.

Ali lahko v primeru negativnega rezultata na ustnem delu izpita ponovno predstavim isto temo?

Ne, saj ob ponovni prijavi še enkrat žrebate temo. Seveda pa lahko, če imate srečo, še enkrat izžrebate isto temo.

Svetujemo vam, da ob ponovnem opravljanju izpita razmislite tudi o usmeritvi, še posebej, če ste bili negativno ocenjeni pri produktivnih delih izpita, torej pri pisanju in govorjenju. Morda vam izbrana usmeritev »ne leži«. Usmeritev ob vsaki ponovni prijavi na izpit na novo izbirate.

Kakšna so merila/kriteriji za ocenjevanje?

Merila oz. kriteriji za ocenjevanje so določeni v izobraževalnem programu *Slovenščina za tujce*, ki je dostopen na spletnem naslovu Andragoškega zavoda Slovenije (www.acs.si/programoteka). Izpit poteka in odgovori se točkujejo ter ocenjujejo v skladu s *Pravili o izvajanju in kriterijih za izvajanje izpitov iz znanja slovenščine na osnovni, srednji in visoki ravni*, ki jih je sprejel Senat Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in so javno dostopna na spletni strani Centra za slovenščino (www.centerslo.net).

Koliko kandidatov opravi izpit?

Večina. V zadnjih letih je izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni uspešno opravilo nekaj manj kot 60 % vseh kandidatov.

Kakšne so moje pravice? Ali se lahko pritožim?

Seveda. Vsak kandidat, ki je opravljal izpit iz znanja slovenščine, se ima pravico pritožiti. Lahko se pritožite zoper izpitni postopek (če se vam npr. zdi, da izpit ni potekal tako, kot bi moral), in to v 30 dneh od opravljanja izpita. Lahko pa se pritožite tudi zoper izpitno oceno oz. rezultate izpita, in to v 30 dneh po tem, ko po pošti ali osebno prejmete spričevalo oz. poročilo o izpitu.

Pisno pritožbo v omenjenem roku pošljete na naslov Pritožna komisija, Izpitni center, Univerza v Ljubljani, Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana. Pritožna komisija se v primeru pritožbe sestane najkasneje v 30 dneh od prejema pritožbe.

Ali je moja raven znanja slovenščine ustrezna?

Koliko kdo zna v slovenščini, je »na pamet« zelo težko reči. To, na kateri ravni je vaše znanje slovenščine, bo v resnici pokazal šele izpit. Program *Slovenščine za tujce*, na katerem temeljijo izpiti, predvideva za visoko raven znanja približno 500 ur učenja. Vendar le v primeru, če

ste bili na začetku učenja v slovenščini začetnik (niste nič znali).

Prvi preskus, ali je visoka raven za vas primerna, preveč ali celo premalo zahtevna, pa je gotovo vzorčni test, ki je dostopen na spletni strani Centra za slovenščino (www.centerslo.net). Vzorčni testi so brezplačno dostopni prav vsem, tudi brez prijave na izpit. Če boste poskušali rešiti vzorčni test pod pogoji, kakršni veljajo tudi na izpitu (npr. omejitev časa ipd.), vam bo rezultat vsaj približno pokazal, ali je ta raven za vas primerna ali ne. Lahko se vam bo test zdel pretežek – v tem primeru priporočamo dodatno učenje (samostojno, z učiteljem ali na tečaju).

Kako naj se učim za izpit? Po katerem učbeniku se lahko pripravljam?

Posebnega učbenika, ki bi kandidatom pomagal pri pripravi na izpit, ni. Lahko se seveda udeležite kakšnega tečaja slovenščine, lahko se učite z učiteljem ipd. Kot je bilo rečeno že zgoraj, priporočamo, da pred izpitom rešite vsaj vzorčni test in teste, ki so natisnjeni v praktičnem delu te zbirke. Tako se boste seznanili z izpitom kot celoto in celotno izpitno situacijo ter s tipi izpitnih nalog, kot jih boste najverjetneje srečali na izpitu, in z glavnimi merili, po katerih boste na izpitu ocenjeni. Svoje rezultate lahko preverite z rešitvami in si pomagata tudi z vzorci zapisanih in govorjenih besedil v tej zbirki.

Prav tako je dobro, da se pred izpitom čim več pogovarjate v slovenščini, da berete slovenske časopise in poslušate radio in gledate TV, kjer predvajajo oddaje v slovenščini. Vse to vam bo gotovo olajšalo opravljanje izpita.

Kako je z osebami, ki imajo posebne potrebe: ne slišijo, zelo slabo ali sploh ne vidijo, ne morejo pisati ... Kako lahko te osebe opravljajo izpit?

Izpit iz znanja slovenščine ni namenjen osebam s posebnimi potrebami. Če pa ima oseba kakšne fiziološke ovire, lahko ob predložitvi ustreznega zdravniškega potrdila opravlja izpit iz znanja slovenščine pod posebnimi pogoji; to pomeni, da lahko opravlja npr. samo določene dele izpita, lahko se ji podaljša čas za pisanje in podobno. Vsi tovrstni primeri se rešujejo posamično in v dogovoru s tistimi, ki osebo s posebnimi potrebami pošiljajo na izpit.

Vzorčni testi

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

I. Razumevanje zapisanih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Današnji datum:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /24

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

Preberite besedilo »Poti do novih idej v Piranu« na drugi strani in glede na informacije v njem odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer (1 ali 2 točki za odgovor, skupaj 11 točk)

0. Primer: *Katerič v Piranu organizirajo New Moment Ideas Campus?*

Drugič.

1. Kako članek opredeljuje New Moment Ideas Campus? **1**

2. Navedite štiri področja ustvarjalnosti, ki se predstavljajo na tej prireditvi. **2**

3. Kaj je mogoče po mnenju organizatorja storiti z ustvarjalnostjo, če se je že ne da naučiti? **1**

4. Kdaj bodo prikazovali filme? **1**

5. Kaj bodo letos naučili udeležence prireditve? **2**

6. Kateri dve multimedijски prireditvi čakata udeležence? **2**

7. Od kod so predavatelji, ki bodo sodelovali na prireditvi? **2**

Točke **11**

Poti do novih idej v Piranu

Na kreativni delavnici New Moment Ideas Campus na slovenski obali vse več svetovnih premier – Prostih le še nekaj mest

Piran – Priprave na drugi New Moment Ideas Campus, ki bo med 24. in 29. avgustom v Piranu, so že v polnem zamahu. Letos bo ta delavnica ustvarjalnosti potekala pod naslovom *Nič ni ustvarjeno, dokler ni dosanjano*. Organizatorji obljublajo nekaj ekskluzivnih dogodkov: med drugim svetovno premiero multimedijske opere in predstavitev nove knjige prof. dr. Vida Pečjaka.

New Moment Ideas Campus je ekskluzivna delavnica kreativnosti, v kateri ustvarjalni proces intenzivno poteka od jutra do večera, vseh pet dni. Lani je več kot dvesto udeležencev poslušalo predavanja s področja psihologije, sociologije, menedžmenta, oglaševanja, glasbe in umetnosti, nova področja ustvarjalnosti pa so spoznavali tudi ob neformalnem druženju. »Kreativnosti se ne da naučiti. Ji pa lahko pomagamo, da se razvije in zablešči v vsej svoji polnosti,« je prepričan Dragan Sakan, ustanovitelj in gostitelj prireditve. Udeleženci letošnjega kampusa bodo obiskali

razstavo na 49. mednarodnem grafičnem bienalu v Benetkah, si ogledovali polnočne projekcije (Dream film, prikazana pa bodo tudi filmska dela Dogme 95), jadrili z najbolj znanim slovenskim jadralcem Dušanom Puhom na Viharniku, pokušali slovenska vina, se ozrli v vesolje skupaj z astrofizikom in vodjem observatorija ter se naučili prodajati dobre ideje (ne le jih ustvarjati) in uporabljati domišljijo. Ogledali si bodo tudi izbor nagrajenih oglasov z newyorškega oglaševalskega festivala, drznejši pa si ne bodo obotavljali od blizu pogledati v svoje in tuje sanjarije na multimedijski erotični predstavi.

Želja gostitelja Dragana Sakana je bila pritegniti 101 gosta, a je že zdaj prijavljenih veliko več udeležencev, ki prihajajo iz 23 držav vsega sveta. Skupaj s profesorji, uglednimi domačimi in tujimi predavatelji – med njimi jih je kar polovica iz tujine – bodo raziskovali poti do novih idej.

2. naloga

Glede na informacije v besedilu »Brez računalniške revolucije«, ki je na drugi strani, označite, ali so spodaj navedene trditve pravilne ali napačne ali o njih v besedilu ni podatka, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: Anketo o računalniških navadah Slovencev izvajajo enkrat na leto.

res je ni res ni podatka

1. Rezultati letošnje ankete o računalniških navadah Slovencev so presenetili. **1**

res je ni res ni podatka

2. Glede na anketo večina Slovencev ne uporablja računalnika. **1**

res je ni res ni podatka

3. V primerjavi z lani anketiranci letos računalnik več uporabljajo doma. **1**

res je ni res ni podatka

4. Približno tretjina računalniških uporabnikov uporablja internet. **1**

res je ni res ni podatka

5. Nakupi po internetu so med Slovenci zelo priljubljeni. **1**

res je ni res ni podatka

6. Več kot polovica vprašanih meni, da za internet plačujejo preveč. **1**

res je ni res ni podatka

7. Približno desetina anketiranih bi želela brezplačen internet. **1**

res je ni res ni podatka

8. Večina vprašanih za internet plačuje več kot 5.000 tolarjev na mesec. **1**

res je ni res ni podatka

Točke

8

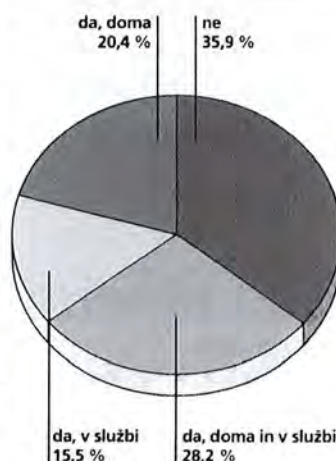
Anketa Nedela

Brez računalniške revolucije

Vsako leto v času sejma Infos opravimo anketo o računalniških navadah Slovencev, upajoč, da bomo nekega dne odkrili presenetljiv porast ali upad uporabe, kar bi pomenilo, da se je naše navdušenje zmanjšalo ali da, po drugi strani, preprosto ne zmoremo več brez pomoči dvojiškega sistema. Tudi letos nismo ugotovili nič dramatičnega: tako kot lani tudi letos natančno 61,8 odstotka vprašanih računalnika sploh ne uporablja. Manjše razlike so bile samo v lokaciji: tisti, ki računalnik uporabljajo, to zdaj pogosteje počnejo doma.

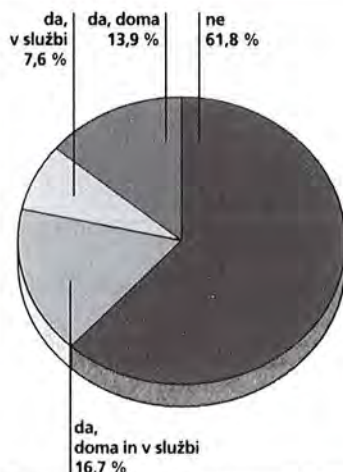
Tudi pri vprašanju o internetu je letos več anketirancev odgovorilo, da deskajo doma, še vedno pa ga največji odstotek sploh ne uporablja. Tudi kupovanje po internetu se je slabo prišlo: to je storilo le 16,4 odstotka vprašanih. Dokaj prepričljivi so bili odgovori na vprašanje, koliko bi bili pripravljeni na mesec plačati, da bi imeli dostop do interneta doma. Polovica

tistih, ki uporabljajo računalnik, meni, da je razumen znesek pet tisoč ali manj, petina pa bi pristala na ceno neke do deset tisoč tolarjev.

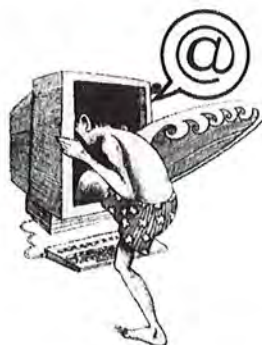
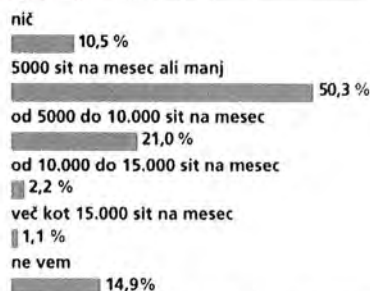
Ali uporabljate internet?

Samo tisti, ki uporabljajo računalnik.

Telraz Delo Stik, 25. 10. 2001, N = 474

Ali uporabljate računalnik?

Telraz Delo Stik, 25. 10. 2001, N = 474

Koliko bi bili pripravljeni plačati za dostop do interneta doma?

Samo tisti, ki uporabljajo računalnik.

Telraz Delo Stik, 25. 10. 2001, N = 474

3. naloga

V besedilu »Suhci so v modi« so nekatere fraze podčrtane. Vsaki od njih poiščite med besednimi zvezami, navedenimi v spodnjem stolpcu (od a do g), tisto, ki ima enak pomen kot podčrtana fraza. Črke vpišite v spodnjo tabelo, kot kaže primer. Dve ponujeni besedni zvezi sta odveč. (1 točka za odgovor, skupaj 5 točk)

Suhci so v modi

Strokovnjaki trdijo, da so za masovno hujšanje krivi modni oblikovalci, ki nikoli ne sedijo križem rok (0), ampak pošiljajo na modne steze vedno bolj suhe modele. Suhci so moderni, zaželeni in lepi. Nasveti za hujšanje polnijo časopise, njihovo izvajanje pa nas lahko pošteno udari po denarnici (1). Poleg tega je večina strogih diet škodljiva. Ameriški preroki vitkosti sicer spreminjajo svoje pridige, a je vseeno jasno, kam pes taco moli (2).

V ZDA zato kot gobe po dežju rastejo (3) klinike za hujšanje. Te se sicer trudijo igrati z odprtimi kartami (4), saj svoje paciente prepričujejo, da je hujšanje bolj tek na dolge proge (5) kot pa nenadni čudež.

Besedne zveze (dve sta odveč):

- a) dolgotrajen proces
- b) kratkotrajno
- c) *ne počivajo (primer)*
- č) je lahko zelo drago
- d) biti poštene
- e) dobro igrati
- f) kaj želijo doseči
- g) zelo hitro ustanavljajo

0.	1.	2.	3.	4.	5.
c					

Točke

5

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

II. Razumevanje govorjenih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /18

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

Pozorno poslušajte pogovor in glede na informacije, ki jih boste slišali, izberite pravilno rešitev, kot kaže primer. Pogovor boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 6 točk)

0. Primer: Nika Vipotnik je ...

a) igralka.

b) kitaristka.

☒ c) pevka.

1.	Španske pesmi bo predstavila ...
a) v Mariboru.
b) v Gradcu.
c) okoli novega leta.	1
2.	Glasbenica se trenutno ukvarja ...
a) z enim projektom.
b) z dvema projektoma.
c) s tremi projekti.	1
3.	Nika Vipotnik s hčerjo pripravlja ...
a) večer muzikalov.
b) eksperimentalno predstavo.
c) parodistični koncert opernih arij.	1
4.	V Studiu Glas-Haus dela z mladimi. Tam ...
a) mlade usmerja v klasično pevsko tehniko.
b) poučuje tehniko muzikala.
c) študira z ameriško pedagoginjo.	1
5.	Za Niko Vipotnik je umetnost ...
a) kot šport v boju proti drogam.
b) tekma z drugimi umetniki.
c) spodbuda za življenje in delo.	1
6.	Nika Vipotnik sama pripravlja projekte, ker ...
a) težko dela z drugimi.
b) rada tekmuje z drugimi.
c) je v slogi moč.	1

Točke

6

2. naloga

Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so spodnje trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 6 točk)

0. Primer: *Planinsko društvo Dovje-Mojstrana je pripravilo okroglo mizo.*

res je

ni res

1. V občini Kranjska Gora si želijo zelo omejiti razvoj turizma na zavarovanih območjih. **1**

res je

ni res

2. Obisk gora je vse bolj popularen. **1**

res je

ni res

3. Na okrogli mizi so govorili o prometu alpskih dolinah. **1**

res je

ni res

4. Za zapiranje regionalnih cest je pristojna občina. **1**

res je

ni res

5. Rešitev za izboljšanje razmer je izgradnja novih cest v alpskih dolinah. **1**

res je

ni res

6. Za ureditev razmer bodo po potrebi poskrbeli tudi z ustreznim zakonom. **1**

res je

ni res

Točke **6**

3. naloga

Pozorno poslušajte radijska obvestila in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer. Obvestila boste slišali dvakrat. (1 ali 2 točki za odgovor, skupaj 6 točk)

0. Primer: *Kaj se je prejšnji teden dogajalo v Koreji?*
 Poplave.

Odgovorite na vprašanja:

1.	Koliko ljudi je ostalo brez strehe nad glavo?	1
----	---	----------

2.	Zakaj so v Adrii odpovedali lete?	1
----	-----------------------------------	----------

3.	Kaj so odprli v splošni bolnišnici v Mariboru?	1
----	--	----------

4.	Kaj v mariborski bolnišnici načrtujejo v prihodnjih letih?	2
----	--	----------

5.	Kaj je bilo ugotovljeno v zvezi s finančnimi transakcijami?	1
----	---	----------

Točke		6
--------------	--	----------

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

III. Poznavanje slovničnih struktur

Čas reševanja: 40 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /40

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

V besedilu »Vedno pri roki ...« med štirimi možnimi izberite pravilno obliko tako, da obkrožite črko pred njo, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

Vedno pri roki, še večkrat v __ (0) __

Ni __ (1) __ malo, ki mislijo, da je mobilni telefon ena največjih __ (2) __ sodobne tehnologije. Število uporabnikov je iz dneva v dan __ (3) __, tako v svetu kot pri nas: __ (4) __ ga že skoraj vsak drugi Slovenec. Majhen in malo večji, take ali drugačne znamke, prav vsak pa prijazen, vedno pri roki, vedno __ (5) __ ... Proizvajalci dobro __ (6) __ za vedno bolj zahtevne uporabnike mobilnih telefonov in vestno __ (7) __ na trg nove, še bolj __ (8) __ modele z vedno več bolj ali manj uporabnimi funkcijami. Med osnovnimi funkcijami, __ (9) __ imel vsak telefon, __ (10) __: možnosti glasovnega klicanja števil, vibracijsko zvonjenje, možnost preusmeritve klicev itd.

0. Primer:	☒ a) njej	b) njima	c) njih	č) njem	
1.	a) jim	b) tistih	c) jih	č) Ø	1
2.	a) pridobitvi	b) pridobitev	c) pridobitvami	č) pridobitvijo	1
3.	a) večji	b) največje	c) več	č) večje	1
4.	a) imeli	b) imajo	c) imel	č) ima	1
5.	a) z voljo	b) pri volji	c) na voljo	č) zavaljo	1
6.	a) skrbi	b) skrbeli	c) skrbijo	č) skrbni	1
7.	a) pošiljajo	b) pošljejo	c) pošiljali	č) poslali	1
8.	a) polne	b) napolnjene	c) izpopolnjene	č) izpolnjene	1
9.	a) ki naj jih	b) ki naj bi jih	c) katere bi	č) katerim naj bi	1
10.	a) so	b) lahko	c) ima	č) je	1

Točke

10

2. naloga

V spodnjem besedilu so izpuščene nekatere besede. Iz besed, ki so namesto njih navedene v oklepajih, tvorite manjkajoče besede in jih vpišite v stolpec na desni, kot kaže primer. (2 točki za odgovor, skupaj 16 točk)

0. Primer:	(Slovenija) trg je slabo založen	<i>Slovenski</i>
1.	(Finance) trgi kandidatka za sprejem	2
2.	v (Evropa) unijo so še vedno prešibki za spodbujanje gospodarske rasti, zato je treba	2
3.	pospešeno razvijati borzni in (banka) sektor.	2
4.	Srečanje (zgodovina) pomena, kot so švedski prireditelji označili prvi posvet guvernerjev	2
5.	centralnih bank iz 28 držav, naj bi pokazalo, da širitev ni (politika) vprašanje,	2
6.	temveč predvsem (ekonomija) izziv. Slovenski program bo temeljil na srednjeročni	2
7.	strategiji razvoja države in na prilagajanju (proračun) politike.	2
8.	Dialog se bo nadaljeval s srečanjem (država) sekretarjev.	2

Točke

16

3. naloga

V spodnjem besedilu je v vsaki vrstici največ ena napaka. Popravite besedilo, kot kažeta primera: če je v vrstici napaka, jo označite, v desni stolpec pa vpišite pravilno obliko. Če v vrstici ni nobene napake, naredite kljukico. V besedilu je še 6 napak. (2 točki za popravljeno napako, 1 točka za vrstico brez napak, ki jo odključate; skupaj 14 točk)

0. Primer:	Kde premalo spi,	<i>Kdor</i>
0. Primer:	se zredi	✓
1.	Dve ameriški raziskavi sta pokazale, da	1–2
2.	zaspanci storijo veliko dobrega za svoj vitkost,	1–2
3.	če redno spijo vsaj šest do osem ur in če si	1–2
4.	seveda tik pred spanje ne napolnijo želodcev.	1–2
5.	Tisti, ki si privoščijo le šest uri ali manj nočnega	1–2
6.	počitka, so na dobri poti, da se bodo zredili.	1–2
7.	Vredno torej premisliti, kdaj si privoščite zadnji	1–2
8.	obrok in kdaj se odpravite k nočnem počitku.	1–2

Točke

14

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

IV. Tvorjenje pisnega besedila

Čas reševanja: 75 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Ocena: 5 4 3 2 1

2. naloga: Esej

Izberite eno od spodaj opisanih tem in na izbrano temo napišite besedilo, dolgo od 150 do 180 besed (približno eno stran in pol). Upoštevajte dane iztočnice. Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, besedje in slovnično pravilnost. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

1. tema (družboslovna usmeritev): Starši na daljinsko upravljanje

»Stara sem šele petnajst let. Ali pa že. Kakor se vzame. In pogrešam starše. Oči je sicer brezposeln, a ga kljub temu ni nikoli doma. Mami je zdravnica. Tudi nje nikoli ne vidim. In potem še vsa dežurstva, ki jih mora opraviti. Moj predlog je, da bi naredili starše na daljinsko upravljanje. Kadar bi želeli, da so doma, bi samo pritisnili na gumb. Kadar bi želeli, da spijo, bi spet pritisnili na gumb. Kadar bi si želeli kaj vem kaj, bi vse dobili s pritiskom na gumb.«

Kaj o deklīčini zamisli menite vi? Kaj bi storili, če bi kaj podobnega slišali od svojega otroka? Imate kakšne podobne izkušnje? In kakšen predlog, kako do rešitve? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

2. tema (naravoslovna usmeritev): Kam z medvedi?

V Sloveniji v neposredni bližini ljudi živi od 350 do 400 rjavih medvedov, ki sodijo med ogrožene vrste. Njihov življenjski prostor sekajo železniški tiri, avtocesta Ljubljana–Razdrto in številne gozdne poti, na katerih se ljudje pogosto rekreirajo. Medvedi so dejavni večinoma ponoči, ljudem se redko približajo, le v alpskem svetu imajo z njimi včasih težave zaradi napadov na ovce. Zato nekateri zahtevajo, naj bi medvede odstrelili, saj je po njihovem samo še vprašanje časa, kdaj bodo napadli tudi kakšnega človeka.

Kateri so po vašem mnenju razlogi za odstrel živali in kateri proti njemu? Kako bi problematiko ogroženih živali, nevarnih za ljudi, reševali vi? Svoje mnenje utemeljite s konkretnimi primeri.

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

I. Razumevanje zapisanih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Današnji datum:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /25

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

Odlomke besedila »Velike in majhne pametne hiše«, ki je na drugi strani, opremito z naslovi, ki so navedeni v stolpcu spodaj (od a do g). K številki besedila pripišite črko najbolj verjetnega naslova, kot kaže primer. En naslov je odveč. (1 točka za pravilen odgovor, skupaj 6 točk)

- a) Hiša, ki misli
- b) Kako zadostiti vsem pogojem
- c) Populacijska bomba
- č) Preveč stanovanj
- d) Različna pojmovanja pametnih hiš
- e) Srečanje »na vrhu«
- f) *V korak s časom (primer)*
- g) Vse v enem

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
<i>f</i>						

Točke

6

Velike in majhne pametne hiše

0. Gradnja človeških prebivališč in drugih stavb je dejavnost, ki zelo tekoče spremlja tehnološki razvoj. Novi materiali ter nove konstrukcijske in tehnološke zamisli običajno zelo hitro najdejo pot do uporabe; če ne drugače, pa pri gradnji eksotičnih stavb za posebne priložnosti, kot so razstave in druge večje prireditve.
1. Izraz »pametna hiša« so skovali v 80. letih v ZDA, kjer so prizadevanja za varčno rabo energije ter hiter razvoj telekomunikacij postavila gradnjo hiš pred nove zahteve. Pojem pametne hiše na začetku ni bil posebno natančno opredeljen. Investitorji so seveda menili, da je pametna vsaka hiša, ki jo lahko v celoti oddajo v najem. Pametna naj bi bila tako vsaka lastnost hiše, ki poveča njeno privlačnost v očeh potencialnih najemnikov prostorov.
2. Sčasoma so se oblikovale štiri skupine tehnoloških lastnosti, ki naj bi jih imela pametna hiša: sistemi za varčno rabo energije, varnostni sistemi, telekomunikacijski sistemi ter računalniški sistemi za poslovne in delovne procese najemnikov prostorov. Cilj snovanja pametnih hiš je bil povezava vseh teh sistemov v en sam računalniški sistem, ki bi ga lahko ponudil in vgradil en sam ponudnik opreme.
3. V 90. letih so se v svetovnem merilu zaradi hitrega naraščanja prebivalstva v nekaterih predelih sveta zelo zaostrole težave z zagotavljanjem zadostnega števila primernih človeških prebivališč, pa tudi s škodljivimi stranskimi učinki pogosto prehitre urbanizacije na družbeno stabilnost, varnost in okolje.
4. Zato je bila leta 1996 pod okriljem OZN organizirana konferenca svetovnih državnikov v Istanbulu, na kateri so ti sprejeli t. i. Istanbulsko deklaracijo o človeških naselbinah. Deklaracija se zavzema za pospešeno iskanje arhitektonskih in tehnoloških rešitev za človeške naselbine, ki bi bile okolju prijazne, stanovalcem pa bi omogočale varno, zdravo, ustvarjalno in zadovoljno življenje.
5. V 90. letih so globalne telekomunikacije postale dostopne širokim slojem prebivalstva. Računalniška tehnologija in telekomunikacije so na široko prodrle tudi v zasebne domove. Zato so postala pomembna tudi razmišljanja o naselbinah pametnih hiš, ki bi bile prilagojene zahtevam hitro razvijajoče se internetne ekonomije, hkrati pa bi na različne inovativne načine ustrezale tudi zahtevam in merilom Istanbulske deklaracije.
6. Pametne hiše v teh razmišljanjih gredo še korak dlje od pametnih hiš 80. let. Nove pametne hiše upravljajo same sebe: so kot živi organizmi z živci, mišicami, notranjimi organi ter celo – možgani.

2. naloga

Preberite besedilo »Nuba, čisti ljudje« in glede na informacije v njem izberite eno od štirih možnosti na drugi strani, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 9 točk)

Nuba, čisti ljudje

Slovenija, 2000. 62 min.

R: Maja Weiss, Tomo Križnar.

Celovečerni dokumentarec.

Film pripoveduje zgodbo o potovanju svetovnega popotnika Toma Križnarja k Nubam, afriškemu črnskemu plemenu, ki živi v Sudanu. Granitni otoki v morju savan zahodno od Nila v severni sudanski provinci Kordofan so za domačine najboljši kos vsega veselja. Skalnate gore privlačijo dež in hranijo vodo v svojih kamnitih nedrjih tudi v časih najhujših suš. Peščena zemlja po dolinah med skalami je izredno plodna, zato omogoča sajenje prosa. Do tisoč štiristo metrov visoke, divje razmetane gmote orjaških blokov iz rdečega in črnega granita služijo kot nekakšne gorske trdnjave. Vanje so se že vso zgodovino pred lovci na sužnje zatekala različna afriška ljudstva. Nubske gore so ohranile prvinsko Afriko in prvobitno človeško občutljivost. Med prvim obiskom leta 1980 je Tomo Križnar tam srečal najbolj zdrave in zadovoljne ljudi. Poimenoval jih je čisti ljudje. Drugič, devetnajst let kasneje, v času krvave sudanske državljanske vojne, se je poskušal s kolesom vtihotapiti skozi oblegane obročje, ki so obdajali nubska naselja, in ilegalno prečkati mejo nadzorovanega sveta. Danes so namreč Nube izpostavljeni agresiji, smrti, izničenju. O tem, kaj se res godi v nubskih gorah, je Tomo Križnar ob koncu svojega potovanja obvestil OZN. Med potovanjem je z digitalno kamero posnel tako lepoto Nub in nubskega vsakdanjika kot žalost in grozoto njihovega življenja, agonijo, smrt in bombardiranje. Dokumentarec je narejen iz posnetega video materiala Toma Križnarja ter njegovih fotografij. Ponovitev filma **Nuba, čisti ljudje** bo jutri, 6. aprila, ob 18.00. Izkupiček od prodanih vstopnic obeh predstav v Slovenski kinoteki je namenjen *Mednarodnemu koordinacijskemu centru za Nube* v Londonu in *Karitas Slovenije*, ki bosta že maja letos humanitarne prispevke dostavila ljudem v nubskem gorovju. **D. F.**

Slovenska kinoteka, Ljubljana. Ob 20.00.

0. Primer: Novi film Toma Križnarja govori o ...

- a) humanitarnih organizacijah.
- b) svetovnem popotništvu.
- c) življenju in delu Toma Križnarja.
- ☒ d) afriškem plemenu Nuba.

1. Nube so afriško pleme, ki živi ...
- a) severozahodno od reke Nil.
 - b) na granitnih otokih.
 - c) na morju.
 - č) na severu Sudana.

1

2.	Njihova pokrajina je ... a) puščavska. b) rodovitna. c) močvirnata. č) ravna.	1
3.	V gore, ki so razmetane po pokrajini, ... a) afriška ljudstva že od nekdaj hodijo na lov. b) si afriška ljudstva nikoli niso upala, ker so kot trdnjave. c) so afriška ljudstva bežala, kadar so se bala za svobodo. č) se Nube hodijo umivat, ker tam pogosto dežuje.	1
4.	Tomo Križnar je bil v tej deželi ... a) enkrat. b) dvakrat. c) devetnajstkrat. č) večkrat.	1
5.	Tomo Križnar se je na snemanje podal ... a) kot pripadnik mirovnih sil v sudanski vojni. b) ilegalno, vendar kot poslanec OZN. c) s kolesom se je skrivaj prebil skozi okupirano zemljo. č) kot uradni vojni novinar v državljanski vojni.	1
6.	Nube danes doživljajo ... a) miren vsakdanjik v svoji deželi. b) epidemije in smrt. c) agresijo in bolezni. č) nasilje in genocid.	1
7.	Tomo Križnar je na film posnel ... a) vse strani življenja plemena Nub. b) samo lepšo plat življenja Nub. c) samo grozote državljanske vojne. č) vsakdanjik v Sudanu.	1
8.	Film je posnet ... a) iz dokumentarnega materiala različnih avtorjev in iz Križnarjevega video materiala. b) iz Križnarjevih fotografij in njegovih video posnetkov. c) izključno iz video materiala, ki ga je posnel Tomo Križnar. č) iz dokumentarnega gradiva OZN in centra za Nube.	1
9.	Dobiček od prodanih vstopnic je namenjen ... a) v človekoljubne namene. b) Organizaciji združenih narodov. c) financiranju novega dokumentarca o tem plemenu. č) sofinanciranju Slovenske kinoteke.	1

3. naloga

Glede na informacije v besedilu »Ne, nisem deloholik«, ki je na drugi strani, odgovorite, ali so spodnje trditve pravilne ali napačne ali v besedilu o njih ni podatka, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

0. Primer: 23,3 odstotka vprašanih meni, da včasih preveč delajo.

res je **ni res** ni podatka

1. Mladi so s službo bolj obremenjeni kot starejši. **1**

res je ni res ni podatka

2. Preveč dela slabše vpliva na zdravje delavcev z višjo izobrazbo. **1**

res je ni res ni podatka

3. Dodatno (poleg službe) dela več žensk kot moških. **1**

res je ni res ni podatka

4. Manj kot polovica anketirancev v službi dela prek uradnega delovnega časa. **1**

res je ni res ni podatka

5. Manj pomemben razlog za ostajanje v službi dlje je veselje do dela. **1**

res je ni res ni podatka

6. Četrtnina vprašanih meni, da včasih delajo preveč. **1**

res je ni res ni podatka

7. Preveč dela v službi mladim ne povzroča zdravstvenih težav. **1**

res je ni res ni podatka

8. Zaradi preobilice dela nekateri slabo spijo. **1**

res je ni res ni podatka

9. Največ vprašanih se zaradi preobilice dela hitro razburi in so nervozni. **1**

res je ni res ni podatka

10. Večina vprašanih meni, da so deloholiki. **1**

res je ni res ni podatka

Točke

10

»Ne, nisem deloholik«

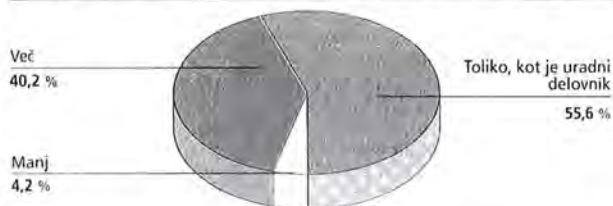
Služba igra v življenju marsikaterega Slovenca osrednjo vlogo. Razvoj ekonomije divja z neomejeno hitrostjo in temu se podreja tudi ritem dela v podjetjih. Delovniki postajajo daljši, zaposleni imajo vse manj časa za zasebno življenje, obremenjenost je vse večja in stres neizogiben del vsakdanjika. Da pogosto preveč delajo, se zdi kar 25 odstotkom sodelujočih v anketi, 43 odstotkov pa jih meni, da se morajo včasih več posvečati službi.

In kdo so tisti, ki preveč delajo? Takšno doje-manje obremenitve s službo se, kot je pokazala anketa, večja s starostjo zaposlenega. Pogosto

tako preveč delajo le štirje odstotki starih do 25 let in kar 31 odstotkov starih od 46 do 65 let. Verjetno je to povezano z odgovornostmi, ki se sčasoma nakopičijo v karieri. Če pogledamo izo-brazbo, pogosto preveč delajo tisti s srednjo šolo (29 %), včasih pa tisti z višjo ali visoko (51 %). V službi več delajo ženske (pogosto 28 %, včasih 45 %) kot moški (pogosto 21 %, včasih 39 %).

Preveč dela slabše vpliva na ženske, saj jih ima 21 odstotkov težave pogosto (takih je 20 % moških) in 52 odstotkov včasih (takih je 35 % moških). Manj zdravstvenih težav imajo v povprečju tisti z višjo stopnjo izobrazbe.

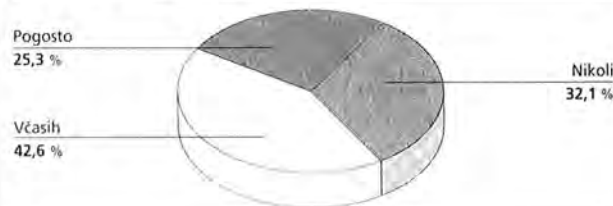
Ali v službi preživite več ali manj časa, kot je uradni delovnik?

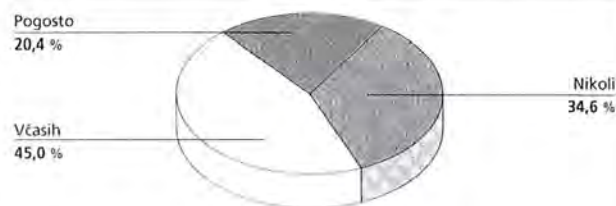
Če ste v službi več časa, zakaj je tako?

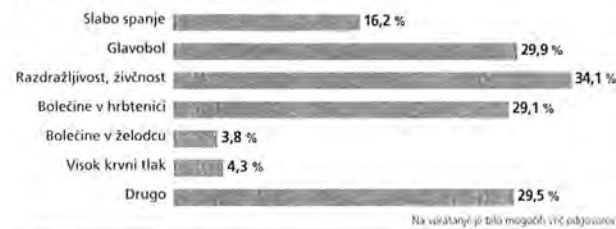
Ali se vam kdaj zdi, da preveč delate?

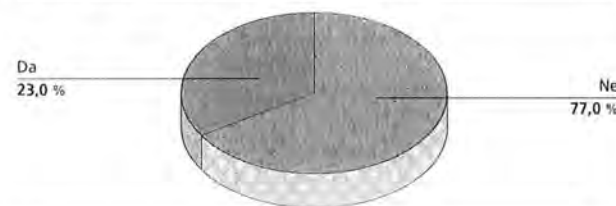
Ali se zaradi preobilice dela in preveč ur v službi kdaj slabše počutite?

Kakšne zdravstvene težave imate?

Ste že kdaj pomislili, da ste zasvojeni z delom?

Vir: IZOBRAZBA, leto 2002, št. 184

DELO

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

II. Razumevanje govorjenih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: / 18

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so spodnje trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

0. Primer: *Komunikacijo v angleščini je treba spodbujati že pri otrocih.*

res je ni res

1.	»Treasure for Pleasure« je mednarodno tekmovanje.	1
	res je ni res	
2.	Na tekmovanju preverjajo v glavnem samo govorjenje.	1
	res je ni res	
3.	Tekmovanje je namenjeno samo srednješolcem.	1
	res je ni res	
4.	Na tekmovanju sodelujejo tudi dijaki poklicnih šol.	1
	res je ni res	
5.	Na tekmovanju znanje preverjajo s šolskimi testi.	1
	res je ni res	
6.	Ocenjevanje poteka brez osebnega stika med tekmovalci in ocenjevalci.	1
	res je ni res	
7.	Za kategorijo A je značilno skupinsko delo.	1
	res je ni res	
8.	V kategoriji B bodo posneli intervjuje.	1
	res je ni res	
9.	V kategoriji C bodo snemali video.	1
	res je ni res	
10.	Pisno preverjanje znanja je v vseh kategorijah.	1
	res je ni res	

Točke

10

2. naloga

Poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 ali 2 točki za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: O čem govori novica?

O festivalu znanosti.

1. V katerem mesecu poteka festival znanosti v Cankarjevem domu? **1**

2. Kaj je namen festivala? **2**

3. Koliko let že poteka ta festival? **1**

4. Kaj naj bi bilo letos najbolj zanimivo? **1**

5. O katerem področju se bodo pogovarjali na simpoziju Slovenija je križišče? **1**

6. Kako je naslov multikonference o informacijskih tehnologijah? **1**

7. Katera je tema letošnjega festivala? **1**

Točke **8**

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

III. Poznavanje slovničnih struktur

Čas reševanja: 40 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /40

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

V spodnjem besedilu med štirimi možnimi izberite pravilno obliko tako, da obkrožite črko pred njo, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

Dober spanec je pomemben za naše telesno in duševno __ (0) __. Vemo, kako prijetno je leči v posteljo, __ (1) __ pokriti do vratu in se sprostiti. Počitek __ (2) __ tudi naša koža, vendar ta med spanjem ne počiva. __ (3) __ 22. uro zvečer in 4. uro zjutraj v koži __ (4) __ nove celice. Če nam __ (5) __ primanjkuje, koža postane siva in zgubana. Zvečer __ (6) __ kožo negovati, če naj bi vsaj malo popravili škodo, __ (7) __ koža utrpela podnevi. Krema __ (8) __ ustreza našemu tipu kože. Pred nakupom __ (9) __ posvetujemo s kozmetičarko. Za občutljive dele kože okoli oči so na voljo posebne kreme. Tudi vrat in dekolte nam bosta hvaležna, če __ (10) __ bomo vsaj trikrat na teden namazali s hranljivo kremo.

0. Primer:	a) zdravju	b) zdravje	c) zdravja	č) zdravjem	
1.	a) Ø	b) si	c) jo	č) se	1
2.	a) potrebuje	b) imeti mora	c) je treba	č) porabi	1
3.	a) Od	b) Med	c) Po	č) Izmed	1
4.	a) nastale	b) nastane	c) nastajajo	č) nastaja	1
5.	a) spanec	b) spancu	c) spancem	č) spanca	1
6.	a) treba	b) mora	c) je treba	č) se rabi	1
7.	a) ki jo je	b) ki je	c) kar je	č) katero	1
8.	a) da	b) mora	c) naj	č) še	1
9.	a) moramo	b) se je treba	c) lahko	č) se lahko	1
10.	a) jih	b) ju	c) jo	č) ji	1

Točke

10

2. naloga

V spodnjem besedilu so izpuščene nekatere besede. Iz besed, ki so namesto njih navedene v oklepajih, tvorite manjkajoče besede in jih vpišite v stolpec na desni, kot kaže primer. Pazite tudi na pravilne končnice. (2 točki za odgovor, skupaj 12 točk)

1.	Prvomajski (praznik) dnevi	2
2.	so (srednja šola) mladino	2
3.	navdihnili tudi za (umetnik) delo.	2
4.	V atriju (mladina) centra se je kakih dvajset mladih poskušalo v ustvarjanju grafitov.	2
5.	Barve grafitov so namesto na zidove nanašali na (les) plošče, da se ne bi komu zamerili.	2
6.	(Delo) vzdušje so popestrili še izkušeni	2
0. Primer:	(Nova Gorica) grafitarji.	<i>novogoriški</i>

Točke

12

3. naloga

V spodnjem besedilu je v vsaki vrstici največ ena napaka. Popravite besedilo, kot kažejo primeri: če je v vrstici napaka, jo označite, v desni stolpec pa vpišite pravilno obliko. Če v vrstici ni nobene napake, naredite kljukico. V besedilu je še 7 napak. (2 točki za popravljeno napako, 1 točka za vrstico brez napak, ki jo odključate; skupaj 18 točk)

0. Primer:	Na parkirišču ob koprski tržnici, kjer je	✓
0. Primer:	parkiranje za zdaj še brezplačen ,	<i>brezplačno</i>
0. Primer:	bo po novem treba za vsako uro	✓
1.	parkiranja odšteti 80 tolarja.	1–2
2.	Na tak način želijo občina ponuditi možnost	1–2
3.	parkiranja tistim obiskovalcem Kopra,	1–2
4.	ki pridejo v mesto samo po kratkih opravkih.	1–2
5.	Že dlje časa namreč ugotavljajo, naj parkirna	1–2
6.	mesta ob koprski tržnici po cele dneve	1–2
7.	se zasedajo vozniki, ki pridejo v staro mesto	1–2
8.	v službo in onemogočajo drugim, da bi parkirali	1–2
9.	v bližini mesta; ti se zato odpravijo drugje.	1–2
10.	Uvedba parkirnine naj bo preprečila celodnevno	1–2
11.	parkiranje pri neposredni bližini tržnice.	1–2

Točke

18

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

IV. Tvorjenje pisnega besedila

Čas reševanja: 75 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga: Praktično besedilo

Zasebno pismo

Otrok slovenskih znancev bi rad študiral v vaši deželi, zanimajo pa ga praktične zadeve: kje lahko študira, katere fakultete oz. smeri so posebej dobro organizirane, kje se lahko nastani, kakšne so možnosti za prehranjevanje, srečanje z drugimi mladimi, športne in druge dejavnosti itd. Družini napišite zasebno pismo, v katerem otroku ponudite pomoč pri organizaciji. Pazite na obliko pisma (kdo je naslovnik in kdo pošiljatelj, ustrezen začetek in zaključek itd.) pa tudi na vsebino (upoštevajte vse iztočnice!), besedje in slovnično pravilnost. Besedilo naj bo dolgo približno 80 besed. Vse podatke si lahko izmislite. Prosimo, pišite čitljivo. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

2. naloga: Esej

Izberite eno od spodaj opisanih tem in na izbrano temo napišite besedilo, dolgo od 150 do 180 besed (približno eno stran in pol). Upoštevajte dane iztočnice. Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, besedje in slovnično pravilnost. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

1. tema (družboslovna usmeritev): Trendi

So osebnosti, o katerih ljudje iz množice želijo vedeti, kakšno spodnje perilo nosijo, kakšen sijaj uporabljajo na ustnicah in s čim si gladijo gube. So osebnosti, na katerih kozmetična in modna industrija preizkuša svoje izdelke, so osebnosti, ki napovedujejo trende: iz modnega kaosa znajo izločiti prav tisti posebni kos, ki se bo v sekundi prek elektronskih medijev razmnožil po vsem svetu in se nekaj tednov zatem znašel na ulicah. Trendi vrtijo zahodni svet.

Kaj vi menite o modnih trendih in kako se odzivate nanje? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

2. tema (naravoslovna usmeritev): Genetska revolucija

Genetska revolucija obljublja ozdravitev za marsikaterega bolnika, s tem pa tudi bistveno podaljšanje človekovega življenja ali celo njegovo nesmrtnost. Je tak razvoj zaželen? Kaj bi za človeka pomenilo, če bi živel bistveno dlje ali tako rekoč neskončno?

Kaj o navedeni temi menite vi? Kakšne bi bile posledice in kakšne prednosti bi prineslo takšno podaljšanje življenja? Bi si ga želeli? Razmišljajte o temi in svoje misli utemeljite s konkretnimi primeri.

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

I.

Razumevanje zapisanih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Današnji datum:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /21

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

V besedilu »SMS – konec razglednic« manjkajo nekatere povedi oz. stavki, ki so navedeni na drugi strani (od a do g). Besedilo uredite tako, da bo smiselno in pravilno: pod številko v spodnji tabeli vpišite črko ustrezne povedi oz. stavka, kot kaže primer. Med ponujenimi povedmi in stavki sta dva odveč. (1 točka za odgovor, skupaj 5 točk)

SMS – konec razglednic?

Storitev mobilne telefonije, ki omogoča pošiljanje kratkih sporočil prek mobilnih telefonov (SMS), izrinja dobre stare razglednice. __ (0) __ Storitev SMS so operaterji mobilne telefonije prvič ponudili uporabnikom leta 1994 in od takrat se navdušenje samo še stopnjuje, saj se storitev kar naprej posodablja: __ (1) __ Poštni nabiralniki, ki bi morali biti polni razglednic, ki so jih včasih prijatelji pošiljali z dopustov, pa so prepolni reklamnih letakov in prospektov, ki jih nihče noče. Kljub temu celo nekateri računalniški inženirji priznavajo, da s počitnic raje pošiljajo razglednice. Vse pa kaže, da jih Nemci ne posnemajo: __ (2) __

Kljub tehnološkemu razvoju bo vedno nekaj ljudi, ki bodo radi kupovali razglednice, trmasto zatrjujejo lastniki kioskov, kjer prodajajo kartice. Razglednica, ki je v rabi šele 130 let, je kmalu potem, ko so jo iznašli, dobila zbirateljsko vrednost. __ (3) __ Zlata doba razglednic je bila od leta 1895 do konca prve svetovne vojne. __ (4) __ Pošto so namreč dostavljali večkrat na dan. Leta 1900 je na primer nemška pošta na leto izročila 955 milijonov razglednic, danes je ta številka občutno nižja: __ (5) __.

- a) le 80 milijonov na leto po podatkih nemškega združenja izdelovalcev in založnikov razglednic.
- b) leta 1996 so poslali nekaj milijonov kratkih sporočil, zdaj se je ta številka povzpela na več milijard na mesec.
- c) poštni nabiralniki so bili namreč polni oglasnih letakov.
- č) prek mobilcelov je v obliki kratkega sporočila danes mogoče pošiljati slike, kratke melodije itd.
- d) *Prodaja razglednic namreč zadnja leta strmo upada, toda ali lahko sporočilo z do 160 znaki, poslano z mobilnega telefona, res zamenja prikupen papirnat pozdravček s počitnic samo zato, ker je hitrejše? (primer)*
- e) Takrat se je pogosto zgodilo, da se je kartica znašla v naslovnikovih rokah že nekaj ur po tem, ko je bila napisana.
- f) takrat so poslali nekaj milijonov SMS-jev, zdaj pa več milijard na mesec.
- g) Zbiralci so začeli ustanavljati klube in med seboj izmenjavati kartice.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
<i>d</i>					

Točke

5

2. naloga

Preberite besedilo »V šolskih klopek preživimo manj časa kot drugi Evropejci« in glede na informacije v njem izberite eno od štirih možnosti, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 8 točk)

V šolskih klopek preživimo manj časa kot drugi Evropejci

Podatek, da Slovenci povprečno preživijo v šolskih klopek manj let kot državljani mnogih evropskih držav, je presenetljiv. Ponekod po Evropi traja šolanje v povprečju 12 let, pri nas pa le 9,6 leta. Kar 45 % odraslega prebivalstva, starega od 25 do 64 let, zato nima končane niti poklicne ali srednje strokovne šole.

Državna sekretarka na ministrstvu RS za delo, družino in socialne zadeve Staša Baloh Plahutnik je poudarila, da mladi niso problem. »Ti se dobro vključujejo v izobraževalni sistem, tako da tu celo presegamo evropske standarde. Drugače je pri izobrazbi odraslih, kjer zaostajamo po številnih indikatorjih.« Prvi so zagotovo že omenjena leta šolanja. Samo za primerjavo – v Belgiji so se odrasli šolali 11,2 leta, v Franciji 12 let, na Nizozemskem 11,1, v Nemčiji 11,5 leta, v Avstriji 11,4, na Norveškem pa kar 12,1 leta.

»V Sloveniji je največji izobrazbeni primanjkljaj v skupini, stari od 35 do 44 let, ki bo delovno dejavna vsaj še 20 let. Med njimi jih po podatkih za leto 2000 skoraj 52 % ni imelo popolne srednje šole, 32 % jo je končalo, 9,7 % jih je imelo višjo ali strokovno izobrazbo, univerzitetno izobrazbo pa je doseglo le 6,4 % odraslih.« Prav tako je primanjkljaj velik med brezposelnimi, prijavljenimi na Zavodu RS za zaposlovanje – brez vsakršne izobrazbe jih je 47 %. »To moramo spremeniti. Treba je dvigniti izobrazbeno raven, tako zaposlenih kot brezposelnih. Njihove možnosti za zaposlitev se bodo tako bistveno povečale, uskladilo se bo strukturno neskladje na trgu dela, pa še kakovost slovenskega gospodarstva se bo dvignila,« je prepričana Staša Baloh Plahutnik. Delodajalci potrebujejo delovno silo, a žal na trgu ni prave ponudbe zaradi pomanjkanja znanja.

Nizka povprečna raven usposobljenosti

Kot da to ne bi bilo dovolj, strokovnjaki govorijo tudi o kakovostni dimenziji znanja slovenskih delavcev. To ima, kot kaže, velike luknje. »Izsledki raziskave pismenosti iz leta 2000 opozarjajo na izredno nizko povprečno raven usposobljenosti Slovencev za upravljanje pisnih gradiv. To pomeni oteženo sporazumevanje z okolico, v različnih vlogah in na različnih ravneh, in s tem znatno omejene možnosti za aktivno družbeno življenje. Slovenija se je v vseh vrstah pismenosti – besedilni, računski in dokumentacijski – uvrstila med zadnjo četrtino držav, ki so sodelovale v raziskavi, skupaj s Portugalsko in Čilom, medtem ko sta se Češka in Madžarska vsaj po katerem od kazalcev uvrstili višje na lestvici,« je razložila državna sekretarka. Raziskava je še pokazala, da so zadovoljivo pismeni le tisti Slovenci, ki so končali vsaj štiriletno srednjo šolo.

O. Primer: O čem piše članek?

- ☒ a) O izobraženosti Slovencev.
- ☐ b) O brezposelnosti v Sloveniji.
- ☐ c) O slovenskem šolskem sistemu.
- ☐ č) O zaposlenosti v Sloveniji.

1.	Kakšna je povprečna dolžina šolanja v Sloveniji? a) Dosega enako dolžino kot drugod po Evropi. b) Za dobri dve leti krajša kot drugod po Evropi. c) Za dobrih devet let krajša kot drugod po Evropi. č) Za dobri dve leti daljša kot drugod po Evropi.	1
2.	Kdo v Evropi povprečno najdlje hodi v šolo? a) Belgijci. b) Francozi. c) Slovenci. č) Norvežani.	1
3.	Katera skupina je v Sloveniji najmanj ustrezno izobražena? a) Ljudje srednjih let. b) Zaposleni mladostniki. c) Starejši občani. č) Zaposleni v gospodarstvu.	1
4.	Koliko registriranih nezaposlenih nima nikakršne izobrazbe? a) Približno tretjina. b) Več kot polovica. c) Slaba polovica. č) Slaba desetina.	1
5.	Zakaj bi bilo treba povečati izobrazbo brezposelnih? a) Zaradi usklajevanja trga dela. b) Obljubljajo jim takojšnjo zaposlitev. c) Gospodarstvo bi tako več zaslužilo. č) Zaradi večje pismenosti.	1
6.	Kakšno je znanje slovenskih delavcev? a) Kakovostno. b) Podrobno. c) Pomanjkljivo. č) Strokovno.	1
7.	Kje je Slovenija na lestvici pismenosti državljanov glede na ostale države? a) Pri vrhu. b) Pri koncu. c) Na sredini. č) Zadnja je.	1
8.	Katera trditev je – glede na besedilo – pravilna? a) Vsi prebivalci Slovenije so pismeni. b) Pismenost je v Sloveniji povezana z višino izobrazbe. c) Slovenci so besedilno bolj pismeni kot računsko. č) Slovenci imajo težave z aktivnim vključevanjem v življenje.	1

Točke

8

3. naloga

Preberite spodnje trditve in glede na informacije v besedilu »Nas oglasi kupijo«, ki je na drugi strani, označite, ali so navedene trditve pravilne ali napačne ali v besedilu o njih ni podatka, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: Anketirani so bili bralci Dela in Nedela.

res je

ni res

ni podatka

1. Največ ljudi v oglasih ne bi nastopilo zaradi starosti. **1**

res je

ni res

ni podatka

2. Oglasi z obrazom so anketiranim večinoma všeč. **1**

res je

ni res

ni podatka

3. Večina anketiranih ne bi nastopila v oglaševalnih akcijah na radiu. **1**

res je

ni res

ni podatka

4. V reklami bi 20 % anketiranih nastopilo le, če bi šlo za ustrezen izdelek. **1**

res je

ni res

ni podatka

5. Za dobro plačilo bi nastopilo enako število anketiranih kot za dober izdelek. **1**

res je

ni res

ni podatka

6. Anketirani imajo najraje reklame za kakovostne izdelke. **1**

res je

ni res

ni podatka

7. Anketirani se ne odločajo za sodelovanje v reklamah v prvi vrsti zaradi javne izpostavljenosti. **1**

res je

ni res

ni podatka

8. Večina anketiranih kupuje stvari zaradi dobrih oglasov. **1**

res je

ni res

ni podatka

Točke

8

Nas oglasi kupijo?

Prihodnji konec tedna bo 9. slovenski oglaševalski festival, v Nedelu pa smo se odločili že prej tipati utrip »odjemalcev« oglasov. Stikovi anketarji so govorili s 456 morebitnimi porabniki. Med odgovori, ki niso ponazorjeni na grafih, je nekaj simptomatičnih (in simpatičnih): ena sogovornica je rekla, da bi nastopila v oglasu, če bi bila mlada in lepa, druga pa je rekla, da bi – vendar ne gola! Še največ tistih, ki se za nastopanje v reklamah ne bi odločili (takih je bilo 355), je odgovorilo, da so prestari. Smo naučeni, da prodaja samo mladost?

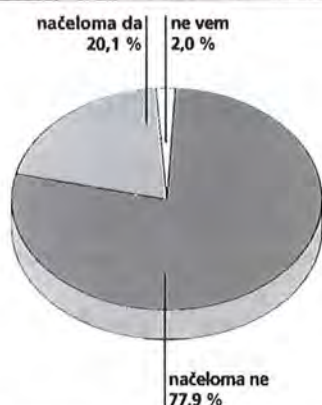
Vprašali smo tudi, ali so ljudem všeč oglasi, pri katerih je v ospredju obraz. Dobra polovica, 55 odstotkov, pravi, da

je to lepo, 11,6 odstotka jih dodaja pogoj, da mora biti obraz lep, neodločnih je bilo 18,9 odstotka vprašanih, še manj, 14,5 odstotka, pa jih je menilo, da jim to ni všeč.

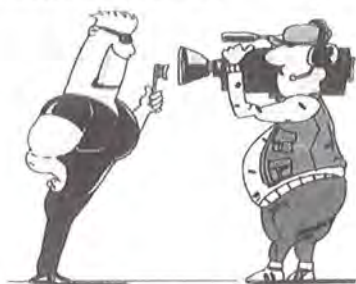
Katerega obraza z velikih plakatov se spomnijo vprašani (69,5 odstotka jih je takoj reklo, da se ne spomnijo nobenega)? Med preostalimi 139 sogovorniki se jih je največ (24) spomnilo obraza Miše Novak na Simobilovih plakatih, sledilo je 19 oseb, ki so se spomnile »politikov kar tako«, devet se jih še spomni obraza Janeza Drnovška (ki je »reklamiral« sebe oziroma svojo stranko), osem sogovornikov se je spomnilo na Mobitelove reklame (vendar se niso spomnili imen), na Jonasa se je spomnilo pet sogovornikov ...

Na 9. strani pišemo tudi o tem, kako obrazi prodajajo in kako se ti »obrazi« počutijo.

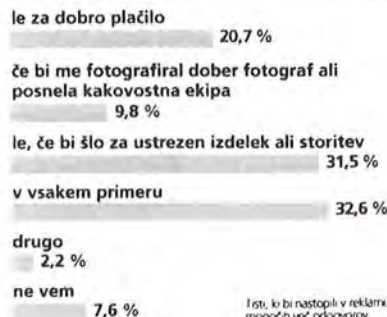
Bi nastopili v oglaševalski akciji na tiskanih plakatih ali v televizijskih reklamah?

Telraz Delo Stik, 8. 3. 2001, N=456

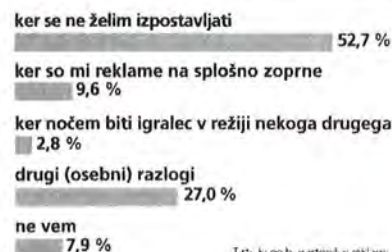
V katerem primeru bi nastopili?

Isti, ki bi nastopili v reklamah, mogoče več odgovorov.

Telraz Delo Stik, 8. 3. 2001, N=456

Zakaj se ne bi odločili?

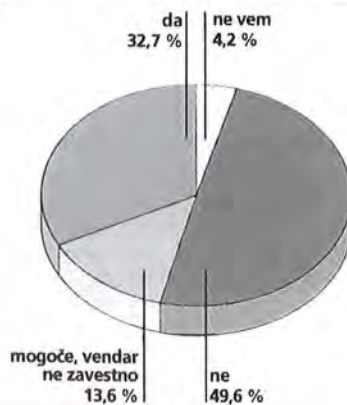

Isti, ki ne bi nastopili v reklamah.

Telraz Delo Stik, 8. 3. 2001, N=456

Se za nakup kakšnega izdelka odločite zaradi dobrega oglasa?

Telraz Delo Stik, 8. 3. 2001, N=456

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

II. Razumevanje govorjenih besedil

Čas reševanja: 30 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /18

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so spodnje trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 točka za odgovor, skupaj 8 točk)

0. Primer: Tema konference v Cankarjevem domu so bili najnovejši znanstveni dosežki.

res je

ni res

1. Podobne konference bodo pripravili po vsem svetu. **1**

res je

ni res

2. Glavni govorec v Ljubljani je bil neki angleški znanstvenik. **1**

res je

ni res

3. Komunikacija med znanstveniki je za javnost težko razumljiva. **1**

res je

ni res

4. Od znanstvenikov se zahteva, naj pišejo slikovito in privlačno za javnost. **1**

res je

ni res

5. Razvoju znanosti je preprosto slediti. **1**

res je

ni res

6. Vloga novinarjev je kontrolirati delo znanstvenikov. **1**

res je

ni res

7. Znanstveni novinarji morajo tudi sami raziskovati. **1**

res je

ni res

8. Pri Guardianu dajejo prednost kvaliteti. **1**

res je

ni res

Točke

8

2. naloga

Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na spodnja vprašanja, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat. (1 ali 2 točki za odgovor, skupaj 10 točk)

0. Primer: *Katero knjigo je predstavila Mladinska knjiga?*

Veliki zdravstveni priročnik (za domačo uporabo).

1.	Komu je namenjena nova knjiga?	1
----	--------------------------------	---

2.	Kako stara je izdaja tega priročnika za zdravnike?	1
----	--	---

3.	Kako je napisana slovenska izdaja za domačo uporabo?	1
----	--	---

4.	Kaj so upoštevali pri prevajanju v slovenščino?	2
----	---	---

5.	Kaj so storili s statističnimi podatki?	1
----	---	---

6.	Kaj je v slovenski izdaji izvirnega?	2
----	--------------------------------------	---

7.	Na kaj lahko ta priročnik pripravi bralca?	1
----	--	---

8.	Kakšno iskanje omogoča stvarno kazalo?	1
----	--	---

Točke		10
--------------	--	-----------

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

III. Poznavanje slovničnih struktur

Čas reševanja: 40 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Skupno število točk: /48

Ocena: 5 4 3 2 1

1. naloga

V spodnjem besedilu med štirimi možnimi izberite pravilno obliko tako, da obkrožite črko pred njo, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 10 točk)

Avokado

Če vaše razpoloženje pogosto niha med __(0)__ in razdražljivostjo, je avokado pravi sadež za vas. Vsebuje prav poseben ogljikov hidrat, ki v nasprotju z drugimi pospešuje __(1)__ inzulina. Ker hormon inzulina zavira zgorevanje __(2)__, avokado deluje shujševalno in olajša raztapljanje maščobnih oblog. Učinkovito __(3)__ sposobnost pomnjenja in odpravlja motnje v koncentraciji. Ženske, ki __(4)__ kontracepcijske tablete, trpijo predvsem zaradi pomanjkanja __(5)__. Zato so pogosto nervezne, včasih __(6)__ celo otekajo noge in roke; z uživanjem avokada pa bi __(7)__ pomanjkanje vitamina B6 lahko odpravile povsem naravno. Doječim materam __(8)__ zelo pomaga uživanje večjih količin vitamina D. Veliko dojenčkov ga namreč z materinim mlekom __(9)__ premalo. Z avokadom je to pomanjkanje mogoče nadomestiti povsem naravno in se tako izogniti sintetičnemu pripravku, __(10)__ zelo težko primerno dozirati.

0. Primer: a) utrujenost **b) utrujenostjo** c) utrujenosti č) utrujenostim

1.	a) izločanje	b) izločanja	c) izločanju	č) izločanjem	1
2.	a) maščobni celici	b) maščobnih celic	c) maščobnih celicah	č) maščobnimi celicami	1
3.	a) izboljšuje	b) izboljšava	c) izboljšan	č) izboljšati	1
4.	a) vzamejo	b) vzele	c) jemljejo	č) jemale	1
5.	a) vitamin B6	b) vitamina B6	c) vitaminom B6	č) vitamini B6	1
6.	a) njim	b) jim	c) njih	č) jih	1
7.	a) ga	b) tisto	c) tak	č) to	1
8.	a) more	b) treba	c) lahko	č) mora	1
9.	a) dobi	b) dobiti	c) dobijo	č) dobili	1
10.	a) ki je	b) katerega	c) ki ga	č) ki ga je	1

Točke

10

2. naloga

V spodnjem besedilu so izpuščene nekatere besede – pridevniki. Iz besed, ki so namesto njih navedene v oklepajih, tvorite manjkajoče besede in jih vpišite v stolpec na desni, kot kaže primer. Pazite tudi na pravilne končnice. (2 točki za odgovor, skupaj 14 točk)

1.	(Ljubljana) barje je pomembno zavetje ptic,	2
0. Primer:	<i>saj tam gnezdijo (Slovenija) ptice, ki sodijo med</i>	<i>slovenske</i>
2.	najbolj ogrožene v (svet) merilu.	2
3.	Med njimi je tudi (travnik) ptič kosec.	2
4.	Število teh ptic je začelo upadati, ko so travnike začeli kositi z (elektrika) kosilnicami.	2
5.	Kosce prepoznamo po (telo) lastnostih in značilnem oglašanju.	2
6.	Za opazovanje so zanimivi v vseh (leto) časih.	2
7.	Na ogroženost teh ptic nas opozarja letošnji (ptič) festival z zanimivo fotografsko razstavo.	2

Točke

14

3. naloga

V besedilu »Na kavo in internet« so izpuščene nekatere besede – vezniki. Dopolnite besedilo: v stolpec na desni vpišite manjkajoče besede, tako da bo besedilo smiselno in pravilno, kot kaže primer. (1 točka za odgovor, skupaj 7 točk)

Na kavo in internet

0. Primer:	Cyberkafeji, lokali, ____ ob pijači ponujajo dostop do interneta, so postali nepogrešljivi del turistične ponudbe v Ljubljani.	<i>ki</i>
1.	____ jih je v Ljubljani še vedno premalo.	1
2.	Tuji obiskovalci danes namesto razglednic ____ telefona	1
3.	rajši uporabljajo ne le hitrejšo, ____ tudi cenejšo elektronsko pošto, poleg tega na spletnih straneh lahko	1
4.	hitro najdejo vse, za ____ so prej morali prebrati na kupe knjižnih vodičev. Novim navadam se v našem	1
5.	glavnem mestu prav počasi prilagajajo, ____ to storitev ponuja le nekaj lokalov.	1
6.	V Klubu K4 pravijo, ____ se pri njih vsak dan oglasi po 250	1
7.	obiskovalcev, ____ želijo uporabljati internetne storitve.	1
Točke		7

4. naloga

V besedilu »Kdo je nepismen?« je v vsaki vrstici največ ena napaka. Popravite besedilo, kot kažejo primeri: če je v vrstici napaka, jo označite, v desni stolpec pa vpišite pravilno obliko. Če v vrstici ni nobene napake, naredite kljukico. V besedilu je še 6 napak. (2 točki za popravljeno napako, 1 točka za vrstico brez napak, ki jo odključate; skupaj 17 točk)

Kdo je nepismen?

0. Primer:	Preveč ljudi, čeprav so končali osnovno šolo,	✓
0. Primer:	ima težava z branjem, pisanjem in računanjem.	težave
1.	Neka študija OECD si je podrobneje ukvarjala	1–2
2.	s tako imenovano neregistrirano nepismenosti.	1–2
3.	Ugotovila je, da v razvitih državah skoraj	1–2
4.	dvajset odstotkov prebivalcev ne zna razbrati	1–2
5.	iz navodila, priložena zdravilu,	1–2
6.	koliko časa morajo jemati npr. tablete.	1–2
7.	Petnajst odstotkov jim ni sposobno sešteti zneska,	1–2
8.	ki morajo plačati za kupljeno blago.	1–2
9.	Prav toliko jih sploh ne razumejo pomena najbolj	1–2
10.	enostavnih slikovnih znakov in vsak peti ima	1–2
11.	težave pri odkrivanju naslova svoje banke.	1–2

Točke

17

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

IV. Tvorjenje pisnega besedila

Čas reševanja: 75 minut

Podatki o kandidatu (izpolni kandidat)

Ime in priimek:

Podpis:

Ocena (izpolni komisija)

Ocena: 5 4 3 2 1

Ko ste prišli v Slovenijo, ste izgubili oz. so vam ukradli osebni dokument in nekaj denarja. Zadevo ste prijavili na policiji, tam pa so od vas zahtevali, da o tem napišete izjavo, v kateri morate natančno opisati dogajanje: kdo ste, od kod, kje ste bili, kaj se je zgodilo oz. kako ste opazili, da nimate dokumentov in denarja, za katere dokumente gre ipd. Besedilo naj bo dolgo približno 80 besed. Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, jezikovno pravilnost in besedje. Prosimo, pišite čitljivo. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. naloga: Esej

Izberite eno od spodaj opisanih tem in na izbrano temo napišite besedilo, dolgo od 150 do 180 besed (približno eno stran in pol). Upoštevajte dane iztočnice. Pri pisanju bodite pozorni na vsebino, zgradbo, besedje in slovnično pravilnost. (Besedilo bo ocenjeno z oceno od 1 do 5.)

1. tema (družboslovna usmeritev): Tatovi časa

Najbolj pogosto uporabljeni samostalniki niso ljubezen, delo ali denar, ampak čas. Besedo čas pa uporabljamo najpogosteje v nikalni zvezi »nimam časa«. Pomanjkanje časa je tako na začetku novega tisočletja prevladujoči občutek med ljudmi. In kdo nam krade čas? Šest ur na leto iščemo ključke in presedimo sedem tednov in pol pred televizijo, kar znese, preračunano na povprečno življenje, deset let. Štiri leta se vozimo na delo in z dela, polovico tega časa stojimo pred rdečim semaforjem ali v zastojih. Še leta 1992 smo za vsakdanje nakupe porabili 23 minut, danes jih potrebujemo 36 ... – zato, ker so nakupi v oddaljenih nakupovalnih središčih cenejši.

Kdo so vaši »tatovi časa«? Kaj menite o navedeni problematiki? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

2. tema (naravoslovna usmeritev): Znanost – prijateljica ali sovražnica?

Vsaka novost v znanosti, npr. kloniranje, v ljudeh sproži revolt. Morda zaradi strahu, ki ga imajo ljudje pred znanostjo in ki je v veliki meri iracionalen. Tako kot imamo tudi fobijo pred jedrsko energijo. Izjemno dobro se počutimo, če se zastrupljamo z ogljikovim monoksidom, če kurimo veliko premoga in potem umremo od pljučnega raka; to je sprejemljivo, ker je to pač tradicionalna tehnologija. Vsaka nova tehnologija – kot je na primer jedrska – pa sproži strahove, zlasti ker jo ljudje radi povezujemo z atomsko bombo.

Kaj pa vi menite o navedeni problematiki? Se tudi vam zdi, da se moramo bati znanosti, ali mislite, da prinaša več dobrega kot slabega? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

Rešitve testov

IZPITNA POLA 1

I. Razumevanje zapisanih besedil

1. naloga: 1. Kot delavnico ustvarjalnosti./Kot ekskluzivno delavnico kreativnosti.
2. Oglaševanje, umetnost, glasba, psihologija, sociologija, menedžment.
(katerakoli štiri področja od navedenih; vsako prinese pol točke).
3. Ji pomagati, da se razvije./Jo spodbujati.
4. Ponoči./Opolnoči.
5. Prodajati dobre ideje in uporabljati domišljijo. (vsak 1 točko)
6. Opera in erotična predstava. (vsak 1 točko)
7. Iz Slovenije in tujine. (vsak 1 točko)
2. naloga: 1. ni res, 2. res je, 3. res je, 4. ni res, 5. ni res, 6. ni podatka, 7. res je, 8. ni podatka.
3. naloga: 1. č, 2. f, 3. g, 4. d, 5. a (odveč sta besedni zvezi pod črkama b in e)

II. Razumevanje govornih besedil

1. naloga: 1. a, 2. c, 3. b, 4. b, 5. c, 6. a
2. naloga: 1. ni res, 2. res je, 3. res je, 4. ni res, 5. ni res, 6. res je
3. naloga: 1. (Več kot) enajst tisoč./ (Več kot) 11.000.
2. Zaradi okvare motorjev./Ker so se pokvarili motorji.
3. Urgentni center./Center za nujno medicinsko pomoč.
4. Zaposlitev zdravnikov in medicinskega osebja. (vsak 1 točko)
5. Da slovenske finančne organizacije niso prale denarja./Da ne obstaja sum na pranje denarja.

III. Poznavanje slovničnih struktur

1. naloga: 1. c, 2. b, 3. č, 4. č, 5. c, 6. c, 7. a, 8. c, 9. b, 10. a
2. naloga: 1. Finančni, 2. Evropsko, 3. bančni, 4. zgodovinskega, 5. politično, 6. ekonomski, 7. proračunske, 8. državnih (1 točka za pravilno besedo, 1 točka za pravilno končnico)
3. naloga: 1. Dve ameriški raziskavi sta pokazali, da
2. zaspanci storijo veliko dobrega za svojo vitkost,
3. če redno spijo vsaj šest do osem ur in če si
4. seveda tik pred spanjem ne napolnijo želodcev.
5. Tisti, ki si privoščijo le šest ur ali manj nočnega
6. počitka, so na dobri poti, da se bodo zredili.
7. Vredno je torej premisliti, kdaj si privoščite zadnji
8. obrok in kdaj se odpravite k nočnemu počitku.
(popravljen besede so podčrtane)

IZPITNA POLA 2

I. Razumevanje zapisanih besedil

1. naloga: 1. d, 2. g, 3. c, 4. e, 5. b, 6. a (odveč je naslov pod črko č)
2. naloga: 1. č, 2. b, 3. c, 4. b, 5. c, 6. č, 7. a, 8. b, 9. a
3. naloga: 1. ni res, 2. ni res, 3. ni podatka, 4. res je, 5. res je, 6. ni res, 7. ni podatka, 8. res je, 9. res je, 10. ni res

II. Razumevanje govorjenih besedil

1. naloga: 1. ni res, 2. ni res, 3. ni res, 4. res je, 5. ni res, 6. res je, 7. res je, 8. res je, 9. res je, 10. ni res
2. naloga: 1. Oktobra.
2. Promocija in popularizacija znanosti (med različnimi generacijami). (vsak 1 točko)
3. Sedem./7.
4. Razstava (razvojnih in znanstvenoraziskovalnih) dosežkov.
5. O kulturi./O Sloveniji kot kulturnem vozlišču.
6. Informacijska družba 2000.
7. Prihodnost človeštva.

III. Poznavanje slovničnih struktur

1. naloga: 1. č, 2. a, 3. b, 4. c, 5. č, 6. c, 7. a, 8. c, 9. č, 10. b
2. naloga: 1. praznični, 2. srednješolsko, 3. umetniško, 4. mladinskega, 3. lesene, 6. Delovno
(1 točka za pravilno besedo, 1 točka za pravilno končnico)
3. naloga: 1. ... parkiranja odšteti 80 tolarjev.
2. Na tak način želi občina ponuditi možnost
3. parkiranja tistim obiskovalcem Kopra,
4. ki pridejo v mesto samo po kratkih opravkih.
5. Že dlje časa namreč ugotavljajo, da parkirna
6. mesta ob koprski tržnici po cele dneve
7. zasedajo vozniki, ki pridejo v staro mesto
8. v službo in onemogočajo drugim, da bi parkirali
9. v bližini mesta; ti se zato odpravijo drugam.
10. Uvedba parkirnine naj bi preprečila celodnevno
11. parkiranje v neposredni bližini tržnice.
(popravljene besede so podčrtane)

IZPITNA POLA 3

I. Razumevanje zapisanih besedil

1. naloga: 1. č, 2. b, 3. g, 4. e, 5. a (odveč sta stavka pod črkama c in f)
2. naloga: 1. b, 2. č, 3. a, 4. c, 5. a, 6. c, 7. b, 8. b
3. naloga: 1. res je, 2. res je, 3. ni podatka, 4. ni res, 5. ni res, 6. ni podatka, 7. res je, 8. ni res

II. Razumevanje govorjenih besedil

1. naloga: 1. res je, 2. ni res, 3. res je, 4. ni res, 5. ni res, 6. res je, 7. ni res, 8. res je
2. naloga: 1. Splošnemu uporabniku./Nespecialistu.
2. Več kot 100 let.
3. Preprosto in razumljivo (brez odvečnih podatkov).
4. Razlike med ameriško in evropsko medicino./Razlike med ameriško in slovensko medicinsko prakso.
(vsak 1 točko)
5. Zamenjali so jih s slovenskimi.
6. Statistični podatki in nekateri odlomki (npr. o samomorih). (vsak 1 točko)
7. Na partnerski/enakovreden pogovor z zdravnikom.
8. Po simptomih.

III. Poznavanje slovničnih struktur

1. naloga: 1. a, 2. b, 3. a, 4. c, 5. b, 6. b, 7. č, 8. c, 9. a, 10. č
2. naloga: 1. ljubljansko, 2. svetovnem, 3. travniški, 4. električnimi, 5. telesnih, 6. letnih, 7. ptičji
(1 točka za pravilno besedo, 1 za pravilno končnico)
3. naloga: 1. Vendar/Ampak/A, 2. in/ali/oziroma, 3. ampak/temveč, 4. kar, 5. saj/kajti/ker, 6. da, 7. ki
4. naloga: 1. Neka študija OECD se je podrobneje ukvarjala
2. s tako imenovano neregistrirano nepismenostjo.
3. Ugotovila je, da v razvitih državah skoraj
4. dvajset odstotkov prebivalcev ne zna razbrati
5. iz navodila, priloženega zdravilu,
6. koliko časa morajo jemati npr. tablete.
7. Petnajst odstotkov jih ni sposobno sešteti zneska,
8. ki ga morajo plačati za kupljeno blago.
9. Prav toliko jih sploh ne razume pomena najbolj
10. enostavnih slikovnih znakov in vsak peti ima
11. težave pri odkrivanju naslova svoje banke.
(popravljene besede so podčrtane)

Prepis govornih besedil

IZPITNA POLA 1

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni. Razumevanje govornih besedil. Ta del izpita je sestavljen iz treh nalog. Po vsaki nalogi boste imeli dovolj časa za odgovore.

1. naloga: Pozorno poslušajte pogovor in glede na informacije, ki jih boste slišali, izberite pravilno rešitev, kot kaže primer. Pogovor boste slišali dvakrat.

Operna sopranistka Nika Vipotnik je študirala na Visoki šoli za glasbeno in igralsko umetnost v Gradcu. Že pred 15 leti je ustvarjala kot svobodna umetnica, tako vztraja še zdaj. Na malem odru mariborskega SNG bo pela prav nočjo španske pesmi ob spremljavi kitarista Matjaža Stošiča. Gospa Vipotnik, posvečate se trem projektom, z dvema gostujete po Sloveniji.

Res je. Prvi je nocojšnji, jaz mu rečem kar španski projekt. Drugi, parodistični koncert opernih arij, je zaživel okoli novega leta. Za prihodnjo sezono pa pripravljam eksperimentalno predstavo s svojo hčerko: človekov čustveni svet želiva prestaviti v gib in glasovni izraz, brez besedila.

Pred kratkim ste ustanovili studio Glas-Haus. Lahko poveste kaj več o njem?

Ja, naš studio naj bi združeval mlade talente. Moja vloga v njem je mladim pevcem tehnično in pevsko pomagati in jih usmerjati. Zelo rada delam z mladimi. Poučujem posebno tehniko, ki jo zahteva muzikal. V Sloveniji je muzikal še na začetku, tovrstna pevska tehnika se sicer ne poučuje. Klasična pevska osnova je sicer dobrodošla, vendar ... Gre preprosto za drugačno tehniko. Sama sem imela srečo, da sem delala z ameriško pedagoginjo. Osvojila sem mehko, naravno pevsko tehniko, primerno za muzikal.

Letos naj bi v okviru studia pripravili večer muzikalov z odlomki svetovno znanih del. Načrtujete pa tudi glasbene delavnice, ki naj bi bile dostopne vsem mladim, ki se želijo izražati v umetnosti.

Udeleženci naj bi se predvsem čustveno odpirali, ne da bi morali stopiti na oder ... Zame je petje duhovna rast. Vsi pravijo – s športom proti drogi. Na duhovno in čustveno plat pa se pozablja. Jaz bi rekla: proti drogi tudi z umetnostjo. Nekaj časa se z umetnostjo nisem mogla ukvarjati in takrat sem spoznala, da brez nje ne bi mogla živeti. Je moja gonilna sila.

Zadnja leta pripravljate predvsem samostojne projekte. Ali ni zelo naporno delati sam?

Žal sem spoznala, da smo v Sloveniji umetniki predvsem tekmeči. Ljudje se ne zavedajo, da je v slogi moč. Lahko bi se povezali in skupaj ustvarjali, ne pa, da ves čas tekmujejo med sabo. Zadnja tri leta predstavo v celoti postavljam sama. Trudim se, da bi število sodelujočih čimbolj zmanjšala – najprej seveda zaradi denarja pa tudi zaradi težavnega sodelovanja z ljudmi. Verjetno je to moja pot.

2. naloga: Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so navedene trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat.

V okviru letošnjih 10. Aljaževih dni je planinsko društvo Dovje–Mojstrana pripravilo okroglo mizo o problematiki prometa v alpskih dolinah. Boštjan Romih.

V občini Kranjska Gora se zavzemajo za razvoj turizma, uravnotežen z naravo. Torej razvoj, ki spoštuje okoljske omejitve. V okviru programa CRP-ov pa so tudi zapisali, da je planinski turizem glede na tradicijo razvojna priložnost predvsem za Mojstrano in Dovje kot izhodišči za pohode v triglavsko pogorje in v varovani Triglavski narodni park. Pri tem se seveda postavlja vprašanje, kako ohraniti ravnotežje med vse večjim obiskom gorskega sveta in vse večjim onesnaževanjem, ki ga povzroča predvsem velik avtomobilski promet. Na sinočnji okrogli mizi o problematiki prometne obremenjenosti alpskih dolin so poskušali

razrešiti predvsem dilemo, ali je zapiranje triglavske doline za promet želja ali realnost. Pokazalo se je, da je vsaj za zdaj samo želja, saj po besedah predstavnic Direkcije Republike Slovenije za ceste Ljube Brank regionalnih cest v pristojnosti države, kot je cesta preko Vršiča ali pa cesti od Mojstrane v dolino Vrat in Radovne, po veljavni zakonodaji ni mogoče zapreti za javni promet. S prekategorizacijo v lokalno cesto pa bi breme padlo na občino, ki tega finančno ne bi zmogla. Dilema tako ostaja. Bo pa treba poiskati določene rešitve. Pri tem je bilo tudi rečeno, da ne gre za popolno zapiranje dolin v triglavskem pogorju in pristopov v visokogorskem svetu na sploh, ampak da bi se morali z izboljšanjem prometnih razmer prizadevati za zmanjšanje prometa. Zato bo treba pripraviti ustrezne študije in programe, uskladiti želje in potrebe domačinov in turistov, poskrbeti za boljšo infrastrukturno ureditev in potem, če bo treba, temu prilagoditi tudi sedaj veljavno zakonodajo.

3. naloga: Pozorno poslušajte radijska obvestila in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na vprašanja, kot kaže primer. Obvestila boste slišali dvakrat.

V obsežnih poplavah, ki so prejšnji teden pustošile v jugovzhodni severnokorejski provinci Kangwon, je umrlo najmanj 81 ljudi. Najbolj je prizadet Wonsan, mesto z nekaj več kot 300 tisoč prebivalci. Po podatkih Združenih narodov je več kot 11 000 ljudi brez domov. Gre sicer za območje, kjer se že več let srečujejo s pomanjkanjem hrane.

Zaradi dveh zaporednih okvar motorjev na airbusih slovenske letalske družbe Adria je v štirinajstih dnevih slovenski letalski prevoznik odpovedal skupno štiri lete. Adria je včeraj popoldne v promet že vrnila tudi drugo letalo. Adria zdaj nemoteno leti in zagotavlja potnikom varno potovanje po najvišjih menarodnih standardih.

V splošni bolnišnici Maribor je danes začel delovati sodobni urgentni center, v katerem bodo zdravniki specialisti splošne medicine skupaj s kirurgi in internisti pacientom zagotavljali takojšnjo in celovito nujno medicinsko pomoč na enem mestu. Kot so povedali na današnji novinarski konferenci, bo odprtje novega urgentnega centra povečalo hitrost nujne medicinske pomoči. Z vzpostavitvijo novega urgentnega centra bodo v mariborski bolnišnici v prihodnjih letih zaposlili dodatne zdravnike in medicinsko osebje.

Finančno ministrstvo je danes zaradi velikega zanimanja javnosti v zvezi s finančnimi transakcijami v Sloveniji, ki bi lahko bile povezane s terorizmom, objavilo sporočilo za javnost. V njem je zapisalo, da se je Urad za preprečevanje pranja denarja v sodelovanju z drugimi državnimi organi in pristojnimi tujimi organi v Sloveniji aktivno vključil v zbiranje podatkov o morebitni vpletenosti finančnih organizacij v Sloveniji v transakcije, povezane s teroristično dejavnostjo. Urad je preveril določene transakcije in iz doslej zbranih podatkov ni ugotovil, da bi v Sloveniji v zvezi s terorizmom obstajal utemeljen sum storitve kaznivga dejanja pranja denarja.

IZPITNA POLA 2

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni. Razumevanje govorjenih besedil. Ta del izpita je sestavljen iz dveh nalog. Po vsaki nalogi boste imeli dovolj časa za odgovore.

1. naloga: Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so navedene trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat.

Dejstvo je, da se danes veliko bolj kot včasih sporazumevamo v tujih jezikih, predvsem v angleškem, ki v času globalizacije postaja univerzalni svetovni jezik. Zato je toliko bolj pomembno, da znanje angleščine na čim višji ravni zagotovimo tudi otrokom – tako osnovno- kot srednješolcem, in to ne le v pisni obliki, ampak tudi v dramski, pevski, novinarski in predvsem domišljjski. Vse te sposobnosti učencev in dijakov bo spodbujalo novo državno tekmovanje založb Tuma in Mc Miller Heinemann z naslovom Treasure for Pleasure. In kaj to je? Polona Strnad Pečarič in vodja projekta Karin Elena Sanchez.

Torej, to je novo tekmovanje *Treasure for Pleasure* iz angleškega jezika, ki združuje branje z ustvarjalnim odzivom na prebrano besedilo. Temelji na aktivni in pravilni uporabi angleškega jezika, sicer daje poudarek govoru v angleškem jeziku, vendar ne zanemara ostalih jezikovnih spretnosti. Ravno nasprotno, razvija vse štiri jezikovne spretnosti, torej pisanje, govor, uporabo jezika in pa konec koncev tudi slušno razumevanje. Namenjeno je osnovnošolcem predmetne stopnje in pa srednješolcem, gimnazijcem in dijakom štiriletnih programov, poseben poudarek pa dajemo temu, da pri tem tekmovanju vabimo k sodelovanju še posebej poklicne šole. Torej dijake nižjih in srednjih poklicnih šol, ki jih ostala tekmovanja na žalost vedno puščajo nekako ob strani, češ da so to dijaki, ki znajo preslabo angleški jezik, ki nimajo niti interesa za kaj takega, vendar pa vemo, da so tudi tam zelo ustvarjalni otroci, in smo prepričani, da se bodo odzvali na naše povabilo, in so še posebej vabljeni.

Na tovrstnih tekmovanjih se je do sedaj znanje preverjalo v obliki testa. Kaj pa vaše tekmovanje?

No, pri našem tekmovanju ni tako. Ravno zaradi tega, ker menimo, da je testiranje lahko preveč podobno tistemu šolskemu testiranju in da gre za preveč stresno obliko preverjanja nekega dela učenja. Ampak vseeno smo se odločili, da to tekmovanje pripravimo – testiranje bom rekla v navednicah – na popolnoma drugačen način. V bistvu dijaki in učenci, potem ko so prebrali knjižico, v vsaki kategoriji pripravijo nalogo, ki bo potem ocenjena, kar pomeni, da se ocenjevalec in dijak, učenec, ne bosta nikoli srečala. No, če čisto na kratko povem: v kategoriji A bodo učenci prebrali besedilo, nato pa iz vsake knjižice naredili en odlomek in ga posneli na video kaseto. Ustvarjali bodo v skupini. V kategoriji B bodo iz vsakega berila posneli en odlomek – en intervju z izbrano osebo, torej tri različne intervjuje, pri čemer se bodo učenci izmenjevali, torej enkrat bo eden novinar, drugi intervjuvanec. V kategoriji C bodo – tu so torej dijaki poklicnih šol – bodo tudi ustvarjali na videu, kar pomeni, da bodo iz vsakega berila izbrali eno osebo, nato pa te tri osebe povezali, napisali scenarij za srečanje, določili čas, kraj in motiv srečanja ter to posneli na video. Ocenjevali bomo tudi kostumografijo in sceno. V starejši kategoriji, torej kategoriji D, prvi in drugi letnik, bodo prav tako ustvarjali na avdio kaseti, in sicer bodo posneli radijsko igro na podoben način kot v kategoriji C. Torej gre zopet za srečanje treh oseb iz treh beril. In pa v zadnji kategoriji najstarejših, bo pa dejansko šlo za pisno nalogo, kar pomeni, da bodo morali napisati poglavje, v katerem se tri osebe iz treh prebranih beril srečajo, in zopet določijo čas, kraj in motiv srečanja. Torej dejansko ne gre za nikakršen stik med ocenjevalcem in dijakom, pač pa v bistvu za neko vrsto testiranja, ki poteka na popolnoma drugačen, sproščen način in dijaki v bistvu tega stresa sploh ne čutijo, nimajo občutka, da so dejansko testirani.

2. naloga: Poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na vprašanja, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat.

Danes se v Cankarjevem domu začne sedmi slovenski festival znanosti. Do četrтка, 19. oktobra, se bo tako zvrstila vrsta zanimivih dogodkov, predavanj, delavnic s področja znanosti. Polona Strnad Pečarič.

Slovenski festival znanosti je edini sklop dogodkov, ki skrbi za promocijo in popularizacijo znanosti med različnimi generacijami ljudi. Z njim si že sedmo leto zapored Slovenska znanstvena fundacija prizadeva s pomočjo raziskovalcev, razvojnikov, inovatorjev in učiteljev spodbuditi predstavnike različnih javnosti za izbiro življenjskega sloga, ki omogoča življenje v sožitju z znanostjo. Prav gotovo bo tokrat v ospredju zanimanja velika razstava znanstvenoraziskovalnih in razvojnih dosežkov v Sloveniji, sicer pa se bo zvrstila tudi vrsta strokovnih srečanj. Na simpoziju *Slovenija je križišče* bodo številni raziskovalci spregovorili o Sloveniji kot kulturnem vozlišču. Simpozij mladih raziskovalcev iz srednješolskih klopi bo neke vrste razprava o dosedanjih rezultatih mladih raziskovalcev. Multikonferenca z naslovom *Informacijska družba 2000* pa se bo ukvarjala z informacijskimi tehnologijami, ki so izrednega pomena za razvoj Slovenije in Evrope. Zvrstili se bodo še delavnice in predavanja domačih in tujih strokovnjakov. Slovesna otvoritev pa bo danes ob desetih, ko bodo med drugim razglasili tudi najboljši znanstveni esej na temo letošnjega festivala *Prihodnost človeštva*.

IZPITNA POLA 3

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni. Razumevanje govorjenih besedil. Ta del izpita je sestavljen iz treh nalog. Po vsaki nalogi boste imeli dovolj časa za odgovore.

1. naloga: Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, odgovorite, ali so navedene trditve pravilne ali napačne, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat.

Zadnjih nekaj let se v javnosti vse pogostejše pojavljajo vprašanja o vlogi, ki jo igra znanost v družbi, in o pomenu tega, da javnost ve in razume, kaj znanstveniki počnejo. To je bila tudi tema konference Znanost in družba – demokratični znanosti naproti, ki je potekala pretekli torek v ljubljanskem Cankarjevem domu. Gre pravzaprav za začetek niza podobnih konferenc, ki jih bodo v prihodnjih tednih organizirali po vsem svetu: od Rusije, Japonske, Koreje do Nizozemske, Francije, Nemčije pa Brazilije in Avstralije. Te konference pa bodo spremljale tudi razprave na medmrežju v obliki tako imenovanih elektronskih konferenc.

Glavni govorec na ljubljanski konferenci je bil ugledni britanski novinar Tim Redford, urednik za znanost pri enem izmed najvplivnejših britanskih časopisov Guardianu. Za naše poslušalce smo pripravili povzetek pogovora z njim.

Znanstvene teme so v javnosti vse bolj privlačne. Vendar se vselej, kadar govorimo o znanosti, pojavlja vprašanje, ali lahko širša javnost tem vprašanjem sledi in jih razume. Gospod Redford omenja predvsem dve poglavitni oviri pri intenzivnejšem komuniciranju znanstvenikov z javnostjo. Prva, pravzaprav trivialna, je v tem, da je jezik, v katerem znanstveniki radi komunicirajo med seboj, popolnoma nerazumljiv. Delno je temu krivo dejstvo, da pač gre za jezik specialistov, delno pa temu botrujejo zahteve znanstvenih publikacij, ki narekujejo pisanje na nevtralen, neprivačen in odbijajoč način. Mnogo bolj pomembna, Redford pravi, da zanj celo najpomembnejša, pa je v resnici druga ovira, namreč, da se v znanosti vse odvija z bliskovito naglico. Karkoli se dogaja v računalništvu, biologiji, medicini, v znanostih, ki preučujejo naš planet in vesolje, v znanostih, ki se ukvarjajo z naravo različnih snovi, se dogaja tako hitro, tako dramatično in tako globoko, da temu ritmu ne more slediti nihče, še znanstveniki sami ne. Tako postaja vloga medijev vse večja in pomembnejša. Nekdo pač mora tekati za znanstveniki in jim reči: »Počakajte trenutek. To, kar ste pravkar storili, je nekoliko nenavadno, moj bog, klonirali ste ovco. Povejte mi, vzeli ste celico iz enega koščka tkiva mrtve ovce in ustvarili ste novo? Kaj ste storili? Zakaj ste to storili? Kje vse se bo to končalo?« To so zelo dobra vprašanja, s katerimi mediji nekako nadzirajo znanstvenike in njihovo delo.

Gospod Redford pravi, da je zato njegova naloga, naloga znanstvenega novinarja, zelo preprosta: iskati mora zanimive zgodbe.

Noben zakon ne predpisuje kupovanja časopisov. Ljudje kupijo določen časopis zato, ker jim je všeč. Všeč jim pa je, ker v njem najdejo kaj, kar radi berejo. To pa so zgodbe. Ni važno kakšne. Važno je, da so dobro napisane. Zato vsak novinar išče vznemirljive zgodbe, najraje takšne za naslovne strani. Guardian, pravi Redford, je resen in vpliven časnik, ki pa ne stremi zgolj po zaslužku. Prav nasprotno: njihova osnovna želja je preživeti. In če imajo dobiček, ga takoj vložijo nazaj v časopis, da bi bil ta še boljši. To pa je edinstven primer na angleškem trgu.

2. naloga: Pozorno poslušajte besedilo in glede na informacije, ki jih boste slišali, na kratko odgovorite na vprašanja, kot kaže primer. Besedilo boste slišali dvakrat.

Založba Mladinska knjiga je danes predstavila veliki zdravstveni priročnik za domačo uporabo, ki na več kot 1500 straneh prinaša natančne razlage bolezni, znake težav in načine zdravljenja ter podatke o zdravilih, njihovih značilnostih in delovanju, vse skupaj pa je slikovno ponazorjeno s 300 barvnimi ilustracijami. Pogovarjali smo se z glavnim urednikom slovenske izdaje.

Veliki zdravstveni priročnik za domačo uporabo je splošnemu uporabniku, se pravi nemedicincu, nespecialistu namenjena izdaja knjige, ki ima v zdravniških krogih velik ugled in dolgo tradicijo, več kot 100 let.

Družba Merck oz. Merck Sharp & Co izdaja to knjigo od leta 1899 za zdravnike, tako da ima zdravniška različica zdaj že 17 izdaj. Pred tremi leti pa so se odločili, pač zaradi velikega zanimanja laične javnosti v Združenih državah Amerike, da bodo to knjigo priredili tudi za domačo rabo. Slovenska knjiga, ki jo predstavljamo danes, je prevod te prve izdaje za domačo uporabo. Kljub temu da je namenjena splošnemu uporabniku, ohranja vso visoko kakovost zdravniške različice. Pri tem pa je seveda poskrbljeno, da je napisana dovolj preprosto, dovolj razumljivo in brez tistih odvečnih podatkov, ki bi laičnega uporabnika motili.

V čem se slovenska različica najbolj razlikuje od ameriškega izvirnika, predvsem, na katerem področju in kako ste to pri pripravi knjige upoštevali?

Zavedali smo se, da obstajajo določene razlike med ameriško in evropsko medicino, med prakso v recimo ZDA in pa konkretno v Sloveniji. Tako smo poskušali vključiti te razlike in navajati tisto, kar velja za našo, slovensko prakso. Zamenjali smo tudi statistične podatke, npr. o obolevnosti, umrljivosti in podobno, ki se v izvirniku nanašajo seveda na ZDA. Te podatke smo zamenjali s slovenskimi, kjer so le dosegljivi. Tam, kjer pa niso dosegljivi, pa smo kot ilustracijo obdržali izvirne, ameriške. Potem je pa morda še eno tretje področje, to so posamezni odlomki, ki so bolj tipični za Slovenijo kot za katero drugo državo – samomorji so en tak primer – tam je bilo pa treba te odlomke pravzaprav ponovno napisati, tako da so slovenski in ne tuji.

V kolikšni meri potem lahko bralec, se pravi uporabnik tega priročnika, sam reši določeno težavo?

To je zanimivo vprašanje, me veseli, da ste me to vprašali. Saj veste, knjiga ne more nadomestiti človeka. Čeprav je ta priročnik strokovno res kakovosten, pa ni namenjen temu, da bi uporabnik posegel po njem namesto tega, da bi se pogovoril s svojim zdravnikom. Se pa uporabnik z njegovo pomočjo lahko pripravi, da se bo z zdravnikom bolj enakovredno bolj partnersko, bolj dejavno pogovarjal. Naj na tem mestu omenim še to, da je večina knjig, kot je ta, razdeljena na poglavja, ki so posvečena posameznemu področju. Če veste, na katerem področju se govori o bolezni, ki vas konkretno zanima, boste informacije o tem seveda lahko poiskali. Če pa vas zanima na primer, kaj pa mi je, če me boli glava, vam bo ta priročnik pravzaprav malo koristil, ker ne boste vedeli, kje vse naj bi podatke o tem iskali. No, tukaj smo pa mi prenesli tudi v slovensko izdajo izjemno obsežen indeks, to se pravi stvarno kazalo, ki naj bi bilo v pomoč ravno v tej smeri. Če vas na primer zanima nek konkreten simptom, recimo glavobol, greste lahko pogledat v stvarno kazalo, se pravi gledate pod glavobol, in tam vas bodo napotili v več smeri, v katerih lahko iščete in potem tudi preberete več o tem simptomu.

Viri

- Str. 8–9: Anketa o prehranjevanju v menzah, Delo, marec/april 2000
- Str. 10: Lovilec senc, Delo, 6. 1. 2006, prir.
- Str. 11–12: Marko Smolič, Toni Mlinar, Mobilne komunikacije, Izzivi mobilnikov prihodnosti: pametni telefoni, Življenje in tehnika, oktober 2001 (odlomek)
- Str. 12–13: Ribiči najbolj ogroženi, Delo, 4. 5. 2001, prir.
- Str. 13: Satelitske šole, Unicef novice, 5/2005
- Str. 14: Horoskop, Delo, 24. 4. 2001 in 8. 5. 2001, prir.
- Str. 15–16: Poročilo o sejmu Narava in zdravje, obvestila, Val 202, 2002 (odlomek), prir.
- Str. 16: Oddaja Na današnji dan, Radio Slovenija, Val 202, 2000 (odlomek), prir.
- Str. 17, 52 in 109: Pogovor z Niko Vipotnik, Stop, prir.
- Str. 19: Ob koncu poklicne kariere, Dnevnik, 4. 6. 2001, prir.
- Str. 20: Mobilni telefoni morajo biti izključeni, Trip, priloga Dela, 24. 5. 2001
- Str. 20: Koprski vodnjak, Trip, priloga Dela, 19. 4. 2001, prir.
- Str. 21: Članek o BSE, Gospodarski vestnik, april 2001, prir.
- Str. 26: Šola za avtomate, Ona, priloga Dela, 26. 6. 2001, prir.
- Str. 27: Čas norih krav – kaj jesti? Sobotna priloga, priloga dela, 9. 12. 2000, prir.
- Str. 46–47: Poti do novih idej v Piranu, Delo, 14. 8. 2001, prir.
- Str. 48–49: Brez računalniške revolucije, Nedelo, 28. 10. 2001
- Str. 50: Suhci so v modi, Delo in dom, priloga Dela, 26. 9. 2001, prir.
- Str. 53 in 109–110: Poročilo o okrogli mizi o prometu v alpskih dolinah, Radio Slovenija, Val 202, 2001
- Str. 54 in 110: Dnevne novice na Valu 202, 2002, prir.
- Str. 56: Vedno pri roki, še večkrat v njej, Delo in dom, priloga Dela, 7. 3. 2001, prir.
- Str. 57: Slovenski trg je slabo založen, Delo, 15. 4. 2001, prir.
- Str. 58: Kdor premalo spi, se zredi, Ona, priloga Dela, 21. 8. 2001, prir.
- Str. 61: Starši na daljinsko upravljanje, Znanost, priloga Dela, 21. 11. 2001, prir.
- Str. 64–65: Vital Sever, Velike in majhne pametne hiše, 50 let Življenja in tehnike, posebna izdaja, prir.
- Str. 66–67: Nuba, čisti ljudje, filmski napovednik, Delo, 5. 4. 2000
- Str. 68–69: »Ne, nisem deloholik«, Delo, 3. 9. 2002
- Str. 72 in 110–111: Poročilo s tekmovanja iz angleščine Treasure for Pleasure, Radio Slovenije, Val 202, oktober 2000
- Str. 73 in 111: Novica o festivalu znanosti, Radio Slovenije, Val 202, oktober 2000
- Str. 76: Dober spanec, Delo in dom, priloga Dela, 26. 9. 2001, prir.
- Str. 77: Mladi grafitarji, Dnevnik, 3. 5. 2001, prir.
- Str. 78: Parkiranje v Kopru, Dnevnik, 15. 11. 2001, prir.
- Str. 81: Trendi, Sobotna priloga, priloga Dela, 6. 1. 2001, prir.
- Str. 81: Genetska revolucija, Sobotna priloga, priloga Dela, 6. 1. 2001, prir.
- Str. 84–85: SMS – konec razglednic? Delo, 14. 8. 2001, prir.
- Str. 86–87: V šolskih klopih preživimo manj časa kot drugi Evropejci, Delo, 8. 10. 2002, prir.
- Str. 88–89: Nas oglasi kupijo? Nedelo, marec 2001
- Str. 92 in 112: Poročilo s konference Znanost in družba, Radio Slovenija, Val 202, 2000, prir.
- Str. 93 in 112–113: Predstavitev knjige Veliki zdravstveni priročnik, Radio Slovenije, Val 202, 2000, prir.
- Str. 96: Avokado, Ona, priloga Dela, 12. 12. 2002, prir.
- Str. 97: Ljubljansko barje je pomembno zavetje ptic, Delo, 10. 12. 2001, prir.
- Str. 98: Na kavo in internet, Delo, 23. 10. 2002, prir.
- Str. 99: Kdo je nepismen? Delo, 16. 1. 2001, prir.
- Str. 103: Tatovi časa, Delo, Sobotna priloga, priloga Dela, 16. 12. 2000, prir.
- Str. 103: Znanost – prijateljica ali sovražnica? Sobotna priloga, priloga Dela, 16. 12. 2000, prir.

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni

Zbirka testov

Pripravili:

mag. Ina Ferbežar, dr. Nataša Pirih Svetina

Recenzentki:

dr. Karmen Pižorn
Nataša Domadenik

Uredila:

mag. Ina Ferbežar

Oblikovanje in prelom:

Metka Žerovnik

Tisk:

Dosa, d. n. o.

Naklada:

500 izvodov

Prvi natis:

Ljubljana, 2006

Založil:

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

© Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, vse pravice pridržane

Vse v tej zbirki uporabljene izpitne naloge so bile izdelane v okviru delovne skupine za pripravo izpitov pri Izpitnem centru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik in uporabljene na izpitih med leti 2001 in 2004. Kakršnokoli fotokopiranje, preslikovanje, objavljanje in drugo reproduciranje delov ali celotne publikacije brez vnaprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:371.26

FERBEŽAR, Ina

Izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni : zbirka testov /
[pripravili Ina Ferbežar, Nataša Pirih Svetina]. - 1. natis. -
Ljubljana : Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center
za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Izpitni center, 2006

ISBN-10 961-237-187-3

ISBN-13 978-961-237-187-6

1. Gl. stv. nasl. 2. Pirih Svetina, Nataša

230831104

Vsebina cedeja:

1. Ustni del izpita iz znanja slovenščine na visoki ravni

Izpitna pola 1

2. Prva naloga
3. Druga naloga
4. Tretja naloga

Izpitna pola 2

5. Prva naloga
6. Druga naloga

Izpitna pola 3

7. Prva naloga
8. Druga naloga

Posneto v studiu Pocket Edition.

Zbirka testov je namenjena kandidatom za izpite iz znanja slovenščine na visoki ravni, to je vsem, katerih prvi jezik ni slovenščina, potrebujejo pa javno veljavno listino o znanju slovenščine kot drugega oz. tujega jezika, tj. spričevalo, ki ga lahko uporabljajo zlasti za uradne potrebe. Zbirka ponuja možnost intenzivnejše priprave na izpit iz znanja slovenščine na visoki ravni: ponuja vse informacije, potrebne ob prijavi na izpit, predstavlja posamezne izpitne naloge in izpit v celoti, vključuje pa tudi tri vzorčne teste, ki so namenjeni vadenju. Zbirka testov torej natančno seznaja tako kandidate kot tudi vse, ki jim pri učenju želijo pomagati, z izpitom iz znanja slovenščine na visoki ravni in njegovim potekom.

ISBN-10 961-237-187-3

ISBN-13 978-961-237-187-6

9 789612 371876

Univerza v Ljubljani

**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

University of Ljubljana
FACULTY OF ARTS